Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres 12 miesięcy kończących się 31 grudnia 2016 roku przygotowane zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską

Spis treści

Oświadczenie kierownictwa 5
Skonsolidowany rachunek zysków i strat oraz inne całkowite dochody 6
Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej 8
Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym 10
Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych 12
Informacja dodatkowa do skonsolidowanego sprawozdania finansowego 14
1. Informacje dotyczące Grupy Azoty 14
1.1. Opis organizacji 14
1.2. Opis zmian w organizacji Grupy Azoty 16
1.3. Skład Zarządu i Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej 17
2. Opis ważniejszych stosowanych zasad rachunkowości 17
2.1. Oświadczenie o zgodności 17
2.2. Zmiany w Międzynarodowych Standardach Sprawozdawczości Finansowej 18
2.2.1. Standardy i Interpretacje zatwierdzone przez UE, które nie weszły jeszcze w życie dla okresów rocznych kończących się w dniu 31 grudnia 2016 roku 18
2.2.2. Standardy i Interpretacje oczekujące na zatwierdzenie przez UE na dzień 31 grudnia 2016 roku 19
2.3. Zmiany zasad rachunkowości i korekty błędu 20
2.3.1. Zmiany prezentacyjne 20
2.3.2. Korekty błędu poprzedniego okresu 20
2.3.3. Wpływ zmian prezentacji sprawozdań i korekty błędu poprzedniego okresu 24
2.4. Podstawa wyceny 29
2.5. Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji 29
2.6. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach 29
2.7. Założenie kontynuacji działalności gospodarczej 30
2.8. Zasady konsolidacji 30
2.8.1. Jednostki zależne 30
2.8.2. Jednostki stowarzyszone 30
2.8.3. Procedury konsolidacyjne 30
2.8.4. Połączenie jednostek gospodarczych 31
2.8.5. Nabycie udziałów niekontrolujących 31
2.8.6. Utrata kontroli 31
2.9. Waluty obce 32
2.9.1. Transakcje w walucie obcej 32
2.9.2. Przeliczanie sprawozdań finansowych jednostki działającej za granicą 32
2.10. Rzeczowe aktywa trwałe 32
2.10.1. Własne składniki rzeczowych aktywów trwałych 32
2.10.2. Składniki rzeczowych aktywów trwałych użytkowane na podstawie umów leasingu 33
2.10.3. Złoża mineralne 33
2.10.4. Nakłady ponoszone w terminie późniejszym 34
2.10.5. Amortyzacja 34
2.11. Prawo wieczystego użytkowania gruntów 34
2.12. Nieruchomości inwestycyjne 35
2.13. Wartości niematerialne 35
2.13.1. Badania i rozwój 35
2.13.2. Koszty Reach 35
2.13.3. Wartość firmy 35
2.13.4. Pozostałe wartości niematerialne 36
2.13.5. Nakłady poniesione w terminie późniejszym 36
2.13.6. Amortyzacja 36
2.14. Poszukiwanie i ocena zasobów mineralnych 37
2.14.1. Wycena i klasyfikacja nakładów 37
2.14.2. Amortyzacja 37
2.14.3. Utrata wartości 37
2.15. Należności z tytułu dostaw i usług 38
2.16. Prezentacja umów faktoringowych/dyskonta wierzytelności 38

2.17. Zapasy 39
2.18. Prawa majątkowe 39
2.19. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych 40
2.20. Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych 40
2.21. Kapitały własne 41
2.22. Świadczenia pracownicze 41
2.22.1. Programy określonych składek 41
2.22.2. Program określonych świadczeń 41
2.22.2.1. Programy określonych świadczeń – odprawy emerytalne i pośmiertne 41
2.22.2.2. Program określonych świadczeń - rezerwy na odpis ZFŚS dla emerytów i rencistów 42
2.22.3. Inne długoterminowe świadczenia na rzecz pracowników – nagrody jubileuszowe 42
2.22.4. Krótkoterminowe świadczenia pracownicze 42
2.23. Rezerwy 42
2.23.1. Restrukturyzacja 43
2.23.2. Koszty rekultywacji 43
2.23.3. Umowy rodzące obciążenia 43
2.23.4. Rezerwy na sprawy sądowe 43
2.24. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług 43
2.25. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki 43
2.26. Instrumenty finansowe 43
2.27. Ujęcie i wyłączenie składnika aktywów finansowych oraz zobowiązania finansowego 44
2.28. Wycena instrumentów finansowych na dzień nabycia 44
2.28.1. Wycena instrumentów finansowych na dzień bilansowy 44
2.28.2. Pochodne instrumenty finansowe 44
2.28.3. Utrata wartości aktywów finansowych 45
2.29. Rachunkowość zabezpieczeń 45
2.29.1. Zabezpieczenia przepływów pieniężnych 46
2.30. Przychody 46
2.30.1. Sprzedaż wyrobów gotowych, towarów i świadczenie usług 46
2.30.2. Przychody z tytułu sprzedaży licencji 46
2.30.3. Przychody z tytułu sprzedaży świadectw pochodzenia energii czerwonej 47
2.30.4. Przychody z tytułu najmu 47
2.30.5. Przychody finansowe 47
2.31. Koszty 47
2.31.1. Koszt własny sprzedaży 47
2.31.2. Koszty sprzedaży 47
2.31.3. Koszty ogólnego zarządu 47
2.31.4. Płatności z tytułu leasingu operacyjnego 48
2.31.5. Płatności z tytułu leasingu finansowego 48
2.31.6. Koszty finansowe 48
2.32. Podatek dochodowy 48
2.33. Raportowanie segmentów działalności 49
2.34. Działalność zaniechana oraz aktywa przeznaczone do sprzedaży 49
3. Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego 50
Sprawozdawczość segmentów działalności 50
Nota 1 Przychody ze sprzedaży 56
Nota 2 Koszty działalności operacyjnej 57
Nota 2.1 Koszt własny sprzedaży 57
Nota 2.2 Koszty świadczeń pracowniczych 58
Nota 3 Pozostałe przychody operacyjne 58
Nota 4 Pozostałe koszty operacyjne 59
Nota 5 Przychody finansowe 60
Nota 6 Koszty finansowe 61
Nota 7 Podatek dochodowy 61
Nota 7.1 Podatek dochodowy wykazywany w rachunku zysków i strat 61
Nota 7.2 Efektywna stopa podatkowa 62
Nota 7.3 Podatek dochodowy wykazany w innych całkowitych dochodach 62
Nota 7.4 Aktywa oraz rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego 63

Nota 7.5 Zmiana różnic przejściowych ... 65
Nota 7.6 Nieujęte aktywa z tytułu odroczonego podatku ... 67
Nota 8 Działalność zaniechana ... 67
Nota 9 Zysk na jedną akcję ... 67
Nota 10 Rzeczowe aktywa trwałe ... 67
Nota 10.1 Rzeczowe aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży ... 72
Nota 11 Prawo wieczystego użytkowania gruntów ... 73
Nota 12 Wartości niematerialne ... 73
Nota 12.1 Wartość firmy ... 78
Nota 13 Nieruchomości inwestycyjne ... 80
Nota 14 Aktywa finansowe ... 80
Nota 14.1 Inwestycje w jednostkach podporządkowanych ... 80
Nota 14.2 Inwestycje dostępne do sprzedaży ... 80
Nota 14.3 Odpisy aktualizujące wartość udziałów/akcji ... 80
Nota 14.4 Pozostałe aktywa finansowe ... 81
Nota 15 Zapasy ... 81
Nota 16 Prawa majątkowe ... 82
Nota 16.1 Prawa do emisji CO_2 ... 82
Nota 17 Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe ... 83
Nota 17.1 Rozliczenia międzyokresowe kosztów ... 85
Nota 18 Środki pieniężne i ich ekwiwalenty ... 85
Nota 19 Pozostałe aktywa ... 85
Nota 20 Kapitał własny ... 86
Nota 20.1 Kapitał zakładowy ... 86
Nota 20.2 Kapitał z emisji akcji powyżej wartość nominalną ... 86
Nota 20.3 Kapitał z wyceny transakcji zabezpieczających ... 86
Nota 20.4 Kapitał udziałowców niesprawujących kontroli ... 87
Nota 20.5 Nabycie udziałów niekontrolujących ... 89
Nota 20.6 Dywidenda ... 89
Nota 21 Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek ... 89
Nota 22 Pozostałe zobowiązania finansowe ... 90
Nota 23 Leasing operacyjny ... 91
Nota 24 Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych ... 92
Nota 25 Rezerwy ... 93
Nota 26 Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe ... 97
Nota 26.1 Rozliczenia międzyokresowe kosztów ... 98
Nota 27 Dotacje ... 98
Nota 28 Instrumenty finansowe ... 99
Nota 28.1 Zarządzanie kapitałami ... 99
Nota 28.2 Kategorie instrumentów finansowych ... 99
Nota 28.3 Zarządzanie ryzykiem finansowym ... 101
Nota 28.3.1 Ryzyko kredytowe ... 101
Nota 28.3.2 Ryzyko płynności ... 102
Nota 28.3.3 Ryzyko rynkowe ... 105
Nota 28.4 Wartość godziwa instrumentów finansowych ... 108
Nota 28.5 Instrumenty pochodne ... 109
Nota 28.6 Rachunkowość zabezpieczeń ... 110
Nota 29 Zobowiązania, aktywa warunkowe oraz poręczenia i gwarancje ... 110
Nota 30 Transakcje z podmiotami powiązanymi ... 111
Nota 31 Zobowiązania inwestycyjne ... 115

OŚWIADCZENIE KIEROWNICTWA

Zarząd Spółki Grupa Azoty S.A. przedstawia skonsolidowane roczne sprawozdanie finansowe za okres 12 miesięcy kończących się 31 grudnia 2016 roku, na które składają się:

- Skonsolidowany rachunek zysków i strat oraz inne całkowite dochody za okres 01.01.-31.12.2016 roku,
- Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej sporządzone na dzień 31.12.2016 roku,
- Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym za okres 01.01.-31.12.2016 roku,
- Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych za okres 01.01.-31.12.2016 roku,
- Informacja dodatkowa do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane roczne sprawozdanie finansowe sporządzone zostało zgodnie z wymogami Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską oraz rzetelnie i jasno przedstawia sytuację majątkową i finansową Grupy oraz jej wynik finansowy.

Podpisy członków Zarządu

……
dr Wojciech Wardacki
Prezes Zarządu

……
Witold Szczypiński
Wiceprezes Zarządu
Dyrektor Generalny

……
Tomasz Hinc
Wiceprezes Zarządu

……
Paweł Łapiński
Wiceprezes Zarządu

……
Józef Rojek
Wiceprezes Zarządu

……
Artur Kopeć
Członek Zarządu

Podpis osoby odpowiedzialnej za prowadzenie ksiąg rachunkowych

……
Ewa Gładysz
Dyrektor Departamentu
Korporacyjnego Finansów

Tarnów, dnia 26 kwietnia 2017 roku

Skonsolidowany rachunek zysków i strat oraz inne całkowite dochody

	Nota	za okres od 01.01.2016 do 31.12.2016	za okres od 01.01.2015 do 31.12.2015* przekształcone
Działalność kontynuowana			
Przychody ze sprzedaży	1	8 955 690	10 007 896
Koszt własny sprzedaży	2	(6 997 921)	(7 741 978)
Zysk brutto ze sprzedaży		**1 957 769**	**2 265 918**
Koszty sprzedaży	2	(669 315)	(630 248)
Koszty ogólnego zarządu	2	(729 629)	(736 546)
Pozostałe przychody operacyjne	3	47 379	59 808
Pozostałe koszty operacyjne	4	(120 142)	(134 527)
Zysk na działalności operacyjnej		**486 062**	**824 405**
Przychody finansowe	5	34 227	38 294
Koszty finansowe	6	(44 343)	(47 576)
Koszty finansowe netto		**(10 116)**	**(9 282)**
Zysk z udziałów w jednostkach stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności		15 170	13 737
Zysk przed opodatkowaniem		**491 116**	**828 860**
Podatek dochodowy	7	(115 964)	(150 641)
Zysk netto		**375 152**	**678 219**
Inne całkowite dochody			
Pozycje, które nie będą reklasyfikowane do zysków i strat			
Przeszacowanie zobowiązania z tytułu programu określonych świadczeń		(10 333)	(6 987)
Podatek dochodowy odnoszący się do pozycji, które nie będą reklasyfikowane do zysków i strat	7.3	1 937	1 309
		(8 396)	**(5 678)**

* Dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją przedstawioną w punkcie 2.3 w Informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowany rachunek zysków i strat oraz inne całkowite dochody należy analizować łącznie
z notami objaśniającymi stanowiącymi integralną część skonsolidowanego rocznego sprawozdania finansowego

Skonsolidowany rachunek zysków i strat oraz inne całkowite dochody (kontynuacja)

	Nota	za okres od 01.01.2016 do 31.12.2016	za okres od 01.01.2015 do 31.12.2015* przekształcone
Pozycje, które są lub będą reklasyfikowane do zysków i strat			
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych - efektywna część zmian wartości godziwej	28.6	(8 852)	65
Różnice kursowe z przeliczenia sprawozdań finansowych jednostek podporządkowanych		1 203	(526)
Podatek dochodowy odnoszący się do pozycji, które są lub będą reklasyfikowane do zysków i strat	7.3	1 682	-
		(5 967)	**(461)**
Suma innych całkowitych dochodów		**(14 363)**	**(6 139)**
Zyski i straty oraz inne całkowite dochody ogółem		**360 789**	**672 080**
Zysk netto przypadający dla:			
Akcjonariuszy jednostki dominującej		343 339	604 552
Udziałowców niesprawujących kontroli	20.5	31 813	73 667
Zyski i straty oraz inne całkowite dochody ogółem przypadające dla:			
Akcjonariuszy jednostki dominującej		331 026	599 786
Udziałowców niesprawujących kontroli		29 763	72 294
Zysk netto na jedną akcję:	9		
Podstawowy(zł)		3,46	6,09
Rozwodniony(zł)		3,46	6,09

* Dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją przedstawioną w punkcie 2.3 w Informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

	Nota	na dzień 31.12.2016	na dzień 31.12.2015* przekształcone	na dzień 01.01.2015* przekształcone
Aktywa				
Aktywa trwałe				
Rzeczowe aktywa trwałe	10	6 387 823	5 664 447	5 132 078
Prawo wieczystego użytkowania gruntów	11	485 396	492 061	498 499
Wartości niematerialne	12	530 577	522 442	509 964
Wartość firmy	12.1	10 057	12 550	12 600
Nieruchomości inwestycyjne	13	59 504	52 204	54 968
Inwestycje w jednostkach podporządkowanych	14.1	112 935	111 095	110 842
Inwestycje dostępne do sprzedaży	14.2	12 345	12 370	12 371
Pozostałe aktywa finansowe	14.4	837	4 347	19 054
Pozostałe należności	17	6 259	7 023	2 932
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	7.4	45 548	64 124	92 625
Pozostałe aktywa	19	199	-	4 675
Aktywa trwałe razem		**7 651 480**	**6 942 663**	**6 450 608**
Aktywa obrotowe				
Zapasy	15	858 029	958 769	1 152 673
Prawa majątkowe	16	214 675	226 931	198 192
Pozostałe aktywa finansowe	14.4	591 661	498 711	64 611
Pochodne instrumenty finansowe	28.5	8 435	4 174	3 873
Należności z tytułu podatku dochodowego		3 750	2 156	6 720
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	17	1 073 396	1 096 286	1 248 079
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	18	641 711	753 144	558 603
Pozostałe aktywa	19	8 092	9 117	-
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	10.1	691	3 123	107
Aktywa obrotowe razem		**3 400 440**	**3 552 411**	**3 232 858**
Aktywa razem		**11 051 920**	**10 495 074**	**9 683 466**

* Dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją przedstawioną w punkcie 2.3 w Informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej (kontynuacja)

	Nota	na dzień 31.12.2016	na dzień 31.12.2015* przekształcone	na dzień 01.01.2015* przekształcone
Pasywa				
Kapitał własny				
Kapitał zakładowy	20.1	495 977	495 977	495 977
Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	20.2	2 418 270	2 418 270	2 418 270
Kapitał z wyceny transakcji zabezpieczających	20.3	(7 105)	65	-
Różnice kursowe z przeliczenia sprawozdań finansowych jednostek podporządkowanych		2 401	(39)	322
Zyski zatrzymane, w tym:		3 624 334	3 371 422	2 767 534
zysk netto bieżącego okresu		*343 339*	*604 552*	
Kapitał własny akcjonariuszy jednostki dominującej		**6 533 877**	**6 285 695**	**5 682 103**
Kapitał udziałowców niesprawujących kontroli	20.4	**595 388**	**625 753**	**594 889**
Kapitał własny razem		**7 129 265**	**6 911 448**	**6 276 992**
Zobowiązania				
Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek	21	1 372 047	1 047 450	476 932
Pozostałe zobowiązania finansowe	22	15 102	16 112	20 205
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	24	321 209	326 968	312 419
Rezerwy	25	97 692	100 740	113 106
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	26	1 082	972	1 498
Dotacje	27	68 431	47 036	39 993
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	7.4	196 805	188 381	173 991
Zobowiązania długoterminowe razem		**2 072 368**	**1 727 659**	**1 138 144**
Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek	21	52 034	118 880	509 259
Pochodne instrumenty finansowe	28.5	8 213	986	1 163
Pozostałe zobowiązania finansowe	22	67 485	56 672	78 212
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	24	39 917	33 167	30 494
Rezerwy	25	39 324	45 647	36 689
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		30 553	18 986	2 934
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	26	1 602 929	1 576 538	1 606 597
Dotacje	27	9 832	5 091	2 982
Zobowiązania krótkoterminowe razem		**1 850 287**	**1 855 967**	**2 268 330**
Zobowiązania razem		**3 922 655**	**3 583 626**	**3 406 474**
Pasywa razem		**11 051 920**	**10 495 074**	**9 683 466**

* Dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją przedstawioną w punkcie 2.3 w Informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej należy analizować łącznie
z notami objaśniającymi stanowiącymi integralną część skonsolidowanego rocznego sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym
za okres zakończony 31 grudnia 2016 roku

	Kapitał zakładowy	Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	Kapitał z wyceny transakcji zabezpieczających	Różnice kursowe z przeliczenia sprawozdań finansowych jednostek podporządkowanych	Zyski zatrzymane	Kapitał własny akcjonariuszy jednostki dominującej	Kapitał udziałowców niesprawujących kontroli	Kapitał własny razem
Stan na 1 stycznia 2016 roku po korektach *	**495 977**	**2 418 270**	**65**	**(39)**	**3 371 422**	**6 285 695**	**625 753**	**6 911 448**
Zyski i straty oraz inne całkowite dochody								
Zysk netto	-	-	-	-	343 339	343 339	31 813	375 152
Inne całkowite dochody	-	-	(7 170)	2 440	(7 583)	(12 313)	(2 050)	(14 363)
Zyski i straty oraz inne całkowite dochody ogółem	**-**	**-**	**(7 170)**	**2 440**	**335 756**	**331 026**	**29 763**	**360 789**
Transakcje z właścicielami Spółki, ujęte bezpośrednio w kapitale własnym								
Dywidendy	-	-	-	-	(83 324)	(83 324)	(13 198)	(96 522)
Dopłaty od i wypłaty do właścicieli ogółem	-	-	-	-	**(83 324)**	**(83 324)**	**(13 198)**	**(96 522)**
Nabycie udziałów niekontrolujących, które nie skutkuje zmianą w kontroli	-	-	-	-	480	480	(39 671)	(39 191)
Reklasyfikacja do zobowiązań	-	-	-	-	-	-	(7 259)	(7 259)
Transakcje z właścicielami ogółem	-	-	-	-	**(82 844)**	**(82 844)**	**(60 128)**	**(142 972)**
Stan na 31 grudnia 2016 roku	**495 977**	**2 418 270**	**(7 105)**	**2 401**	**3 624 334**	**6 533 877**	**595 388**	**7 129 265**

* Dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją przedstawioną w punkcie 2.3 w Informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym należy analizować łącznie
z notami objaśniającymi stanowiącymi integralną część skonsolidowanego rocznego sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym (kontynuacja)
za okres zakończony 31 grudnia 2015 roku

	Kapitał zakładowy	Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	Kapitał z wyceny transakcji zabezpieczających	Różnice kursowe z przeliczenia sprawozdań finansowych jednostek podporządkowanych	Zyski zatrzymane	Kapitał własny akcjonariuszy jednostki dominującej	Kapitał udziałowców niesprawujących kontroli	Kapitał własny razem
Stan na 1 stycznia 2015	**495 977**	**2 418 270**	**-**	**1 403**	**2 843 389**	**5 759 039**	**729 097**	**6 488 136**
Korekty błędów	-	-	-	(1 081)	(75 855)	(76 936)	(134 208)	(211 144)
Stan na 1 stycznia 2015 roku*	**495 977**	**2 418 270**	**-**	**322**	**2 767 534**	**5 682 103**	**594 889**	**6 276 992**
***Zyski i straty oraz inne całkowite dochody ** **								
Zysk netto	-	-	-	-	604 552	604 552	73 667	678 219
Inne całkowite dochody	-	-	65	(361)	(4 470)	(4 766)	(1 373)	(6 139)
Zyski i straty oraz inne całkowite dochody ogółem *	**-**	**-**	**65**	**(361)**	**600 082**	**599 786**	**72 294**	**672 080**
Transakcje z właścicielami Spółki, ujęte bezpośrednio w kapitale własnym								
Dywidendy	-	-	-	-	-	-	(25 576)	(25 576)
Dopłaty od i wypłaty do właścicieli ogółem	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**(25 576)**	**(25 576)**
Nabycie udziałów niekontrolujących, które nie skutkuje zmianą w kontroli	-	-	-	-	3 806	3 806	(15 854)	(12 048)
Transakcje z właścicielami ogółem	**-**	**-**	**-**	**-**	**3 806**	**3 806**	**(41 430)**	**(37 624)**
Stan na 31 grudnia 2015 roku*	**495 977**	**2 418 270**	**65**	**(39)**	**3 371 422**	**6 285 695**	**625 753**	**6 911 448**

- Dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją przedstawioną w punkcie 2.3 w Informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym należy analizować łącznie
z notami objaśniającymi stanowiącymi integralną część skonsolidowanego rocznego sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

	za okres od 01.01.2016 do 31.12.2016	za okres od 01.01.2015 do 31.12.2015* przekształcone
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej		
Zysk przed opodatkowaniem	**491 116**	**828 860**
Korekty	*563 373*	*576 798*
Amortyzacja	519 721	484 810
Utworzenie odpisów aktualizujących	28 384	71 691
Strata z tytułu działalności inwestycyjnej	13 428	8 177
Strata/(Zysk) ze zbycia aktywów finansowych	11	(4 691)
Zysk z udziałów w jednostkach stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności	(15 170)	(13 737)
Odsetki, różnice kursowe	15 756	31 213
Dywidendy	(1 266)	(187)
Strata/(Zysk) z tytułu zmiany wartości godziwej aktywów finansowych wykazywanych wg wartości godziwej	2 509	(478)
Zysk z działalności operacyjnej przed zmianami w kapitale obrotowym	***1 054 489***	***1 405 658***
Zmiana stanu należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych	19 156	165 599
Zmiana stanu zapasów	112 601	142 870
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych	69 250	(39 758)
Zmiana stanu rezerw, rozliczeń międzyokresowych i dotacji	(64 155)	30 803
Inne korekty	(812)	(925)
Środki pieniężne wygenerowane na działalności operacyjnej	***1 190 529***	***1 704 247***
Podatek zapłacony	(74 723)	(74 021)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	**1 115 806**	**1 630 226**

* Dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją przedstawioną w punkcie 2.3 w Informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych (kontynuacja)

	za okres od 01.01.2016 do 31.12.2016	za okres od 01.01.2015 do 31.12.2015* przekształcone
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
Sprzedaż wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych, nieruchomości inwestycyjnych	4 148	13 029
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych, nieruchomości inwestycyjnych	(1 241 240)	(1 061 762)
Otrzymane dywidendy	13 716	12 668
Wydatki na nabycie aktywów finansowych	(1 528 329)	(855 926)
Wpływy ze sprzedaży aktywów finansowych	1 427 693	389 769
Odsetki otrzymane	17 486	3 840
Dotacje	350	10 928
Pożyczki udzielone	(352)	(14 367)
Pożyczki spłacone	2 618	4 393
Pozostałe wpływy/(wydatki) inwestycyjne	720	(5 945)
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	**(1 303 190)**	**(1 503 373)**
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		
Dywidendy wypłacone	(96 522)	(25 544)
Wpływy z tytułu zaciągnięcia kredytów i pożyczek	268 864	1 105 758
Wydatki z tytułu nabycia udziałów niekontrolujących	(41 345)	(12 048)
Wydatki na spłatę kredytów i pożyczek	(23 486)	(927 651)
Odsetki zapłacone	(43 963)	(36 955)
Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego	(14 817)	(12 504)
Pozostałe wpływy/(wydatki) finansowe	25 664	(22 538)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	**74 395**	**68 518**
Przepływy pieniężne netto, razem	**(112 989)**	**195 371**
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu	**753 144**	**558 603**
Wpływ zmian kursów walut	1 556	(830)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu	**641 711**	**753 144**

* Dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją przedstawioną w punkcie 2.3 w Informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Informacja dodatkowa do skonsolidowanego sprawozdania finansowego

1. Informacje dotyczące Grupy Azoty

1.1. Opis organizacji

Na dzień 31 grudnia 2016 roku Grupę Kapitałową Grupa Azoty (dalej Grupa Azoty, Grupa) tworzyły: Grupa Azoty S.A. oraz jednostki zależne i stowarzyszone przedstawione na schemacie graficznym Grupy Azoty ujętym na następnej stronie.

Jednostka Dominująca została wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000075450 w dniu 28 grudnia 2001 roku na mocy postanowienia Sądu Rejonowego dla Krakowa - Śródmieścia w Krakowie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego z dnia 28 grudnia 2001 roku. Jednostce Dominującej nadano numer statystyczny REGON 850002268.
Od dnia 22 kwietnia 2013 roku spółka działa pod nową nazwą Grupa Azoty Spółka Akcyjna (nazwa skrócona Grupa Azoty S.A.).

Podstawowym przedmiotem działalności Grupy Azoty jest w szczególności:
- przetwarzanie produktów azotowych,
- produkcja i sprzedaż nawozów,
- produkcja i sprzedaż wyrobów z tworzyw sztucznych,
- produkcja i sprzedaż alkoholi oxo,
- produkcja i sprzedaż bieli tytanowej,
- produkcja i sprzedaż melaminy,
- wydobycie siarki i przetwórstwo produktów pochodzenia siarkowego.

Czas trwania Jednostki Dominującej oraz jednostek wchodzących w skład Grupy Azoty jest nieoznaczony.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd Jednostki Dominującej dnia 26kwietnia 2017 roku.

Schemat graficzny Grupy Azoty na dzień 31 grudnia 2016 roku

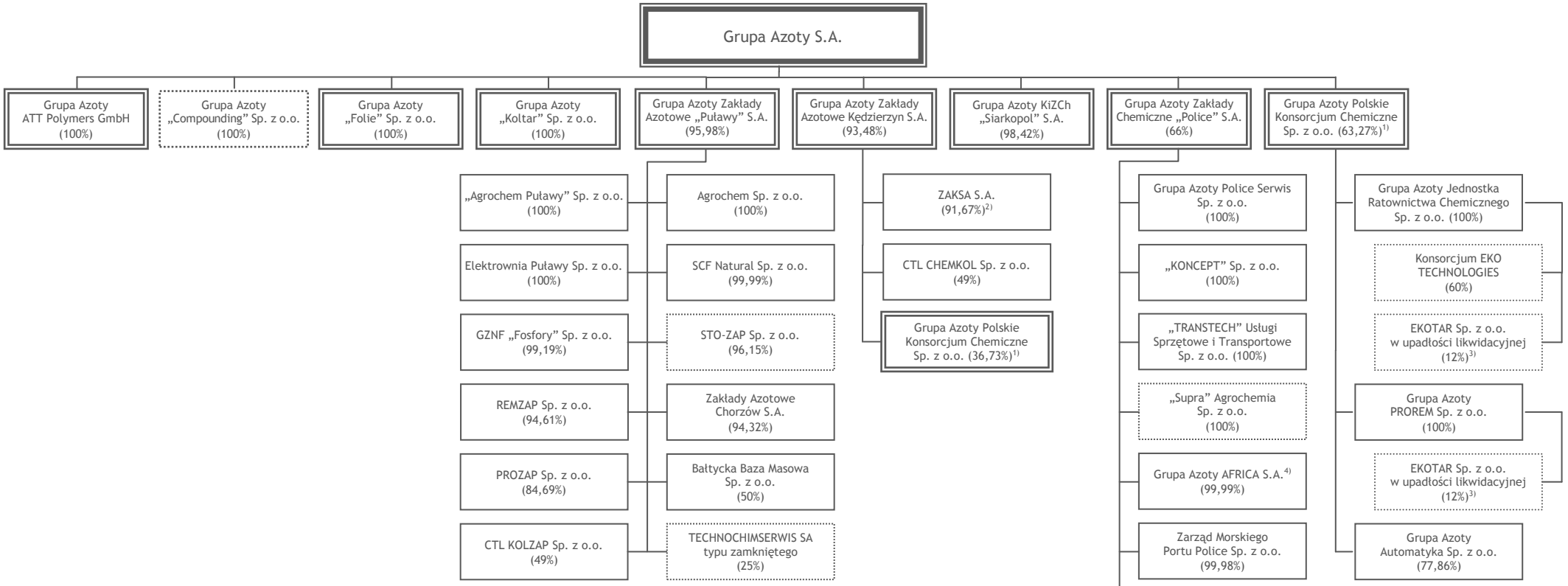

Legenda:

- Jednostka Dominująca
- Jednostki konsolidowane bezpośrednio zależne
- Jednostki konsolidowane pozostałe
- Jednostki nieobjęte konsolidacją

1) Grupa Azoty Polskie Konsorcjum Chemiczne Sp. z o.o. - udziały posiada Jednostka Dominująca oraz Grupa Azoty Zakłady Azotowe Kędzierzyn S.A.
2) ZAKSA S.A. - akcje posiada Grupa Azoty Zakłady Azotowe Kędzierzyn S.A. (91,67%) oraz CTL Chemkol Sp. z o.o. (0,783%).
3) EKOTAR Sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej - udziały posiada Grupa Azoty JRCh Sp. z o.o. oraz Grupa Azoty PROREM Sp. z o.o.
4) Grupa Azoty Africa S.A. – jedną akcję posiada African Investment Group S.A.
5) PDH Polska S.A. - akcje posiada Grupa Azoty POLICE (96,09%) oraz Jednostka Dominująca (3,91%).
6) African Investment Group S.A. - 0,1% posiada w kapitale zakładowym Grupa Azoty Police Serwis sp. o.o.

Z uwagi na nieistotność skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym nie zostały objęte spółki:
- Grupa Azoty „Compounding" Sp. z o.o.,
- STO-ZAP Sp. z o.o.,
- Technochimservice S.A. typu zamkniętego,
- Konsorcjum EKO TECHNOLOGIES,
- EKOTAR Sp. z o.o. w upadłości,
- „Supra" Agrochemia Sp. z o.o.

1.2. Opis zmian w organizacji Grupy Azoty

Nabycie akcji Grupy Azoty SIARKOPOL
W 2016 roku Jednostka Dominująca kontynuowała program wykupu akcji należących do pracowników spółki Grupa Azoty SIARKOPOL i ich spadkobierców, w ramach którego nabyła 562 029 akcji po cenie 68,45 zł za sztukę, tj. za łączną kwotę 38 471 tys. zł. Nabyte akcje stanowią 10,22% kapitału zakładowego spółki, a udział Grupy w jej kapitale zwiększył się z 88,20% do 98,42%. Po dniu bilansowym, Jednostka Dominująca nabyła za kwotę 1 139 tys. zł 17 466 akcji Grupa Azoty SIARKOPOL stanowiących 0,32% kapitału zakładowego tej spółki. Tym samym udział Grupy w tej jednostce wynosi obecnie 98,74%.

Podwyższenie kapitału w spółce PDH Polska S.A.
W dniu 22 listopada 2016 roku NWZ PDH Polska S.A. podjęło uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego w drodze emisji 6,8 mln nowych akcji o wartości nominalnej i emisyjnej 10 zł każda, tj. o łączną kwotę 68 mln zł. Akcje nowej emisji zostały objęte zgodnie z umową zawartą w dniu 5 grudnia 2016 roku przez Grupę Azoty POLICE (6,3 mln akcji) oraz Jednostkę Dominującą (0,5 mln akcji). W wyniku emisji udział Grupy w kapitale spółki zwiększył się z 66,00% do 67,33%. Podwyższenie kapitału zakładowego zostało zarejestrowane w KRS 2 lutego 2017 roku.

Nabycie akcji spółki Zakłady Azotowe Chorzów S.A.
W dniu 14 grudnia 2016 roku Grupa Azoty PUŁAWY nabyła w wyniku realizacji umowy podpisanej ze Skarbem Państwa 116 583 akcji Zakładów Azotowych Chorzów S.A. za kwotę 2 531 tys. zł. Nabyte akcje stanowią 1,99% kapitału zakładowego spółki, a udział Grupy w jej kapitale zwiększył się z 88,62% do 90,53%.

Podwyższenie kapitału zakładowego spółki Automatyka Sp. z o.o.
W dniu 27 stycznia 2016 roku zostało zarejestrowane w KRS podwyższenie kapitału zakładowego spółki do kwoty 4 654 tys. zł, czyli o kwotę 107 tys. zł poprzez utworzenie 214 nowych udziałów o wartości 500 zł każdy, które zostały objęte w całości przez nowych wspólników (pracowników spółki). W związku z tym udział Grupy w kapitale tej spółki obniżył się z 77,78% do 76,0%.

Likwidacja spółki Navitrans Sp. z o.o. w likwidacji
W dniu 31 marca 2016 roku zakończyła się likwidacja spółki Navitrans Sp. z o.o. w likwidacji z siedzibą w Gdyni. W dniu 31 marca 2016 roku została dokonana wypłata Wspólnikom kwoty pozostałej po zakończeniu likwidacji spółki, tj. 35 tys. zł. W dniu 30 czerwca 2016 roku spółka została wykreślona z KRS.

Umowa sprzedaży udziałów spółki Remzap Sp. z o.o.
Spółka REMIN Sp. z o.o., z którą Grupa Azoty PUŁAWY podpisała w dniu 10 grudnia 2015 roku warunkową umowę sprzedaży udziałów w REMZAP Sp. z o.o. (zmienioną aneksem z 4 lutego 2016 roku) nie spełniła w wyznaczonym terminie warunków zawieszających. W związku z powyższym umowę uważa się za niezawartą.

Umorzenie udziałów spółki Remzap Sp. z o.o.
Dnia 14 marca 2016 roku umorzonych zostało 156 udziałów, które były własnością pozostałych wspólników – pracowników REMZAP Sp. z o.o. Procentowy udział głosów Grupy w kapitale tej spółki nie uległ zmianie (90,81%).

1.3. Skład Zarządu i Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej

Zarząd Jednostki Dominującej
Na dzień 31 grudnia 2016 roku skład Zarządu przedstawia się następująco:
- dr Wojciech Wardacki – Prezes Zarządu,
- Witold Szczypiński – Wiceprezes Zarządu,
- Paweł Łapiński – Wiceprezes Zarządu,
- Józef Rojek – Wiceprezes Zarządu,
- Tomasz Hinc – Wiceprezes Zarządu,
- Artur Kopeć – Członek Zarządu.

Do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania w składzie Zarządu nie zaszły żadne zmiany.

Rada Nadzorcza
Na dzień 31 grudnia 2016 roku skład Rady Nadzorczej przedstawia się następująco:
- Marek Grzelaczyk – Przewodniczący,
- Tomasz Karusewicz – Wiceprzewodniczący,
- Zbigniew Paprocki – Sekretarz,
- Monika Fill – Członek,
- Robert Kapka – Członek,
- Artur Kucharski – Członek,
- Bartłomiej Litwińczuk – Członek,
- Ireneusz Purgacz – Członek,
- Roman Romaniszyn – Członek.

Do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania w składzie Rady Nadzorczej nie zaszły żadne zmiany.

Komitet Audytu
Na dzień 31 grudnia 2016 w Spółce funkcjonował Komitet Audytu jako ciało doradcze działające kolegialnie w ramach struktury Rady Nadzorczej, którego skład przedstawiono poniżej.
Do zadań Komitetu należy w szczególności:
- monitorowanie procesu sprawozdawczości finansowej,
- monitorowanie skuteczności systemów kontroli wewnętrznej,
- monitorowanie wykonywania czynności rewizji finansowej,
- monitorowanie niezależności biegłego rewidenta i podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych Spółki.

Skład osobowy Komitetu Audytu:
- Artur Kucharski – Przewodniczący,
- Monika Fill,
- Robert Kapka,
- Ireneusz Purgacz.

2. Opis ważniejszych stosowanych zasad rachunkowości

Zasady polityki rachunkowości przedstawione poniżej stosowane były w sposób ciągły w odniesieniu do wszystkich okresów zaprezentowanych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. W okresie sprawozdawczym dokonano zmian w prezentacji sprawozdań finansowych mających na celu lepsze przedstawienie informacji o wpływie niektórych rodzajów transakcji na sytuację majątkową i finansową Grupy, przekształcając odpowiednio dane porównawcze. Ponadto w związku z przeprowadzonym procesem weryfikacji prawidłowości prezentacji w sprawozdaniach finansowych za 2015 rok aktywów, wprowadzono korekty w sprawozdaniu finansowym za 2016 rok w trybie korekty błędu poprzednich okresów. Zmiany prezentacji i korekta zostały opisane w punkcie 2.3.

2.1. Oświadczenie o zgodności

Skonsolidowane roczne sprawozdanie finansowe sporządzone zostało zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską (MSSF UE) i innymi obowiązującymi przepisami. MSSF UE zawierają wszystkie Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) oraz związane z nimi Interpretacje Komitetu ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości

Finansowej (KIMSF) poza wymienionymi poniżej Standardami oraz Interpretacjami, które oczekują na zatwierdzenie przez Unię Europejską oraz Standardami oraz Interpretacjami, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską, ale nie weszły jeszcze w życie.

2.2. Zmiany w Międzynarodowych Standardach Sprawozdawczości Finansowej

Szereg nowych Standardów, zmian do Standardów i Interpretacji nie jest jeszcze obowiązujących dla okresów rocznych kończących się 31 grudnia 2016 roku i nie zostały one zastosowane w sprawozdaniu finansowym. Grupa ma zamiar zastosować je, dla okresów, dla których są obowiązujące po raz pierwszy.

Oczekuje się, że spośród nowych Standardów lub zmian do Standardów i Interpretacji poniżej opisane mogą mieć wpływ na sprawozdanie finansowe Grupy:

2.2.1. Standardy i Interpretacje zatwierdzone przez UE, które nie weszły jeszcze w życie dla okresów rocznych kończących się w dniu 31 grudnia 2016 roku

MSSF 9 *Instrumenty Finansowe (2014)*, który będzie obowiązkowy dla sprawozdania finansowego Grupy za rok 2018. Nowy standard zastępuje zawarte w MSR 39 *Instrumenty Finansowe: ujmowanie i wycena* wytyczne na temat klasyfikacji oraz wyceny aktywów finansowych, w tym wytyczne dotyczące utraty wartości. MSSF 9 eliminuje też istniejące obecnie w MSR 39 kategorie aktywów finansowych: utrzymywane do terminu wymagalności, dostępne do sprzedaży oraz pożyczki i należności.
Zgodnie z wymogami nowego standardu, w momencie początkowego ujęcia aktywa finansowe winny być klasyfikowane do jednej z trzech kategorii:

- aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu;
- aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy; lub
- aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Nowy standard zachowuje niemal wszystkie dotychczasowe wymogi MSR 39 w zakresie klasyfikacji i wyceny zobowiązań finansowych oraz wyłączania aktywów finansowych i zobowiązań finansowych.

W zakresie szacunku utraty wartości aktywów finansowych MSSF 9 zastępuje model „straty poniesionej" zawarty w MSR 39 modelem „straty oczekiwanej", co oznacza, że zdarzenie powodujące powstanie straty nie musiałoby poprzedzać jej rozpoznania i utworzenia odpisu. Nowe zasady mają na celu zapobieganie sytuacjom, w których odpisy na straty kredytowe są tworzone zbyt późno i w niewystarczającej wysokości.

W skrócie, model oczekiwanej straty wykorzystuje dwa podejścia do szacowania straty, zgodnie z którymi strata jest ustalana na podstawie:

- straty kredytowej oczekiwanej w okresie 12 miesięcy, albo
- straty kredytowej oczekiwanej do zapadalności (ang. life-time expected loss).

To, które podejście zostanie zastosowane zależy od tego, czy w przypadku danego składnika aktywów od momentu początkowego ujęcia nastąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego. W przypadku, jeśli ryzyko kredytowe związane z aktywami finansowymi nie wzrosło istotnie w porównaniu do jego poziomu z momentu początkowego ujęcia, odpis z tytułu utraty wartości tych aktywów finansowych będzie równy oczekiwanej stracie w okresie 12 miesięcy. W przypadku natomiast, jeśli nastąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego, odpis z tytułu utraty wartości tych aktywów finansowych będzie równy oczekiwanej stracie przez cały okres życia instrumentu, zwiększając tym samym wysokość ujętego odpisu. Standard przyjmuje przy tym założenie, zgodnie z którym - w przypadku braku przeciwnych argumentów – wystarczającym kryterium dla rozpoznania straty kredytowej oczekiwanej do zapadalności jest wystąpienie zaległości w spłacie wynoszącej 30 dni.

Grupa po przeprowadzeniu wstępnej analizy nie oczekuje, by MSSF 9 Instrumenty Finansowe istotnie wpłynął na jej skonsolidowane sprawozdanie finansowe. Ze względu na specyfikę działalności Grupy oraz rodzaj utrzymywanych aktywów finansowych, zasady klasyfikacji i wyceny aktywów

finansowych Grupy nie powinny zmienić się pod wpływem zastosowania tego MSSF. Natomiast analizy dalej trwają i zakończone zostaną w 2017 roku.

MSSF 15 ***Przychody z umów z klientami***, który będzie obowiązkowy dla sprawozdania finansowego Grupy za rok 2018. Standard ten zawiera zasady, które zastąpią większość szczegółowych wytycznych w zakresie ujmowania przychodów istniejących obecnie w MSSF. W szczególności, w wyniku przyjęcia nowego standardu przestaną obowiązywać MSR 18 *Przychody*, MSR 11 *Umowy o usługę budowlaną* oraz związane z nimi interpretacje.

Zgodnie z nowym standardem jednostki będą stosować pięciostopniowy model, aby określić moment ujęcia przychodów oraz ich wysokość. Model ten zakłada, że przychody powinny być ujęte wówczas, gdy (lub w stopniu, w jakim) jednostka przekazuje klientowi kontrolę nad towarami lub usługami, oraz w kwocie, do jakiej jednostka oczekuje być uprawniona. Zależnie od spełnienia określonych kryteriów, przychody są:

- rozkładane w czasie, w sposób obrazujący wykonanie umowy przez jednostkę, lub
- ujmowane jednorazowo, w momencie, gdy kontrola nad towarami lub usługami jest przeniesiona na klienta.

Standard zawiera nowe wymogi dotyczące ujawnień, zarówno ilościowych jak i jakościowych, mających na celu umożliwienie użytkownikom sprawozdań finansowych zrozumienie charakteru, kwoty, momentu ujęcia i niepewności odnośnie przychodów i przepływów pieniężnych wynikających z umów z klientami.

Grupa rozpoczęła analizę wpływu MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* na jej skonsolidowane sprawozdanie finansowe. Na ten moment analizy nie zidentyfikowała istotnego wpływu. Wstępne analizy wykazały, że może nastąpić zmiana prezentacji ujęcia stosowanych upustów marketingowych, które obecnie są prezentowane w kosztach sprzedaży, a po zastosowaniu MSSF 15 mogą pomniejszać przychody ze sprzedaży. Dalsze prace trwają a ich zakończenie nastąpi w trakcie 2017 roku.

2.2.2. Standardy i Interpretacje oczekujące na zatwierdzenie przez UE na dzień 31 grudnia 2016 roku

MSSF 16 ***Leasing***, który będzie obowiązkowy dla sprawozdania finansowego Grupy za rok 2019. MSSF 16 zastępuje MSR 17 Leasing oraz związane z tym standardem interpretacje. W odniesieniu do leasingobiorców nowy Standard eliminuje występujące obecnie rozróżnienie pomiędzy leasingiem finansowym oraz operacyjnym. Ujęcie leasingu operacyjnego w sprawozdaniu z sytuacji finansowej spowoduje rozpoznanie nowego składnika aktywów – prawa do użytkowania przedmiotu leasingu – oraz nowego zobowiązania – zobowiązania do dokonania płatności z tytułu leasingu. Prawa do użytkowania aktywów w leasingu podlegać będą umorzeniu, natomiast od zobowiązania naliczane będą odsetki. Spowoduje to powstanie większych kosztów w początkowej fazie leasingu, nawet w przypadku gdy jego strony uzgodniły stałe opłaty roczne. Ujęcie umów leasingu u leasingodawcy w większości przypadków pozostanie niezmienione w związku z utrzymanym podziałem na umowy leasingu operacyjnego oraz finansowego.

Wpływ MSSF 16 skutkować będzie ujęciem w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej umów, których do momentu pierwszego zastosowania standardu nie kwalifikowano jako leasingu finansowego. Grupa planuje zakończyć pracę nad analizą wpływu standardu najpóźniej do końca 2018 roku.

Inicjatywa dotycząca ujawnień (Zmiany do MSR 7 ***Sprawozdanie z przepływów pieniężnych***), która będzie obowiązkowa dla sprawozdania finansowego Grupy za rok 2017. Zmiany przewidują przedstawianie przez jednostki ujawnień umożliwiających użytkownikom sprawozdań finansowych ocenę zmian wartości zobowiązań powstałych w ramach działalności finansowej, w tym zarówno zmian wynikających z przepływów pieniężnych jak i zmian o charakterze niepieniężnym. Jednym ze sposobów na spełnienie powyższych wymogów jest umieszczenie uzgodnienia sald otwarcia i zamknięcia zobowiązań powstałych w ramach działalności finansowej.

Grupa jest w trakcie analizy wpływu Zmiany na sprawozdanie finansowe.

Zmiany do MSSF 15 *Przychody z umów z klientami*, który będzie obowiązkowy dla sprawozdania finansowego Spółki za rok 2018. Zmiany do MSSF 15 wyjaśniają niektóre wymogi Standardu oraz zawierają szereg uproszczeń w zakresie okresu przejściowego dla jednostek które wdrażają nowy Standard. Zmiany wyjaśniają w jaki sposób należy

- dokonywać identyfikacji zobowiązań umownych (obietnicy przeniesienia towarów lub usług);
- określać czy spółka działa we własnym imieniu dostarczając towary lub świadcząc usługi czy działa jako agent (jest odpowiedzialna za zorganizowanie dostarczenia towarów lub świadczenia usług); oraz
- określać, czy przychód z udzielenia licencji powinien być ujęty jednorazowo czy rozłożony w czasie.

Ponadto Zmiany zawierają dwa dodatkowe uproszczenia których celem jest ułatwienie spółkom pierwszego zastosowania Standardu oraz redukcja związanego z nim kosztu.

Grupa rozpoczęła analizę wpływu zmian do MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* na jej skonsolidowane sprawozdanie finansowe. Na chwilę obecną nie zidentyfikowano przesłanek, które wskazywałyby na to, że zmiany będą mieć istotny wpływ na sprawozdanie Grupy. Dalsze prace trwają a ich zakończenie nastąpi w trakcie 2017 roku.

Pozostałe Standardy i Interpretacje oczekujące na zatwierdzenie przez UE na dzień 31 grudnia 2016 roku, tj. MSSF 14 *Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe,* Zmiany do MSSF 10 *Skonsolidowane Sprawozdania Finansowe* oraz do MSR 28 *Jednostki Stowarzyszone*, Zmiany do MSR 12 *Podatek dochodowy*, Zmiany do MSSF 2 *Płatności w formie akcji, Zmiany do MSSF 4 Umowy ubezpieczeniowe,* Zmiany do Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej 2014-2016, KIMSF 22 *Transakcje w Obcej Walucie oraz Zaliczki* oraz Zmiany do MSR 40 *Nieruchomości Inwestycyjne*, nie będą miały istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.

2.3. Zmiany zasad rachunkowości i korekty błędu

Do sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego zastosowano zasady rachunkowości w zakresie niezmienionym w odniesieniu do zasad zastosowanych przy sporządzeniu rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za 2015 rok, za wyjątkiem zmian w prezentacji sprawozdań finansowych.

2.3.1. Zmiany prezentacyjne

W okresie sprawozdawczym dokonano zmian w prezentacji sprawozdań finansowych mających na celu lepsze przedstawienie informacji o wpływie niektórych rodzajów transakcji na sytuację majątkową i finansową Grupy. Dane porównawcze zostały odpowiednio przekształcone. Wpływ zmian został przedstawiony w punkcie 2.3.3.

2.3.2. Korekty błędu poprzedniego okresu

Korekty wprowadzone w sprawozdaniu finansowym za 2016 rok w trybie korekty błędu poprzednich okresów są konsekwencją przeprowadzonych przez spółkę zależną Grupę Azoty Zakłady Chemiczne „Police" S.A., w związku z przeprowadzonym procesem weryfikacji prawidłowości prezentacji w sprawozdaniach finansowych za 2015 rok aktywów, o których spółka zależna Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police" S.A. informowała w raporcie bieżącym nr 27/2016 z dnia 30 maja 2016 roku, szczegółowych analiz i badań posiadanej przez Grupę Azoty Zakłady Chemiczne „Police" S.A. dokumentacji, jak i prób pozyskania w tym zakresie dodatkowych materiałów i informacji.

Dokonane analizy pozwoliły stwierdzić, że istotny błąd dotyczył wyceny wartości godziwej złóż mineralnych, które zostały zaprezentowane w ostatecznym rozliczeniu nabycia spółki African Investment Group S.A. przedstawionym w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2014 roku oraz ich prezentacji w sprawozdaniach finansowych za lata 2014–2015. Dane i założenia przyjęte do ostatecznego rozliczenia nabycia nie uwzględniały wszystkich informacji, które były dostępne na tamten dzień i które odnosiły się do warunków i okoliczności, jakie istniały na dzień nabycia jednostki zależnej.

Podstawowym błędem było pominięcie w wycenach na potrzeby ostatecznego rozliczenia nabycia konieczności budowy instalacji wzbogacania fosforytów. Brak ujęcia tego parametru spowodował

niedoszacowanie nakładów inwestycyjnych, kosztów operacyjnych oraz niedoszacowanie czasu koniecznego do doprowadzenia projektu do etapu, w którym możliwa będzie pierwsza produkcja fosforytów o parametrach handlowych. Powyższe zmiany wynikają z gorszych parametrów jakościowych fosforytów ze złóż w obszarze Kebemer, ponieważ pierwotnie założono, że fosforyt charakteryzował się będzie wysoką zawartością fosforu (w przeliczeniu na P_2O_5) i nie będzie wymagał klasycznego procesu wzbogacania z flotacją, a jedynie kruszenia i przesiewania, założono suszenie w warunkach naturalnych. Natomiast realizowana kampania wiertnicza w obszarze koncesji poszukiwawczej Kebemer w okresie od grudnia 2013 roku do czerwca 2014 roku wykazała, że parametry złoża są znacznie gorsze niż pierwotnie zakładano (w szczególności wzrost grubości nadkładu, spadek jakości fosforytu).

Ponadto weryfikacja dokumentów wykazała, że błędnie przyjęto również wielkość zasobów dla drugiego wycenianego złoża tj. Lam Lam. Łączne wydobycie fosforytów ze złoża Lam Lam, które zakończyło się w połowie 2014 roku, według najlepszej wiedzy wyniosło 110,7 tys. ton fosforytów, a nie 314 tys. ton, jak przyjęto w ostatecznym rozliczeniu nabycia.

Powyższe założenia zostały skorygowane w ramach przeprowadzonej korekty rozliczenia nabycia. Już korekta wymienionych wyżej, błędnych założeń przyjętych do rozliczenia ostatecznego nabycia, spowodowała zmianę wyceny koncesji poszukiwawczych zaprezentowanych jako wartości złóż mineralnych (na dzień 28 sierpnia 2013 roku):

- dla złoża Kebemer z 271 031 tys. zł do 265 tys. zł,
- dla złoża Lam Lam z 13 550 tys. zł do 2 038 tys. zł.

Poniżej zaprezentowano wartość nabytych aktywów i przejętych zobowiązań przed i po korekcie rozliczenia nabycia:

Wartość godziwa możliwych do zidentyfikowania aktywów netto

	Na dzień 28.08.2013	Na dzień 28.08.2013 Korekta*
Rzeczowe aktywa trwałe	288 187	4 909
- w tym wartość złóż	285 581	2 303
Zapasy	16 487	16 487
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe aktywa	1 827	1 827
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1 021	1 021
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-	4 644
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	(60 612)	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	(20 414)	(20 414)
Zobowiązania z tytułu kredytów, pożyczek	(10 547)	(10 547)
Pozostałe zobowiązania niefinansowe	(260)	(260)
Aktywa netto	**215 689**	**(2 333)**

*korekta została dokonana w trybie korekty błędu poprzedniego okresu

Porównanie skorygowanego ostatecznego rozliczenia nabycia do ostatecznego rozliczenia nabycia zaprezentowanego w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za 2014 rok

	Rozliczenie ostateczne nabycia	Korekta rozliczenia nabycia*	Różnica
Rzeczowe aktywa trwałe (w tym złoża)	288 187	4 909	(283 278)
Pozostałe aktywa	19 335	19 335	-
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-	4 644	4 644
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	(60 612)	-	60 612
Zobowiązania pozostałe	31 221	31 221	-
Wpływ na wartość godziwą możliwych do zidentyfikowania aktywów netto	**215 689**	**(2 333)**	**(218 022)**
Udziały niekontrolujące	97 061	(1 050)	(98 111)

*korekta została dokonana w trybie korekty błędu poprzedniego okresu

Zysk z tytułu okazyjnego nabycia / Wartość firmy

	Na dzień 28.08.2013	Na dzień 28.08.2013 Korekta*
Cena nabycia	91 858	91 858
Udziały niekontrolujące ustalone proporcjonalnie do udziału w ujętych aktywach i zobowiązaniach jednostki nabywanej	97 061	(1 050)
Wartość godziwa możliwych do zidentyfikowania aktywów netto	(215 689)	2 333
Zysk z tytułu okazyjnego nabycia (-)/ Wartość firmy (+)	**(26 770)**	**93 141**

*korekta została dokonana w trybie korekty błędu poprzedniego okresu

Korekta wartości godziwej nabytych aktywów (złóż mineralnych) oraz związanych z nimi rezerw z tytułu podatku odroczonego spowodowała, że w miejsce zysku z okazyjnego nabycia powstała wartość firmy (goodwill). Powstała po korekcie rozliczenia wartość firmy w kwocie 93 141 tys. zł, została przypisana do ośrodka wypracowującego środki pieniężne, jakim uznano inwestycję w kopalnię fosforytów, nabywając pakiet większościowy akcji African Investment Group S.A.
Dla celów oceny wartości firmy powstałej po korekcie rozliczenia nabycia, sporządzony został test na utratę wartości firmy na dzień 31 grudnia 2013 roku. Kluczowe założenia do testu przyjęto zgodnie z korektą rozliczenia ostatecznego nabycia na dzień 28 sierpnia 2013 roku, z wyjątkiem kursów walut oraz stopy dyskontowej WACC, które zastosowano do poziomów właściwych na dzień 31 grudnia 2013 roku.

Kluczowe założenia do korekty rozliczenia ostatecznego nabycia na dzień 28 sierpnia 2013 roku (ostatecznie rozliczenie zaprezentowano w sprawozdaniu finansowym za rok 2014) oraz do testu na utratę wartości firmy na dzień 31 grudnia 2013 roku obejmują:

- nakłady inwestycyjne po uwzględnieniu koniecznych nakładów na budowę instalacji wzbogacania fosforytów oraz zwiększonych nakładów w innych kategoriach, związanych między innymi z wykonanymi w 2014 roku badaniami geologicznymi i zmianą wiedzy na temat parametrów złóż,
- koszty eksploatacyjne kopalni po uwzględnieniu pozycji związanych ze wzbogacaniem surowca,
- uwzględnienie realnego harmonogramu prac, wynikającego w znaczącej części z uwzględnienia nie ujętego pierwotnie etapu projektowania i budowy instalacji wzbogacania - wydłużenie okresu realizacji inwestycji do 3 lat (do momentu rozpoczęcia produkcji fosforytów o parametrach handlowych),
- rozłożenie nakładów inwestycyjnych na okres 3 lat, w konsekwencji zmiany założeń o czasie realizacji dużo bardziej złożonej inwestycji, niż zakładano w ostatecznym rozliczeniu nabycia,

- przyjęcie rocznej produkcji fosforytów na poziomie wskazywanym w założeniach do kalkulacji wydajności maszyn i nakładów inwestycyjnych.

W teście na utratę wartości firmy na dzień 31 grudnia 2013 roku przyjęto kursy średnie walut, ogłoszone przez Narodowy Bank Polski na dzień 31 grudnia 2013 roku: USD = 3,0120 PLN, EUR = 4,1472 PLN.
Stopa dyskontowa w teście na dzień 31 grudnia 2013 roku, skalkulowana z uwzględnieniem danych branżowych dla danego rodzaju projektów, przyjęta została na poziomie 16,24%.
Oszacowana wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych sporządzona przy założeniach przyjętych na podstawie dostępnych w tamtym okresie danych wykazały wartość ujemną. W związku z tym całość ujawnionej wartości firmy została objęta odpisem.
Zagregowane wielkości korekt aktywów związanych z African Investment Group S.A. zostały odniesione do poprzednich okresów, których wartość na dzień 31 grudnia 2015 roku wynosi 42 313 306 tys. XOF (po przeliczeniu na dzień 31 grudnia 2015 roku równowartość 273 259 tys. zł), w tym:

- obszar Kebemer w kwocie 41 993 074 tys. XOF (po przeliczeniu na dzień 31 grudnia 2015 roku równowartość 271 191 tys. zł),
- obszar Lam Lam w kwocie 320 232 tys. XOF (po przeliczeniu na dzień 31 grudnia 2015 roku równowartość 2 068 tys. zł), co odpowiada niezamortyzowanej wartości wyceny (zmiana wcześniejszego ujęcia spisania wartości - raport bieżący 49/2016 z dnia 12 października 2016 roku).

Utworzono również przez wynik lat ubiegłych odpis aktualizujący wartości niematerialne z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych Lam Lam w kwocie 1 603 664 tys. XOF (po przeliczeniu na dzień 31 grudnia 2015 równowartość 10 356 tys. zł) - zmiana wcześniejszego ujęcia spisania nakładów (raport bieżący 49/2016).
W związku z wygaśnięciem w sierpniu 2016 roku górniczej koncesji eksploatacyjnej w obszarze Lam Lam oraz definitywnego zakończenia prac wydobywczych na tym obszarze w 2014 roku utworzony odpis aktualizujący nakłady na poszukiwanie i ocenę zasobów Lam Lam został wykorzystany w pełnej wysokości w 2016 roku.
Jednocześnie w związku ze spisaniem wartości powyższych aktywów rozwiązano przez wynik lat ubiegłych rezerwę na podatek odroczony w kwocie 9 111 602 tys. XOF (po przeliczeniu na dzień 31 grudnia 2015 roku równowartość 58 842 tys. zł).

Poszczególne powyższe pozycje przeliczono na PLN według kursu obowiązującego na ostatni dzień okresu bilansowego, ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski dla franka CFA BCEAO (XOF):

- kurs średni na dzień 31.12.2015 roku wynosił 1 XOF – 0,006458 PLN,
- kurs średni na dzień 31.12.2016 roku wynosił 1 XOF – 0,006683 PLN

Przeliczenia dokonano przez pomnożenie wartości wyrażonych w XOF przez kurs wymiany.

2.3.3. Wpływ zmian prezentacji sprawozdań i korekty błędu poprzedniego okresu

Poniższa tabela przedstawia wpływ zmian na skonsolidowany rachunek zysków i strat oraz inne całkowite dochody:

	Zatwierdzone	Przekształcone	Zmiany prezentacji			Korekta błędu
	Za okres od 01.01.2015 do 31.12.2015	**Za okres od 01.01.2015 do 31.12.2015**	**Wpływ zmiany I**	**Wpływ zmiany II**	**Wpływ zmiany III**	**Wpływ zmiany IV**
Przychody ze sprzedaży	10 024 405	10 007 896	(16 509)	-	-	-
Koszt własny sprzedaży	(7 760 211)	(7 741 978)	13 617	4 616	-	-
Zysk brutto ze sprzedaży	**2 264 194**	**2 265 918**	**(2 892)**	**4 616**	**-**	**-**
Koszty sprzedaży	(633 314)	(630 248)	-	-	3 066	
Pozostałe przychody operacyjne	47 664	59 808	16 509	-	(4 365)	
Pozostałe koszty operacyjne	(111 987)	(134 527)	(13 617)	-	1 299	(10 222)
Zysk na działalności operacyjnej	**830 011**	**824 405**	**-**	**4 616**	**-**	**(10 222)**
Przychody finansowe	42 910	38 294	-	(4 616)	-	
Koszty finansowe netto	**(4 666)**	**(9 282)**	**-**	**(4 616)**	**-**	
Zysk przed opodatkowaniem	**839 082**	**828 860**	**-**	**-**	**-**	**(10 222)**
Podatek dochodowy	(147 234)	(150 641)	-	-	-	(3 407)
Zysk netto	**691 848**	**678 219**	**-**	**-**	**-**	**(13 629)**
Zyski i straty oraz inne całkowite dochody ogółem	**685 709**	**672 080**	**-**	**-**	**-**	**(13 629)**
Zysk netto przypadający dla:						
Akcjonariuszy jednostki dominującej	609 499	604 552	-	-	-	(4 947)
Udziałowców niesprawujących kontroli	82 349	73 667	-	-	-	(8 682)
Zyski i straty oraz inne całkowite dochody ogółem przypadające dla:						
Akcjonariuszy jednostki dominującej	604 443	599 786	-	-	-	(4 657)
Udziałowców niesprawujących kontroli	81 266	72 294	-	-	-	(8 972)
Zysk netto na jedną akcję:						
Podstawowy (zł)	6,14	6,09	-	-	-	(0,05)
Rozwodniony (zł)	6,14	6,09	-	-	-	(0,05)

- I – przychody i koszty z tytułu dzierżawy nieruchomości inwestycyjnych przeniesiono z przychodów ze sprzedaży i kosztu własnego sprzedaży do pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych,
- II - wycena instrumentów finansowych dotyczących praw do emisji CO_2 została przeniesiona z przychodów lub kosztów finansowych do kosztu własnego sprzedaży,
- III - odpisy na należności handlowe i ich rozwiązanie zostały przeniesione z pozostałych kosztów lub przychodów operacyjnych do kosztów sprzedaży.
- IV – korekta błędu poprzedniego okresu opisana w punkcie 2.3.2

Poniższa tabela przedstawia wpływ zmian na sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2015 roku:

	Zatwierdzone	Przekształcone	Zmiany prezentacji (I-VIII)								Korekta błędu
	Na dzień 31.12.2015	**Na dzień 31.12.2015**	**Wpływ zmiany I**	**Wpływ zmiany II**	**Wpływ zmiany III**	**Wpływ zmiany IV**	**Wpływ zmiany V**	**Wpływ zmiany VI**	**Wpływ zmiany VII**	**Wpływ zmiany VIII**	**Wpływ zmiany IX**
Aktywa											
Aktywa trwałe											
Rzeczowe aktywa trwałe	6 429 767	5 664 447	(492 061)	-	-	-	-	-	-	-	(273 259)
Prawo wieczystego użytkowania gruntów	-	492 061	492 061	-	-	-	-	-	-	-	-
Wartości niematerialne	532 798	522 442	-	-	-	-	-	-	-	-	(10 356)
Pozostałe należności	1 797	7 023	-	-	-	5 226	-	-	-	-	-
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	62 769	64 124	-	-	-	-	-	-	-	-	1 355
Pozostałe aktywa	5 226	-	-	-	-	(5 226)	-	-	-	-	-
Aktywa trwałe razem	**7 224 923**	**6 942 663**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**(282 260)**
Aktywa obrotowe											-
Zapasy	1 180 599	958 769	-	(221 830)	-	-	-	-	-	-	-
Prawa majątkowe	-	226 931	-	221 830	-	-	-	-	5 101	-	-
Pozostałe aktywa finansowe	502 885	498 711	-	-	(4 174)	-	-	-	-	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	-	4 174	-	-	4 174	-	-	-	-	-	-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	1 078 292	1 096 286	-	-	-	22 930	-	-	-	(4 936)	-
Pozostałe aktywa	32 047	9 117	-	-	-	(22 930)	-	-	-	-	-
Aktywa obrotowe razem	**3 552 246**	**3 552 411**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**5 101**	**(4 936)**	**-**
Aktywa razem	**10 777 169**	**10 495 074**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**5 101**	**(4 936)**	**(282 260)**

	Zatwierdzone	Przekształcone	Zmiany prezentacji (I-VIII)								Korekta błędu
	Na dzień 31.12.2015	**Na dzień 31.12.2015**	**Wpływ zmiany I**	**Wpływ zmiany II**	**Wpływ zmiany III**	**Wpływ zmiany IV**	**Wpływ zmiany V**	**Wpływ zmiany VI**	**Wpływ zmiany VII**	**Wpływ zmiany VIII**	**Wpływ zmiany IX**
Pasywa											
Kapitał własny											
Różnice kursowe z przeliczenia sprawozdań finansowych jednostek podporządkowanych	752	(39)	-	-	-	-	-	-	-	-	(791)
Zyski zatrzymane, w tym:	3 452 224	3 371 422	-	-	-	-	-	-	-	-	(80 802)
zysk netto bieżącego okresu	609 499	604 552	-	-	-	-	-	-	-	-	(4 947)
Kapitał własny akcjonariuszy jednostki dominującej	**6 367 288**	**6 285 695**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**(81 593)**
Kapitał udziałowców niesprawujących kontroli	**768 933**	**625 753**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**(143 180)**
Kapitał własny razem	**7 136 221**	**6 911 448**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**(224 773)**
Zobowiązania											
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	245 868	188 381	-	-	-	-	-	-	-	-	(57 487)
Zobowiązania długoterminowe razem	**1 785 146**	**1 727 659**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**(57 487)**
Pochodne instrumenty finansowe	-	986	-	-	986	-	-	-	-	-	-
Pozostałe zobowiązania finansowe	57 658	56 672	-	-	(986)	-	-	-	-	-	-
Rezerwy	273 447	45 647	-	-	-	-	-	(222 864)	-	(4 936)	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	1 347 227	1 576 538	-	-	-	-	1 346	222 864	5 101	-	-
Przychody przyszłych okresów	1 346	-	-	-	-	-	(1 346)	-	-	-	-
Zobowiązania krótkoterminowe razem	**1 855 802**	**1 855 967**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**5 101**	**(4 936)**	**-**
Zobowiązania razem	**3 640 948**	**3 583 626**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**5 101**	**(4 936)**	**(57 487)**
Pasywa razem	**10 777 169**	**10 495 074**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**5 101**	**(4 936)**	**(282 260)**

Poniższa tabela przedstawia wpływ zmian na sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 1 stycznia 2015 roku:

	Zatwierdzone	Przekształcone	Zmiany prezentacji (I-VIII)								Korekta błędu
	Na dzień 01.01.2015	**Na dzień 01.01.2015**	**Wpływ zmiany I**	**Wpływ zmiany II**	**Wpływ zmiany III**	**Wpływ zmiany IV**	**Wpływ zmiany V**	**Wpływ zmiany VI**	**Wpływ zmiany VII**	**Wpływ zmiany VIII**	**Wpływ zmiany IX**
Aktywa											
Aktywa trwałe											
Rzeczowe aktywa trwałe	5 905 106	5 132 078	(498 499)	-	-	-	-	-	-	-	(274 529)
Prawo wieczystego użytkowania gruntów	-	498 499	498 499	-	-	-	-	-	-	-	-
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	86 941	92 625	-	-	-	-	-	-	-	-	5 684
Aktywa trwałe razem	**6 719 453**	**6 449 808**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**(268 845)**
Aktywa obrotowe											
Zapasy	1 343 513	1 152 673	-	(190 840)	-	-	-	-	-	-	-
Prawa majątkowe	-	198 192	-	190 840	-	-	-	-	7 352	-	-
Pozostałe aktywa finansowe	68 484	64 611	-	-	(3 873)	-	-	-	-	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	-	3 873	-	-	3 873	-	-	-	-	-	-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	1 227 334	1 248 079	-	-	-	24 118	-	-	-	(3 373)	-
Pozostałe aktywa	24 118	-	-	-	-	(24 118)	-	-	-	-	-
Aktywa obrotowe razem	**3 228 879**	**3 232 858**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**7 352**	**(3 373)**	**-**
Aktywa razem	**9 948 332**	**9 683 466**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**7 352**	**(3 373)**	**(268 845)**

	Zatwierdzone	Przekształcone	Zmiany prezentacji (I-VIII)								Korekta błędu
	Na dzień 01.01.2015	**Na dzień 01.01.2015**	**Wpływ zmiany I**	**Wpływ zmiany II**	**Wpływ zmiany III**	**Wpływ zmiany IV**	**Wpływ zmiany V**	**Wpływ zmiany VI**	**Wpływ zmiany VII**	**Wpływ zmiany VIII**	**Wpływ zmiany IX**
Pasywa											
Kapitał własny											
Różnice kursowe z przeliczenia sprawozdań finansowych jednostek podporządkowanych	1 403	322	-	-	-	-	-	-	-	-	(1 081)
Zyski zatrzymane	2 843 389	2 767 534	-	-	-	-	-	-	-	-	(75 855)
Kapitał własny akcjonariuszy jednostki dominującej	**5 759 039**	**5 682 103**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**(76 936)**
Kapitał udziałowców niesprawujących kontroli	**729 097**	**594 889**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**(134 208)**
Kapitał własny razem	**6 488 136**	**6 276 992**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**(211 144)**
Zobowiązania											
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	231 692	173 991	-	-	-	-	-	-	-	-	(57 701)
Zobowiązania długoterminowe razem	**1 195 845**	**1 138 144**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**(57 701)**
Pochodne instrumenty finansowe	-	1 163	-	-	1 163	-	-	-	-	-	-
Pozostałe zobowiązania finansowe	79 375	78 212	-	-	(1 163)	-	-	-	-	-	-
Rezerwy	211 432	36 689	-	-	-	-		(171 370)	-	(3 373)	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	1 425 553	1 606 597	-	-	-	-	2 322	171 370	7 352		
Przychody przyszłych okresów	2 322	-	-	-	-	-	(2 322)	-	-	-	-
Zobowiązania krótkoterminowe razem	**2 264 351**	**2 268 330**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**7 352**	**(3 373)**	**-**
Zobowiązania razem	**3 460 196**	**3 406 474**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**7 352**	**(3 373)**	**(57 701)**
Pasywa razem	**9 948 332**	**9 683 466**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**7 352**	**(3 373)**	**(268 845)**

- I, II i III – prawo wieczystego użytkowania gruntów, prawa majątkowe oraz instrumenty pochodne zostały wyodrębnione i zaprezentowane jako osobne kategorie aktywów,
- IV - rozliczenia międzyokresowe zostały przeniesione z pozostałych aktywów do należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych,
- V - przychody przyszłych okresów zostały włączone do zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych,
- VI - rezerwy na prawa do emisji zostały przeniesione z rezerw do zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych,
- VII - rozliczenia w zakresie certyfikatów pochodzenia energii elektrycznej zostały zaprezentowane rozłącznie jako prawa majątkowe i zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe,
- VIII – rezerwy na zobowiązania z tytułu przyznanych bonusów i rabatów zostały skompensowane z należnościami z tytułu dostaw i usług,
- IX – korekta błędu poprzedniego okresu opisana w punkcie 2.3.2.

Poniższa tabela przedstawia wpływ zmian na sprawozdanie z przepływów pieniężnych:

	Zatwierdzone	Przekształcone	**Korekta błędu**
	Za okres od 01.01.2015 do 31.12.2015	**Za okres od 01.01.2015 do 31.12.2015**	**Wpływ zmiany IX**
Zysk przed opodatkowaniem	839 082	828 860	(10 222)
Korekty			
Utworzenie odpisów aktualizujących	61 469	71 691	10 222
Zysk z działalności operacyjnej przed zmianami w kapitale obrotowym	**1 405 658**	**1 405 658**	**-**

- IX - korekta błędu poprzedniego okresu opisana w punkcie 2.3.2.

Grupa ze względu na nieistotność nie korygowała sprawozdania z przepływów pieniężnych w związku ze zmianami prezentacyjnymi.

2.4. Podstawa wyceny

Skonsolidowane roczne sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w oparciu o zasadę kosztu historycznego, za wyjątkiem aktywów i zobowiązań wycenianych według wartości godziwej, tj.:

- instrumentów pochodnych,
- instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży.

2.5. Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Dane w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym zostały podane w złotych polskich, po zaokrągleniu do pełnych tysięcy. Złoty jest walutą funkcjonalną Jednostki Dominującej.

2.6. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF UE wymaga od Zarządu osądów, szacunków i założeń, które mają wpływ na przyjęte zasady oraz prezentowane wartości aktywów, zobowiązań, przychodów oraz kosztów. Szacunki oraz związane z nimi założenia opierają się na doświadczeniu historycznym oraz innych czynnikach, które są uznawane za racjonalne w danych okolicznościach, a ich wyniki dają podstawę osądu, co do wartości bilansowej aktywów i zobowiązań, która nie wynika bezpośrednio z innych źródeł. Faktyczna wartość może różnić się od wartości szacowanej.

Szacunki i związane z nimi założenia podlegają bieżącej weryfikacji. Zmiana szacunków księgowych jest ujęta w okresie, w którym dokonano zmiany szacunku lub w okresach bieżącym i przyszłych, jeżeli dokonana zmiana szacunku dotyczy zarówno okresu bieżącego, jak i okresów przyszłych. Główne szacunki księgowe oraz przyjęte założenia zostały ponadto przedstawione w odpowiednich notach objaśniających do sprawozdania finansowego:

- szacunki i założenia dotyczące możliwości realizacji aktywa z tytułu podatku odroczonego z tytułu strat podatkowych przedstawiono w nocie 7.4,
- szacunki i założenia dotyczące okresów ekonomicznej użyteczności rzeczowych aktywów trwałych, prawa wieczystego użytkowania gruntów, wartości niematerialnych oraz nieruchomości inwestycyjnych przedstawiono w notach 10, 11, 12, 13,
- szacunki w zakresie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych przedstawiono w nocie 10,
- szacunki w zakresie wartości odzyskiwalnych dotyczących wartości firmy oraz wartości niematerialnych o niekreślonym okresie użytkowania przedstawiono w nocie 12,
- szacunki w zakresie przyjętych założeń odnośnie braku wystąpienia przesłanek utraty wartości wartości niematerialnych dotyczących poszukiwania i oceny złóż mineralnych przedstawiono w nocie 12,
- szacunki w zakresie odpisów zapasów do cen sprzedaży netto przedstawiono w nocie 15,
- szacunki i założenia w zakresie odpisów aktualizujących wartość należności przedstawiono w nocie 17,
- szacunki w zakresie świadczeń pracowniczych przedstawiono w nocie 24,
- szacunki w zakresie utworzonych rezerw na zobowiązania przedstawiono w nocie 25.

2.7. Założenie kontynuacji działalności gospodarczej

Skonsolidowane roczne sprawozdanie finansowe Grupy zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Grupę w dającej się przewidzieć przyszłości.

Nie istnieją żadne okoliczności wskazujące na zagrożenie kontynuowania przez Grupę działalności.

2.8. Zasady konsolidacji

2.8.1. Jednostki zależne

Jednostkami zależnymi są jednostki kontrolowane przez Jednostkę Dominującą. Kontrola ma miejsce w przypadku, gdy Jednostka Dominująca z tytułu swojego zaangażowania podlega ekspozycji na zmienne wyniki finansowe, lub gdy ma prawa do zmiennych wyników finansowych, oraz ma możliwość wywierania wpływu na wysokość tych wyników finansowych poprzez sprawowanie władzy nad jednostką zależną. Przy ocenie stopnia kontroli bierze się pod uwagę wpływ istniejących i potencjalnych praw głosu, które na dzień bilansowy mogą zostać zrealizowane lub mogą podlegać konwersji.

Jednostki zależne podlegają konsolidacji w okresie od objęcia nad nimi kontroli przez Jednostkę Dominującą do czasu jej ustania.

2.8.2. Jednostki stowarzyszone

Jednostki stowarzyszone są to jednostki, na których politykę finansową i operacyjną, Jednostka Dominująca wywiera znaczący wpływ, jednakże nie sprawuje nad nimi kontroli. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe uwzględnia udział Grupy Kapitałowej w skumulowanych zyskach lub stratach i innych całkowitych dochodach spółek stowarzyszonych zgodnie z metodą praw własności, od momentu uzyskania znaczącego wpływu do momentu jego ustania lub przeklasyfikowania do aktywów przeznaczonych do sprzedaży.

W przypadku, gdy udział Grupy Kapitałowej w stratach podmiotu stowarzyszonego przewyższa wartość bilansową inwestycji, przyjmuje się, iż udział w skumulowanych zyskach lub stratach i innych całkowitych dochodach spółek stowarzyszonych wynosi zero, zaś pozostałe straty są rozpoznawane przez Grupę Kapitałową do wysokości ewentualnych zaciągniętych zobowiązań.

2.8.3. Procedury konsolidacyjne

W celu sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego stosuje się następujące procedury konsolidacyjne:

- wyłączenie na dzień nabycia wartości księgowej inwestycji Jednostki Dominującej w każdej z jednostek zależnych oraz tej części kapitału własnego jednostek zależnych, która odpowiada udziałowi Jednostki Dominującej,
- określenie udziałów niesprawujących kontroli w kapitale własnym jednostek zależnych oraz w wyniku finansowym konsolidowanych jednostek zależnych za dany okres sprawozdawczy,
- wyłączenie rozrachunków wewnętrznych pomiędzy jednostkami Grupy,
- wyłączenie wszelkich niezrealizowanych zysków powstałych na transakcjach w obrębie Grupy,
- wyłączenie niezrealizowanych strat powstałych na transakcjach w obrębie Grupy, ale wyłącznie w przypadku, gdy nie występują przesłanki wskazujące na utratę wartości,
- wyłączenie przychodów oraz kosztów związanych z transakcjami wewnątrz Grupy.

2.8.4. Połączenie jednostek gospodarczych

Połączenia jednostek są rozliczane metodą nabycia na dzień nabycia, który jest dniem, w którym Grupa obejmuje kontrolę nad jednostką nabywaną. Grupa ujmuje wartość firmy na dzień nabycia jako:

- wartość godziwą przekazanej zapłaty; powiększoną o
    - ujętą wartość udziałów niekontrolujących w jednostce przejmowanej; powiększoną o
    - wartość godziwą dotychczas posiadanych kapitałów w jednostce nabywanej, jeśli połączenie odbywa się etapami; pomniejszoną o
    - ujętą wartość netto (wartość godziwą) nabytych identyfikowalnych aktywów oraz przejętych zobowiązań i zobowiązań warunkowych.

W sytuacji, gdy różnica przybiera wartość ujemną, zysk na okazyjnym nabyciu jest ujmowany w rachunku zysków i strat bieżącego okresu na dzień przejęcia w pozycji pozostałe przychody operacyjne.

Wartość godziwa przekazanej zapłaty nie zawiera kwot związanych z rozliczeniem wcześniej istniejących powiązań. Kwoty te zasadniczo są ujmowane w rachunku zysków i strat bieżącego okresu.

Koszty związane z nabyciem, inne niż odnoszące się do emisji instrumentów dłużnych lub kapitałowych, które Grupa ponosi w związku z połączeniem jednostek rozlicza się jako koszt okresu, w którym zostały poniesione i prezentuje jako koszty zarządu.

Zapłata warunkowa jest ujmowana w wartości godziwej na dzień nabycia. Jeśli zapłata warunkowa klasyfikowana jest jako składnik kapitału własnego, nie jest ponownie wyceniana, a jej rozliczenie jest ujęte w kapitałach. W innym przypadku późniejsze zmiany wartości godziwej zapłaty warunkowej są ujmowane w zysku lub stracie bieżącego okresu.

2.8.5. Nabycie udziałów niekontrolujących

Nabycia udziałów niekontrolujących są ujmowane jako transakcje z właścicielami, w wyniku czego przy tego rodzaju transakcjach nie jest ujmowana wartość firmy. Korekty do udziałów niekontrolujących są oparte na proporcjonalnej wartości nabywanych aktywów netto jednostki zależnej.

2.8.6. Utrata kontroli

W momencie utraty kontroli, Grupa zaprzestaje ujmować aktywa i zobowiązania jednostki zależnej, udziały niekontrolujące i pozostałe składniki kapitałów związane z jednostką zależną. Ewentualna nadwyżka lub niedobór powstałe w wyniku utraty kontroli ujmowane są w rachunku zysków i strat bieżącego okresu. Jeśli Grupa zatrzymuje jakiekolwiek udziały w dotychczasowej jednostce zależnej, są one wyceniane w wartości godziwej na dzień utraty kontroli. Po początkowym ujęciu traktowane są jako inwestycje wyceniane metodą praw własności lub jako aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, w zależności od poziomu utrzymanych przez Grupę wpływów na działalność tej jednostki.

2.9. Waluty obce

2.9.1. Transakcje w walucie obcej

Transakcje wyrażone w walutach obcych są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji.

Na dzień bilansowy pozycje pieniężne wyrażone w walutach obcych są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu obowiązującego na ten dzień średniego kursu ogłoszonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski. Niepieniężne pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej ewidencjonowane według kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej wyceniane są według kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji. Niepieniężne pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej ewidencjonowane według wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej wyceniane są według kursu obowiązującego w dniu ustalenia wartości godziwej.

Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane w rachunku zysków i strat w pozycji przychodów (kosztów) finansowych, z wyjątkiem różnic powstających na przeliczeniu instrumentów kapitałowych zakwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży oraz kwalifikowanych zabezpieczeń przepływów pieniężnych, które ujmuje się jako inne całkowite dochody.

Dla potrzeb wyceny bilansowej przyjęto następujące kursy:

	31.12.2016	31.12.2015
EUR	4,4240	4,2615
USD	4,1793	3,9011
GBP	5,1445	5,7862

2.9.2. Przeliczanie sprawozdań finansowych jednostki działającej za granicą

Aktywa i zobowiązania jednostek działających za granicą, włączając wartość firmy i korekty do wartości godziwej na dzień nabycia dokonywane przy konsolidacji, są przeliczane według średniego kursu NBP obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego. Przychody i koszty jednostek działających za granicą są przeliczane według średniego kursu NBP w okresie sprawozdawczym.

Różnice kursowe powstałe przy przeliczeniu są ujmowane w innych całkowitych dochodach i prezentowane jako różnice kursowe z przeliczenia sprawozdań finansowych jednostek podporządkowanych. Jednak jeśli Grupa nie posiada wszystkich udziałów w jednostce działającej za granicą, proporcjonalna część różnic kursowych z przeliczenia jest ujmowana w udziałach niekontrolujących. W sytuacji, gdy kontrola, znaczący wpływ lub wspólna kontrola nad jednostką działającą za granicą zostaje utracona, skumulowana wartość różnic kursowych z przeliczenia jest ujmowana w zysku lub stracie na sprzedaży tej jednostki. Jeśli Grupa wyłącza jedynie część swoich udziałów w jednostce działającej za granicą, ale utrzymuje kontrolę nad tą jednostką, odpowiednia część skumulowanej wartości jest przypisywana do udziałów niekontrolujących.

2.10. Rzeczowe aktywa trwałe

2.10.1. Własne składniki rzeczowych aktywów trwałych

Składniki rzeczowych aktywów trwałych ujmuje się w księgach według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne oraz odpisy z tytułu utraty wartości. Cena nabycia obejmuje cenę zakupu składnika majątku oraz koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania, łącznie z kosztami transportu, jak też załadunku, wyładunku i składowania. Rabaty, opusty oraz inne podobne zmniejszenia i odzyski zmniejszają cenę nabycia składnika aktywów. Koszt wytworzenia składnika rzeczowych aktywów trwałych oraz rzeczowych aktywów trwałych w budowie obejmuje ogół kosztów poniesionych przez Grupę Kapitałową w okresie jego budowy, montażu, przystosowania i ulepszenia poniesionych do dnia przyjęcia takiego składnika majątkowego do używania (lub do dnia bilansowego, jeśli składnik nie został jeszcze oddany do używania). Koszt wytworzenia obejmuje również w przypadkach, gdy jest to wymagane, wstępny szacunek kosztów demontażu i usunięcia składników rzeczowych aktywów trwałych oraz przywrócenia do stanu pierwotnego. Zakupione

oprogramowanie, które jest niezbędne do prawidłowego funkcjonowania związanego z nim urządzenia jest aktywowane jako część tego urządzenia.

W przypadku, gdy określony składnik rzeczowych aktywów trwałych składa się z odrębnych i istotnych części składowych o różnym okresie użytkowania, części te są traktowane jako odrębne składniki aktywów.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta ze sprawozdania z sytuacji finansowej po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Zyski lub straty wynikłe ze sprzedaży/likwidacji lub zaprzestania użytkowania rzeczowych aktywów trwałych są określane, jako różnica pomiędzy przychodami ze sprzedaży a wartością netto tych rzeczowych aktywów trwałych i są ujmowane odpowiednio jako pozostałe przychody operacyjne lub pozostałe koszty operacyjne w rachunku zysków i strat.

Rzeczowe aktywa trwałe w budowie dotyczą środków trwałych będących w toku budowy lub montażu i są wykazywane według cen nabycia lub kosztów wytworzenia, pomniejszonych o odpisy z tytułu utraty wartości. Rzeczowe aktywa trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji do czasu zakończenia budowy i przekazania aktywa do używania.

Zaliczki na rzeczowe aktywa trwałe prezentowane są w pozycji „Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe".

2.10.2. Składniki rzeczowych aktywów trwałych użytkowane na podstawie umów leasingu

Umowy leasingu, na mocy których następuje przeniesienie na Grupę zasadniczo całego ryzyka i pożytków wynikających z posiadania przedmiotu leasingu, są klasyfikowane jako umowy leasingu finansowego. Aktywa będące przedmiotem leasingu są początkowo ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień rozpoczęcia leasingu według niższej z następujących wartości: wartości godziwej rzeczowego aktywa trwałego stanowiącego przedmiot leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych.

Opłaty leasingowe rozdziela się pomiędzy koszty finansowe i zmniejszenie salda zobowiązania z tytułu leasingu w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy odsetek w stosunku do niespłaconego salda zobowiązania.

Używane na podstawie leasingu finansowego składniki rzeczowych aktywów trwałych podlegają amortyzacji oraz odpisom z tytułu utraty wartości według zasad stosowanych dla własnych rzeczowych aktywów trwałych. Jeżeli brak jest pewności, że po zakończeniu umowy leasingu Grupa otrzyma prawo własności, aktywa te są amortyzowane w krótszym z dwóch okresów: okresu leasingu i okresu ekonomicznej użyteczności.
Umowy leasingowe, zgodnie z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie pożytki wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego ujmowane są jako koszty w rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres trwania leasingu.

2.10.3. Złoża mineralne

Złoża mineralne obejmują nabyte przez Grupę prawa do wydobycia surowców mineralnych oraz koszty poniesione w związku z udostępnieniem złóż do eksploatacji, jak również nabyte w transakcjach nabycia jednostek gospodarczych prawa do poszukiwania zasobów, dla których prawdopodobieństwo rozpoczęcia opłacalnego wydobycia oceniono jako wysokie.

Złoża mineralne nabyte przez Grupę Kapitałową są ujmowane jako składnik rzeczowych aktywów trwałych i ujmowane według ceny nabycia pomniejszonej o amortyzację i odpisy z tytułu utraty wartości.

2.10.4. Nakłady ponoszone w terminie późniejszym

Aktywowaniu podlegają poniesione w późniejszym okresie koszty wymienianych części składnika rzeczowych aktywów trwałych, które można wiarygodnie oszacować i jest prawdopodobne, że Grupa osiągnie korzyści ekonomiczne związane z wymienianymi składnikami rzeczowych aktywów trwałych. Pozostałe nakłady są ujmowane na bieżąco w rachunku zysków i strat jako koszt.

2.10.5. Amortyzacja

Amortyzacja, z wyjątkiem amortyzacji złóż mineralnych, jest naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego składnika rzeczowych aktywów trwałych, względnie jego istotnych i odrębnych części składowych. Amortyzacja złóż mineralnych jest naliczana metodą naturalną w oparciu o ilość wydobywanych ton surowców w stosunku do szacowanych zasobów. Okres użytkowania dla poszczególnych grup rzeczowych aktywów trwałych wynosi:

Typ	Stawka amortyzacyjna	Okres
Grunty	brak	-
Złoża surowców mineralnych	naturalna	6-72 lat
Budynki i budowle	1% - 33%	3-100 lat
Maszyny i urządzenia techniczne	2% - 100%	1-50 lat
Urządzenia biurowe	10% - 100%	1-10 lat
Środki transportu	7% - 100%	1-7 lat
Komputery	20% - 100%	1-6 lat

Rozpoczęcie amortyzacji następuje w momencie, w którym dany składnik rzeczowych aktywów trwałych znajduje się w miejscu i stanie umożliwiającym jego wykorzystanie zgodnie z zamierzeniem zarządu jednostki. Zakończenie amortyzacji następuje nie później niż z chwilą zrównania wartości odpisów amortyzacyjnych z wartością początkową rzeczowego aktywa trwałego lub postawienia go w stan likwidacji, sprzedaży lub stwierdzenia jego niedoboru, z ewentualnym uwzględnieniem przewidywanej przy likwidacji ceny sprzedaży netto pozostałości rzeczowego aktywa trwałego.
Rzeczowe aktywa trwałe w budowie nie są amortyzowane.
Rzeczowe aktywa trwałe w momencie ich nabycia zostają podzielone na części składowe, o ile ich cena nabycia lub koszt wytworzenia są istotne w porównaniu z ceną nabycia lub kosztem wytworzenia całego rzeczowego aktywa trwałego. Wyodrębnione części składowe amortyzuje się osobno przez okres ich ekonomicznej użyteczności.

Poprawność stosowanych okresów użytkowania, metod amortyzacji oraz wartości rezydualnych rzeczowych aktywów trwałych jest weryfikowana na koniec każdego okresu sprawozdawczego i, w uzasadnionych przypadkach, korygowana prospektywnie.

2.11. Prawo wieczystego użytkowania gruntów

Prawo wieczystego użytkowania gruntów otrzymane przez Grupę nieodpłatnie na podstawie decyzji administracyjnej, stanowi formę leasingu operacyjnego. Prawo to jest wyłączone z aktywów Grupy Kapitałowej i ewidencjonowane na kontach pozabilansowych.

Prawo wieczystego użytkowania nabyte przez Grupę Kapitałową jest ujmowane jako składnik rzeczowych aktywów trwałych. Prawo wieczystego użytkowania gruntów ujmowane jest według ceny nabycia pomniejszonej o amortyzację i odpisy z tytułu utraty wartości.

Amortyzacja jest naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego prawa wieczystego użytkowania gruntów. Przewidywany okres użytkowania wynosi do 99 lat.

2.12. Nieruchomości inwestycyjne

Nieruchomości inwestycyjne to grunty oraz budynki i budowle posiadane przez Grupę w celu osiągania korzyści ekonomicznych z tytułu przyrostu wartości tych aktywów lub innych pożytków np. osiągania przychodów z czynszów dzierżawnych.

Inwestycje w nieruchomości wycenia się zgodnie z zasadami wyceny dla rzeczowych aktywów trwałych.

Przychody z tytułu dzierżawy nieruchomości inwestycyjnych prezentowane są jako pozostałe przychody operacyjne, natomiast koszty z nimi związane - jako pozostałe koszty operacyjne.

2.13. Wartości niematerialne

2.13.1. Badania i rozwój

Koszty prac badawczych są ujmowane jako koszt w rachunku zysków i strat w momencie ich poniesienia.

Nakłady poniesione na prace rozwojowe, których efekty działań znajdują zastosowanie w opracowaniu lub wytworzeniu nowego lub w znacznym stopniu ulepszonego produktu podlegają aktywowaniu w przypadku, gdy wytworzenie nowego produktu (lub procesu) jest technicznie możliwe i jest ekonomicznie uzasadnione oraz Grupa posiada techniczne, finansowe oraz inne niezbędne środki do ukończenia prac rozwojowych.

Nakłady na prace rozwojowe są ujmowane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne i odpisy z tytułu utraty wartości. Zakończone prace rozwojowe są amortyzowane przez przewidywany okres uzyskiwania przychodów ze sprzedaży z danego przedsięwzięcia.

Koszty prac rozwojowych są poddawane ocenie pod kątem ewentualnej utraty wartości na każdy dzień bilansowy, jeśli składnik aktywów nie został jeszcze oddany do użytkowania lub, gdy zidentyfikowane zostaną przesłanki utraty wartości wskazujące na to, że ich wartość bilansowa może nie być możliwa do odzyskania.

2.13.2. Koszty Reach

Grupa aktywuje koszty związane z uzyskaniem pozwolenia w ramach systemu Reach. Wraz z rejestracją produktu w systemie Reach Grupa uzyskuje prawo do produkcji i sprzedaży produktów, które przynoszą korzyści ekonomiczne. Dodatkowo składnik aktywów powstających w wyniku rejestracji nie może być wyodrębniony z jednostki gospodarczej, ale wynika z tytułu prawnego. Składnik ten ma charakter niepieniężny i nie posiada postaci fizycznej.

Grupa aktywuje koszty, które można bezpośrednio przypisać do konkretnej rejestracji. Do takich kosztów zalicza między innymi: koszty opłat rejestracyjnych, koszty wyników testów, informacji o możliwych zastosowaniach, koszty poniesione na rzecz innego rejestrującego za prawo do wykorzystania wyników testów. Koszty Reach ujmowane są w pozostałych wartościach niematerialnych i podlegają amortyzacji w takich samych okresach jak rzeczowe aktywa trwałe, przy użyciu których wytwarzany jest dany produkt.

Koszty, które zostały poniesione a nie mogą być przyporządkowane do konkretnej rejestracji ujmowane są jako koszt w rachunku zysków i strat w momencie poniesienia.

2.13.3. Wartość firmy

Metody wyceny wartości firmy w momencie jej początkowego ujęcia zostały opisane w punkcie 2.8.4.

Po początkowym ujęciu wartość firmy jest wykazywana według ceny nabycia pomniejszonej o skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość firmy poddaje się co roku

weryfikacji pod kątem ewentualnej utraty wartości na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne lub grupy takich ośrodków.

W przypadku inwestycji wycenianych metodą praw własności, wartość firmy jest ujęta w wartości bilansowej inwestycji, a odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości tej inwestycji nie alokuje się odrębnie do żadnego składnika jej aktywów, w tym również do wartości firmy, która stanowi część wartości tej inwestycji.

2.13.4. Pozostałe wartości niematerialne

Pozostałe wartości niematerialne nabyte w ramach oddzielnej transakcji są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia.

Po początkowym ujęciu wartości niematerialne o określonym okresie użyteczności ekonomicznej wycenia się według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne i odpisy z tytułu utraty wartości. Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użyteczności ekonomicznej wycenia się według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o odpisy z tytułu utraty wartości.

Za wyjątkiem prac rozwojowych, wartości niematerialne wytworzone przez Grupę we własnym zakresie nie są ujmowane w aktywach, a nakłady poniesione na ich wytworzenie są ujmowane w rachunku zysków i strat jako koszty okresu, w którym zostały poniesione.

2.13.5. Nakłady poniesione w terminie późniejszym

Późniejsze wydatki na składniki istniejących wartości niematerialnych podlegają aktywowaniu tylko wtedy, gdy zwiększają przyszłe korzyści ekonomiczne związane z danym składnikiem. Pozostałe nakłady są ujmowane w rachunku zysków i strat jako koszty okresu, w którym zostały poniesione.

2.13.6. Amortyzacja

Wartości niematerialne co do zasady amortyzowane są metodą liniową biorąc pod uwagę okres ich użytkowania, chyba, że nie jest on określony. Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania oraz te, które jeszcze nie są użytkowane poddaje się co roku weryfikacji pod kątem ewentualnej utraty wartości, w odniesieniu do poszczególnych aktywów lub na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne. W przypadku pozostałych wartości niematerialnych dokonywana jest coroczna ocena, czy wystąpiły przesłanki, które mogą świadczyć o utracie ich wartości.

Grupa zakłada poniższe okresy użytkowania dla poszczególnych kategorii wartości niematerialnych:

Typ	Stawka amortyzacyjna	Okres
Znaki towarowe	brak	-
Znak firmowy	brak	-
Portfel klientów	17% - 100%	1-7 lat
Licencje	5% - 100%	1-20 lat
Programy komputerowe	16% - 100%	1-6 lat
Licencje technologiczne	2% - 100%	1-50 lat
Reach	2% - 100%	1-50 lat
Prace rozwojowe	2% - 100%	1-50 lat

Poprawność stosowanych okresów użytkowania, metod amortyzacji oraz wartości rezydualnych wartości niematerialnych jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy i w uzasadnionych przypadkach korygowana prospektywnie.

2.14. Poszukiwanie i ocena zasobów mineralnych

2.14.1. Wycena i klasyfikacja nakładów

Grupa stosuje MSSF 6 *Poszukiwanie i ocena zasobów mineralnych* w odniesieniu do ponoszonych przez nią nakładów na poszukiwanie i ocenę zasobów mineralnych:

- w trakcie poszukiwania i oceny zasobów naturalnych, po uzyskaniu prawa do prowadzenia prac poszukiwawczych na określonym obszarze,
- przed tym, jak udowodniono techniczną wykonalność i ekonomiczną zasadność wydobywania zasobów mineralnych.

Koszty poszukiwania i oceny zasobów mineralnych są klasyfikowane według działań:

- Wykonanych przed uzyskaniem koncesji na poszukiwanie i rozpoznanie złóż na określonym terenie.

  Jakiekolwiek wydatki poniesione przed uzyskaniem prawa (koncesji) na poszukiwanie i ocenę zasobów mineralnych są ujmowane bezpośrednio w rachunku zysków i strat w okresie, w którym zostały poniesione.

- Wykonanych po uzyskaniu koncesji na poszukiwanie i rozpoznanie złóż na określonym terenie, ale przed udowodnieniem technicznej wykonalności i ekonomicznej zasadności wydobywania zasobów mineralnych.

  Koszty poszukiwania i oceny zasobów mineralnych poniesione po otrzymaniu koncesji na poszukiwanie i ocenę zasobów mineralnych, które można bezpośrednio przyporządkować do danego składnika aktywów, są ujmowane w zależności od charakteru nakładów jako rzeczowe aktywa trwałe z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych (rzeczowe aktywa trwałe w budowie), albo wartości niematerialne z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych (kategoria wartości niematerialnych).

Aktywa nie są dłużej klasyfikowane jako aktywa z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych po tym, jak wykazano techniczną wykonalność i ekonomiczną zasadność wydobywania zasobów mineralnych. Są one wtedy poddawane weryfikacji pod kątem ewentualnej utraty wartości, a następnie przeklasyfikowywane do złóż mineralnych.

Aktywa z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Po początkowym ujęciu aktywa z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych wyceniane są według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonego o odpisy amortyzacyjne oraz odpisy z tytułu utraty wartości.

2.14.2. Amortyzacja

Rozpoczęcie amortyzacji aktywów z tytułu poszukiwania i oceny złóż następuje w momencie, kiedy kopalnia jest zdolna do rozpoczęcia swojej działalności i wydobycia.

Wartość księgowa aktywów jest amortyzowana przy użyciu metody jednostek produkcyjnych, z uwzględnieniem współczynnika produkcji w roku/miesiącu w stosunku do udowodnionej prawdopodobnej wielkości zasobów oraz z uwzględnieniem przyszłych niezbędnych nakładów inwestycyjnych niezbędnych do rozpoczęcia produkcji. Przyszłe nakłady inwestycyjne szacowane są biorąc pod uwagę poziom rozbudowy niezbędny do przyszłej eksploatacji złoża.

Nakłady na odwierty, dla których nie udowodniono technicznej wykonalności i ekonomicznej zasadności wydobycia zasobów mineralnych, lecz istnieje możliwość ich wykorzystania w celach rozwojowych, są ujmowane w wartości księgowej jako rzeczowe aktywa trwałe i amortyzowane przez szacowany okres ich ekonomicznej użyteczności.

2.14.3. Utrata wartości

Aktywa z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych ocenia się w celu ustalenia, czy nastąpiła utrata ich wartości wówczas, gdy istnieją wystarczające dane do stwierdzenia technicznej zdolności i ekonomicznej zasadności rozpoczęcia wydobycia lub gdy fakty i okoliczności wskazują,

że wartość bilansowa aktywów z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych może przewyższać ich wartość odzyskiwalną.

Szacunek utraty wartości aktywów z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych następuje zgodnie z zasadami opisanymi w punkcie 2.20.

2.15. Należności z tytułu dostaw i usług

Należności z tytułu dostaw i usług to niebędące instrumentami pochodnymi aktywa finansowe, nienotowane na aktywnym rynku, o określonej wysokości płatności. Początkowo ujmuje się je według wartości godziwej. Po początkowym ujęciu wycenia się je według zamortyzowanego kosztu, przy użyciu efektywnej stopy procentowej, pomniejszonego o odpisy z tytułu utraty wartości.

W przypadku należności o terminie wymagalności nie dłuższym niż 12 miesięcy od dnia bilansowego, gdy różnica pomiędzy wartością według zamortyzowanego kosztu i wartością w kwocie wymaganej zapłaty nie jest istotna, należności wycenia się w kwocie wymaganej zapłaty, pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

Odpisy aktualizujące wartość należności szacowane są w momencie, gdy odzyskanie pełnej kwoty należności przestało być prawdopodobne. Jeżeli istnieją obiektywne dowody, że nastąpiła utrata wartości należności wykazywanych według zamortyzowanego kosztu, kwota straty z tytułu utraty wartości ustalana jest jako różnica pomiędzy wartością bilansową aktywa i wartością bieżącą przyszłych strumieni pieniężnych zdyskontowanych w oparciu o pierwotną efektywną stopę procentową. Straty z tytułu odpisów aktualizujących ujmuje się jako koszty sprzedaży w rachunku zysków i strat.

2.16. Prezentacja umów faktoringowych/dyskonta wierzytelności

Grupa korzysta z trzech typów umów finansowych opartych o wykup wierzytelności przez stronę finansującą przed terminem jej płatności:

- faktoring pełny (bez regresu) lub dyskonto wierzytelności bez regresu, w ramach których następuje definitywny wykup wierzytelności (należności) przed terminem jej płatności w zamian za zapłatę prowizji i odsetek za okres od wykupu do terminu płatności, a strona finansująca nie ma prawa zażądać zwrotu wypłaconej ceny na podstawie zwrotnej cesji wykupionej wierzytelności, w sytuacji gdy dłużnik tej wierzytelności nie zapłaci w terminie płatności lub w maksymalnej dopuszczalnej zwłoce po terminie płatności. Wobec powyższego na dzień wykupu wierzytelności (należności) Grupa dokonuje jej rozliczenia z kwotą uzyskaną od strony finansującej z tytułu jej sprzedaży,
- faktoring niepełny (z regresem) lub dyskonto wierzytelności z regresem - zabezpieczone cesją praw do odszkodowania z polisy ubezpieczenia wierzytelności - w ramach, których następuje wykup wierzytelności (należności) przed terminem jej płatności w zamian za zapłatę prowizji i odsetek za okres od wykupu do terminu płatności (lub do dnia zapłaty), a strona finansująca ma prawo zażądać zwrotu wypłaconej ceny na podstawie zwrotnej cesji wykupionej wierzytelności w sytuacji, gdy dłużnik tej wierzytelności nie zapłaci w terminie płatności lub w maksymalnej dopuszczalnej zwłoce po terminie płatności. Z uwagi na dokonaną cesję praw do odszkodowania z polisy ubezpieczenia wykupionej wierzytelności (należności), strona finansująca jest w pierwszej kolejności uprawniona do zaspokojenia się z tej polisy na wypadek braku zapłaty przez dłużnika, bez wykonywania uprawnienia do zwrotnego regresu wobec Grupy. Wobec powyższego na dzień wykupu wierzytelności (należności) Grupa dokonuje jej rozliczenia z kwotą uzyskaną od strony finansującej z tytułu jej sprzedaży, natomiast od dnia wykupu wierzytelności do dnia w/w zapłaty kwota uzyskana od strony finansującej jest ujawniana jako zobowiązanie warunkowe (pozabilansowe) z tytułu faktoringu (dyskonta wierzytelności),
- faktoring niepełny (z regresem) lub dyskonto wierzytelności z regresem - niezabezpieczone cesją praw do odszkodowania z polisy ubezpieczenia wierzytelności - w ramach których następuje wykup wierzytelności (należności) przed terminem jej płatności, w zamian za zapłatę prowizji i odsetek za okres od wykupu do terminu płatności (lub do dnia zapłaty), a strona finansująca ma prawo zażądać zwrotu wypłaconej ceny na podstawie zwrotnej cesji wykupionej wierzytelności, w sytuacji gdy dłużnik tej wierzytelności nie zapłaci w terminie płatności lub w maksymalnej dopuszczalnej zwłoce po terminie płatności. Wobec powyższego strona

finansująca, w wypadku nieotrzymania zapłaty od dłużnika wierzytelności, korzysta w pierwszej kolejności z uprawnienia do regresu zwrotnego wobec Grupy, więc rozliczenie wierzytelności (należności) z kwotą uzyskaną z tytułu jej sprzedaży następuje dopiero na dzień zapłaty przez dłużnika wierzytelności dokonanego na rachunek strony finansującej, natomiast od dnia wykupu wierzytelności do dnia w/w zapłaty kwota uzyskana od strony finansującej jest ujmowana jako inne zobowiązanie finansowe z tytułu faktoringu (dyskonta wierzytelności).

2.17. Zapasy

Zapasy są to aktywa przeznaczone do sprzedaży w toku zwykłej działalności gospodarczej, będące w trakcie produkcji przeznaczonej na sprzedaż lub materiały i surowce zużywane w procesie produkcyjnym lub w trakcie świadczenia usług.

Składniki zapasów są wyceniane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia nie wyższych jednak od ich wartości netto możliwych do uzyskania na dzień bilansowy. Wartość rozchodu zapasów ustala się z zastosowaniem metody średniej ważonej.

Cena nabycia to cena zakupu składnika aktywów, obejmująca kwotę należną sprzedającemu bez podlegających odliczeniu podatku od towarów i usług oraz podatku akcyzowego, a w przypadku importu powiększona o obciążenia o charakterze publicznoprawnym oraz powiększona o koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika aktywów do stanu zdatnego do używania lub wprowadzania do obrotu, łącznie z kosztami transportu, załadunku, wyładunku, a obniżona o rabaty, upusty i inne podobne zmniejszenia i odzyski. Wyroby gotowe, półprodukty i produkcja w toku wyceniane są według kosztu wytworzenia obejmującego uzasadnioną część stałych kosztów pośrednich produkcji, wyliczoną przy założeniu normalnego wykorzystaniu zdolności produkcyjnych.

Możliwa do uzyskania cena sprzedaży netto jest różnicą pomiędzy szacowaną ceną sprzedaży dokonywaną w toku działalności gospodarczej, pomniejszoną o rabaty i upusty, a szacowanymi kosztami wykończenia i kosztami niezbędnymi do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

Odpisy aktualizujące wartość zapasów ujmowane są w rachunku zysków i strat w pozycji „koszt własny sprzedaży". Natomiast odwrócenie odpisu aktualizującego wartość zapasów ujmowane jest jako zmniejszenie kosztu własnego sprzedaży.

2.18. Prawa majątkowe

Prawa majątkowe obejmują prawa do emisji CO_2 oraz świadectwa pochodzenia energii.
Otrzymane nieodpłatnie prawa do emisji oraz prawa otrzymane w ramach realizacji zadań KPI ujmowane są początkowo jako prawa majątkowe w korespondencji z przychodami przyszłych okresów (dotacja według MSR 20) w wartości godziwej ustalonej na dzień ich zarejestrowania.
Zakupione prawa do emisji są ujmowane według ceny nabycia.
Zobowiązania wynikające z emisji zanieczyszczeń do powietrza, prezentowane w ramach pozostałych zobowiązań, są ujmowane jako koszt własny sprzedaży (podatki i opłaty) i wyceniane następująco:

- jeżeli Grupa posiada ilość praw wystarczającą do pokrycia swojego zobowiązania wynikającego z emisji: jako iloczyn ilości praw niezbędnych do umorzenia w związku z dokonaną emisją oraz jednostkowego kosztu praw do emisji posiadanych przez Spółkę. Jednostkowy koszt uprawnień dla pokrycia szacowanej emisji jest obliczany według metody średniej ważonej,
- jeżeli Grupa nie posiada ilości praw wystarczającej do pokrycia swojego zobowiązania wynikającego z emisji: jako iloczyn ilości praw posiadanych przez Grupę oraz jednostkowego kosztu tych praw, powiększony o wartość godziwą brakujących praw do emisji.

Rozliczenie dotacji z tytułu otrzymanych nieodpłatnie praw do emisji ujmuje się jako pomniejszenie kosztu własnego sprzedaży (podatków i opłat) w proporcji zrealizowanej emisji CO_2 w okresie sprawozdawczym do planowanej emisji rocznej. Rozliczenie dotacji z tytułu praw otrzymanych w ramach realizacji zadań KPI ujmuje się jako pozostałe przychody operacyjne przez okres amortyzacji aktywów nabytych w ramach realizacji zadań KPI.
Uprawnienia do emisji podlegają umorzeniu w ciężar wartości utworzonego zobowiązania w momencie umorzenia uprawnień do emisji za poprzedni rok w odpowiednim rejestrze. Ilości przyznane w ramach KPI mogą być wykorzystywane do fizycznego umorzenia uprawnień za dany rok.

Świadectwa pochodzenia energii przyznane Grupie z tytułu produkcji energii elektrycznej w kogeneracji ujmowane są w miarę nabywania uprawnień jako prawa majątkowe i zmniejszenie kosztów produkcji wytwarzanej energii. Zakupione świadectwa pochodzenia energii są ujmowane według ceny nabycia.
Zobowiązania do umorzenia świadectw wynikające ze sprzedaży energii, prezentowane w ramach pozostałych zobowiązań, są ujmowane jako koszt własny sprzedaży (podatki i opłaty) i wyceniane na podstawie jednostkowego kosztu świadectw posiadanych przez Grupę lub odpowiedniej opłaty zastępczej.
Świadectwa podlegają umorzeniu w ciężar wartości utworzonego zobowiązania w momencie złożenia wniosku do URE o ich umorzenie.

W przypadku świadectw pochodzenia energii otrzymanych w związku z realizacją zadań inwestycyjnych stosuje się takie same zasady jak dla prawach do emisji CO_2 otrzymanych w ramach KPI.

2.19. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty obejmują środki pieniężne w kasie oraz depozyty bankowe na żądanie o początkowym okresie zapadalności do trzech miesięcy. Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych składa się z określonych powyżej środków pieniężnych i ich ekwiwalentów.

2.20. Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych

Wartość bilansowa aktywów Grupy, za wyjątkiem zapasów, aktywów z tytułu podatku odroczonego i instrumentów finansowych, dla których stosuje się inne zasady, poddawana jest analizie na każdy dzień bilansowy w celu stwierdzenia, czy występują przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. W przypadku wystąpienia takich przesłanek Grupa dokonuje szacunku wartości odzyskiwalnej poszczególnych aktywów lub ośrodków wypracowujących środki pieniężne (OWSP). Szacunki wartości odzyskiwalnej w odniesieniu do OWSP zawierających wartości firmy i wartości niematerialne, które nie są jeszcze oddane do użytkowania oraz o nieokreślonym okresie użytkowania dokonywane są corocznie na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego.

Odpisy z tytułu utraty wartości rozpoznawane są w każdym wypadku, w którym wartość bilansowa składnika aktywów lub związanego z nim OWSP przewyższa jego wartość odzyskiwalną.

Wartość odzyskiwalna aktywów lub OWSP definiowana jest jako większa z ich wartości netto możliwej do uzyskania ze sprzedaży oraz ich wartości użytkowej. Przy szacowaniu wartości użytkowej przyszłe przepływy pieniężne dyskontowane są przy użyciu stopy procentowej przed opodatkowaniem, która odzwierciedla aktualną rynkową ocenę wartości pieniądza w czasie oraz czynniki ryzyka charakterystyczne dla danego składnika aktywów lub OWSP. Dla celów przeprowadzania testów na utratę wartości, aktywa grupuje się do najmniejszych możliwych do określenia zespołów aktywów generujących wpływy pieniężne w znacznym stopniu niezależnie od innych aktywów lub OWSP. Aktywa wspólne (korporacyjne) Grupy nie generują osobnych wpływów pieniężnych i są użytkowane przez więcej niż jeden OWSP. Aktywa wspólne są przypisane do OWSP na bazie jednolitych i zasadnych przesłanek i podlegają testom na utratę wartości jako element testowanych OWSP, do których są przypisane.

Odpisy z tytułu utraty wartości są ujmowane w rachunku zysków i strat. Utrata wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne jest w pierwszej kolejności ujmowana jako zmniejszenie wartości firmy przypisanej do tego ośrodka (grupy ośrodków), a następnie jako zmniejszenie wartości księgowej pozostałych aktywów tego ośrodka (grupy ośrodków) na zasadzie proporcjonalnej.

Odpis aktualizujący wartość firmy z tytułu utraty wartości nie jest odwracany. W odniesieniu do innych aktywów, odpisy z tytułu utraty wartości ujęte w poprzednich okresach, są poddawane na koniec każdego okresu sprawozdawczego ocenie, czy zaszły przesłanki wskazujące na zmniejszenie utraty wartości lub jej całkowite odwrócenie. Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości jest odwracany, jeżeli zmieniły się szacunki zastosowane do określenia wartości odzyskiwalnej. Odpis z tytułu utraty wartości odwracany jest tylko do wysokości wartości początkowej składnika aktywów

pomniejszonej o odpisy amortyzacyjne, jaka byłaby wykazana w sytuacji, gdyby odpis z tytułu utraty wartości nie został ujęty.

2.21. Kapitały własne

Kapitały własne ujmuje się w księgach rachunkowych z podziałem na ich rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa i postanowieniami statutu Jednostki Dominującej.

Kapitał zakładowy, stanowiący kapitał zakładowy Jednostki Dominującej, wykazuje się w wysokości określonej w wartości nominalnej wyemitowanych akcji.

Koszty emisji akcji poniesione przy powstaniu spółki akcyjnej lub podwyższeniu kapitału zakładowego, zmniejszają kapitał z emisji akcji powyżej wartości nominalnej.

Kwoty powstałe z podziału zysku, niepodzielony wynik z lat ubiegłych oraz wynik roku bieżącego prezentowane są w sprawozdaniu finansowym jako zyski zatrzymane.

2.22. Świadczenia pracownicze

Świadczenia pracownicze obejmują wszystkie formy świadczeń Grupy w zamian za pracę wykonywaną przez pracowników. Są to zarówno świadczenia wypłacane w trakcie zatrudnienia jak i świadczenia wypłacane po okresie zatrudnienia.

2.22.1. Programy określonych składek

Grupa zobowiązana jest, na mocy obowiązujących przepisów, do pobierania i odprowadzania składek na świadczenia emerytalne pracowników. Świadczenia te, zgodnie z MSR 19, stanowią program państwowy oraz mają charakter programu określonych składek. W związku z powyższym, zobowiązanie Grupy za każdy okres szacowane jest na podstawie kwot składek do wniesienia za dany rok i ujmowane jest jako koszt świadczeń pracowniczych obciążając rachunek zysków i strat okresu, w którym pracownicy świadczyli pracę.

Ponadto, na mocy porozumienia z pracownikami Grupa wpłaca składki w ustalonej wysokości do odrębnego podmiotu i nie będzie ciążył na niej prawny ani zwyczajowo oczekiwany obowiązek zapłacenia dodatkowych składek. Zobowiązanie do wniesienia składek do programu emerytalnego określonych składek jest ujmowane jako koszt świadczeń pracowniczych obciążając rachunek zysków i strat okresu, w którym pracownicy świadczyli pracę.

2.22.2. Program określonych świadczeń

Zobowiązanie Grupy z tytułu programu określonych świadczeń jest obliczane oddzielnie dla każdego planu poprzez oszacowanie wartości bieżącej przyszłych świadczeń, które pracownicy wypracowali w bieżącym i poprzednich okresach. Koszty bieżącego zatrudnienia ujmowane są w rachunku zysków i strat jako koszty wynagrodzeń. Odsetki od zobowiązań programu ujmowane są w rachunku zysków i strat jako koszty finansowe. Przeszacowanie zobowiązania z tytułu programu ujmuje się w innych całkowitych dochodach.

2.22.2.1. Programy określonych świadczeń – odprawy emerytalne i pośmiertne

Grupa zobowiązana jest na podstawie obowiązujących przepisów kodeksu pracy lub układu zbiorowego do wypłaty odpraw emerytalnych i pośmiertnych.

Zobowiązanie Grupy wynikające z odpraw emerytalnych obliczane jest przez wykwalifikowanego aktuariusza przy użyciu metody prognozowanych uprawnień jednostkowych, tj. przez oszacowanie wysokości przyszłego wynagrodzenia pracownika w okresie, w którym pracownik osiągnie wiek emerytalny oraz poprzez oszacowanie wysokości przyszłej odprawy emerytalnej. Zobowiązanie Grupy wynikające z odpraw pośmiertnych obliczane jest przez wykwalifikowanego aktuariusza przez oszacowanie wysokości przyszłej odprawy pośmiertnej. Odprawy te są dyskontowane do wartości bieżącej stopą ustaloną na podstawie rynkowej stopy zwrotu z obligacji Skarbu Państwa na dzień bilansowy, które mają termin wykupu zbliżony do terminu realizacji zobowiązań Jednostki. Rotacja

pracowników jest szacowana na podstawie danych historycznych oraz przewidywań poziomu zatrudnienia w przyszłości. Zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych oraz pośmiertnych ujmowane są proporcjonalnie do przewidywanego okresu świadczenia pracy przez danego pracownika.

2.22.2.2. Program określonych świadczeń - rezerwy na odpis ZFŚS dla emerytów i rencistów

Grupa jest zobowiązana przepisami prawa do wypłacania świadczeń socjalnych emerytom i rencistom. W związku z tym Grupa tworzy odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych dla pracowników po okresie zatrudnienia. Rezerwy na przyszłe odpisy są szacowane na podstawie przeciętnych wynagrodzeń w gospodarce narodowej. Rezerwy są dyskontowane taką samą stopą jak inne rezerwy pracownicze. Wysokość rezerw na ZFŚS wyznaczana jest indywidualnie dla każdego pracownika i jest ona równa obecnej wartości przyszłych świadczeń.

2.22.3. Inne długoterminowe świadczenia na rzecz pracowników – nagrody jubileuszowe

Grupa oferuje zatrudnionym pracownikom nagrody jubileuszowe, których wysokość zależy od długości stażu pracy pracownika uzyskanego w trakcie zatrudnienia oraz od wysokości wynagrodzenia pracownika w momencie nabycia prawa do nagrody jubileuszowej.

Wycena świadczeń jest dokonywana przy użyciu metody prognozowanych uprawnień jednostkowych. Zobowiązanie Jednostki wynikające z nagród jubileuszowych obliczane jest poprzez oszacowanie wysokości przyszłego wynagrodzenia pracownika w okresie, w którym pracownik nabędzie prawo do poszczególnych nagród jubileuszowych oraz poprzez oszacowanie wysokości przyszłej nagrody jubileuszowej. Nagrody te są dyskontowane do wartości bieżącej stopą ustaloną na podstawie rynkowej stopy zwrotu z obligacji Skarbu Państwa na dzień bilansowy, które mają termin wykupu zbliżony do terminu realizacji zobowiązań Grupy. Rotacja pracowników jest szacowana na podstawie danych historycznych oraz przewidywań poziomu zatrudnienia w przyszłości. Zobowiązanie z tytułu nagród jubileuszowych ujmowane jest proporcjonalnie do przewidywanego okresu świadczenia przez danego pracownika.

2.22.4. Krótkoterminowe świadczenia pracownicze

Zobowiązania z tytułu krótkoterminowych świadczeń pracowniczych są wyceniane bez uwzględnienia dyskonta i są odnoszone w koszty w okresie wykonania świadczenia. Grupa ujmuje zobowiązanie w ciężar kosztów w wysokości przewidzianych płatności dla pracowników z tytułu krótkoterminowych premii pieniężnych, jeśli na Grupie ciąży prawny lub zwyczajowo oczekiwany obowiązek takich wypłat z tytułu świadczonej pracy przez pracowników w przeszłości, a zobowiązanie to może zostać wiarygodnie oszacowane.

2.23. Rezerwy

Rezerwy są ujmowane, gdy spełnione są następujące warunki:
- na Grupie ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowy) wynikający z przeszłych zdarzeń,
- prawdopodobne jest, iż wypełnienie obowiązku spowoduje wypływ korzyści ekonomicznych,
- można dokonać wiarygodnego szacunku kwoty zobowiązania.

Kwota, na którą tworzy się rezerwę jest najlepszym szacunkiem nakładów niezbędnych do wypełnienia obowiązku na dzień bilansowy. Podstawą szacunków wartości rezerwy jest osąd kierownictwa, poparty doświadczeniami wynikającymi z podobnych zdarzeń, a w razie potrzeby opiniami niezależnych ekspertów.

Jeżeli Grupa spodziewa się, że koszty objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wówczas, gdy istnieje wystarczająca pewność, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi.

2.23.1. Restrukturyzacja

Rezerwa na koszty restrukturyzacji ujmowana jest w przypadku, gdy Grupa zaakceptowała szczegółowy i oficjalny plan restrukturyzacji, a proces ten został zapoczątkowany lub został publicznie ogłoszony. Rezerwą nie są objęte przyszłe straty operacyjne.

2.23.2. Koszty rekultywacji

Zgodnie z przyjętą przez Grupę polityką ochrony środowiska oraz z odpowiednimi wymogami prawnymi, rezerwa na koszty rekultywacji, dotycząca zanieczyszczonych gruntów lub innych rzeczowych aktywów trwałych jest ujmowana, gdy grunt lub inny składnik rzeczowych aktywów trwałych został zanieczyszczony.

2.23.3. Umowy rodzące obciążenia

Rezerwa na umowy rodzące obciążenia tworzona jest w przypadku, gdy spodziewane przez Grupę korzyści ekonomiczne z umowy są niższe niż nieuniknione koszty wypełnienia obowiązków umownych.

2.23.4. Rezerwy na sprawy sądowe

Rezerwy na toczące się postępowania sądowe są tworzone po uwzględnieniu wszystkich dostępnych dowodów, w tym opinii prawników. Jeżeli na podstawie przeprowadzonej analizy wystąpienie zobowiązania jest prawdopodobne na dzień bilansowy, tworzona jest odpowiednia rezerwa (pod warunkiem, że pozostałe kryteria ujęcia rezerwy zostały spełnione).

2.24. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług początkowo ujmuje się w wartości godziwej. Po początkowym ujęciu ujmuje się je według zamortyzowanego kosztu, przy użyciu efektywnej stopy procentowej.

W przypadku zobowiązań o terminie zapadalności nie dłuższym niż 12 miesięcy od dnia bilansowego, gdy różnica pomiędzy wartością według zamortyzowanego kosztu i wartością w kwocie wymaganej zapłaty nie jest istotna, zobowiązania te wycenia się w kwocie wymaganej zapłaty.

2.25. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki

W momencie początkowego ujęcia kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne są ujmowane w wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki.

Po początkowym ujęciu oprocentowane kredyty, pożyczki i papiery dłużne są wyceniane według zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej.

2.26. Instrumenty finansowe

Jako instrument finansowy Grupa kwalifikuje każdą umowę, która skutkuje jednocześnie powstaniem składnika aktywów finansowych u jednej ze stron i zobowiązania finansowego lub instrumentu kapitałowego u drugiej ze stron, pod warunkiem, że z kontraktu zawartego między dwiema lub więcej stronami jednoznacznie wynikają skutki gospodarcze.

Grupa klasyfikuje instrumenty finansowe z podziałem na:

- aktywa finansowe lub zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy - instrumenty pochodne oraz aktywa i zobowiązania nabyte lub zaciągnięte głównie w celu sprzedaży lub odkupienia w bliskim terminie lub są częścią portfela określonych instrumentów finansowych, którymi zarządza się łącznie, i dla których istnieje potwierdzenie aktualnego faktycznego wzoru generowania krótkoterminowych zysków,
- inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności - aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami oraz o ustalonym terminie wymagalności, względem których Grupa ma zamiar i jest w stanie utrzymać w posiadaniu do upływu terminu wymagalności,

- pożyczki i należności - aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami, które nie są kwotowane na aktywnym rynku,
- aktywa finansowe dostępne do sprzedaży - aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, które zostały wyznaczone jako dostępne do sprzedaży lub niebędące: (a) pożyczkami i należnościami, (b) inwestycjami utrzymywanymi do upływu terminu wymagalności, ani (c) aktywami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- pozostałe zobowiązania finansowe.

2.27. Ujęcie i wyłączenie składnika aktywów finansowych oraz zobowiązania finansowego

Składnik aktywów lub zobowiązań finansowych jest wykazywany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, gdy Grupa staje się stroną umowy tego instrumentu. Standaryzowane transakcje kupna i sprzedaży aktywów i zobowiązań finansowych ujmuje się na dzień zawarcia transakcji.

Aktywa finansowe zostają wyłączone ze sprawozdania z sytuacji finansowej, jeśli wynikające z umowy prawa Grupy do przepływów pieniężnych z tych aktywów wygasną, bądź, jeśli Grupa przeniesie prawo do tych aktywów na rzecz innego podmiotu nie zachowując kontroli, nie ponosząc ryzyka z nimi związanego oraz nie czerpiąc z nich korzyści.

Grupa wyłącza ze sprawozdania z sytuacji finansowej zobowiązanie finansowe wtedy, gdy zobowiązanie wygasło, to znaczy, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł.

2.28. Wycena instrumentów finansowych na dzień nabycia

Na dzień nabycia aktywa i zobowiązania finansowe są ujmowane w wartości godziwej. Koszty transakcji korygują wartość początkową wszystkich aktywów i zobowiązań finansowych, za wyjątkiem aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej poprzez wynik finansowy.

2.28.1. Wycena instrumentów finansowych na dzień bilansowy

Grupa wycenia:

- według zamortyzowanego kosztu, z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej: inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności, pożyczki i należności oraz pozostałe zobowiązania finansowe,
- według wartości godziwej: aktywa i zobowiązania finansowe z kategorii wycenianych w wartości godziwej poprzez wynik finansowy oraz kategorii aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

Skutki wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, inne niż odpisy z tytułu utraty wartości, są ujmowane w innych całkowitych dochodach i prezentowane w kapitale własnym jako kapitał z aktualizacji wyceny.

Skutki wyceny aktywów i zobowiązań finansowych zakwalifikowanych do pozostałych kategorii ujmuje się jako zysk lub stratę w rachunku zysków i strat.

2.28.2. Pochodne instrumenty finansowe

Grupa wykorzystuje pochodne instrumenty finansowe do zabezpieczenia ryzyka kursowego wynikającego z działalności operacyjnej, finansowej lub inwestycyjnej. Zgodnie z przyjętą polityką operacji pieniężnych, Grupa nie posiada, ani nie emituje pochodnych instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu.

W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych lub zobowiązanie finansowe wycenia się według wartości godziwej.

Zyski i straty wynikające ze zmiany wartości godziwej pochodnych instrumentów finansowych, które nie są desygnowane do rachunkowości zabezpieczeń, są ujmowane jako zysk lub strata w rachunku zysków i strat.

2.28.3. Utrata wartości aktywów finansowych

Odpis z tytułu utraty wartości aktywów finansowych jest ujmowany w momencie, kiedy istnieją obiektywne przesłanki, że zaistniały zdarzenia, które mogą mieć negatywny wpływ na wartość przyszłych przepływów pieniężnych związanych z danym składnikiem aktywów.

Utrata wartości w odniesieniu do aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu szacowana jest, jako różnica między ich wartością bilansową, a wartością bieżącą przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy użyciu pierwotnej efektywnej stopy procentowej. Odpis z tytułu utraty wartości w odniesieniu do aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży jest ujmowany w przypadku znaczącego lub przedłużającego się spadku wartości godziwej takiej inwestycji poniżej ceny jej nabycia.

Wartość bilansowa poszczególnych aktywów finansowych o jednostkowo istotnej wartości poddawana jest ocenie na każdy dzień bilansowy w celu stwierdzenia, czy występują przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Pozostałe aktywa finansowe są oceniane pod kątem utraty wartości zbiorczo, pogrupowane według podobnego poziomu ryzyka kredytowego.

Odpisy z tytułu utraty wartości dotyczące aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu ujmowane są w rachunku zysków i strat. Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży ujmuje się poprzez przeniesienie do zysku lub straty bieżącego okresu skumulowanej straty ujętej w kapitale z aktualizacji wyceny do wartości godziwej.

Odpisy z tytułu utraty wartości są odwracane, jeśli późniejszy wzrost wartości odzyskiwalnej może być obiektywnie przypisany do zdarzenia po dniu ujęcia straty z tytułu utraty wartości. Odpisy z tytułu utraty wartości w odniesieniu do inwestycji w instrumenty kapitałowe zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży nie są odwracane przez wynik finansowy. Jeżeli wartość godziwa instrumentów dłużnych zakwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży wzrośnie a jej wzrost może być obiektywnie przypisany do zdarzenia po ujęciu utraty wartości to uprzednio ujętą stratę z tytułu utraty wartości odwraca się przez wynik finansowy.

2.29. Rachunkowość zabezpieczeń

Instrumenty finansowe (w tym pochodne), wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające, od których oczekuje się, że ich wartość godziwa lub wynikające z nich przepływy pieniężne skompensują zmiany wartości godziwej lub przepływów pieniężnych pozycji zabezpieczanej Grupa ujmuje według zasad rachunkowości zabezpieczeń po spełnieniu, co najmniej, następujących warunków:

- przed rozpoczęciem zabezpieczenia Grupa posiada dokumentację, obejmującą co najmniej: określenie celu i strategii zarządzania ryzykiem, identyfikację instrumentu zabezpieczającego oraz składników aktywów lub zobowiązań albo planowanych transakcji zabezpieczanych przez ten instrument, charakterystykę ryzyka związanego z zabezpieczaną pozycją lub planowaną transakcją, okres zabezpieczenia, opis wybranej metody pomiaru efektywności zabezpieczenia zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych pozycji zabezpieczanej związanych z określonym rodzajem ryzyka,
- zabezpieczenie charakteryzuje się wysoką skutecznością w równoważeniu zmian wartości godziwej lub przepływów środków pieniężnych. Skuteczność zabezpieczenia ocenia się poprzez porównywanie zmiany wartości instrumentu zabezpieczającego lub przepływów środków pieniężnych z niego wynikających, ze zmianą wartości pozycji zabezpieczanej lub przepływów środków pieniężnych z niej wynikających. Zabezpieczenie uznaje się za wysoce skuteczne, jeżeli przez cały okres zabezpieczenia niemal cała kwota zmian wartości godziwej zabezpieczanej pozycji lub związanych z nią przepływów pieniężnych zostaje skompensowana zmianami wartości godziwej lub przepływów pieniężnych instrumentu zabezpieczającego, a rzeczywiście osiągnięty poziom efektywności zabezpieczenia mieści się w przedziale od 80% do 125%,
- skuteczność zabezpieczenia można wiarygodnie ocenić poprzez wiarygodną wycenę wartości godziwej zabezpieczanej pozycji lub związanych z nią przepływów środków pieniężnych oraz wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego. Skuteczność zabezpieczenia oceniana jest w ujęciu retrospektywnym (tzw. testy ex-post), mówiącym czy dane powiązanie

zabezpieczające było wysoce skuteczne w badanych okresach rachunkowych oraz w ujęciu prospektywnym (tzw. testy ex-ante), mówiącym czy dla danego powiązania zabezpieczającego nadal istnieje oczekiwanie, co do wysokiej skuteczności,
- w przypadku zabezpieczenia przepływów środków pieniężnych dotyczącego przyszłej transakcji, jest ona wysoce prawdopodobna.

2.29.1. Zabezpieczenia przepływów pieniężnych

Instrument finansowy (w tym pochodny) zabezpieczający przepływy środków pieniężnych służy ograniczeniu wpływu na wynik finansowy zmienności przepływu środków pieniężnych i można go przypisać konkretnemu czynnikowi ryzyka związanemu z ujętym w sprawozdaniu z sytuacji finansowej składnikiem aktywów lub zobowiązań, uprawdopodobnionymi przyszłymi zobowiązaniami lub z wysoce prawdopodobną planowaną przyszłą transakcją.

Zyski i straty wynikające ze zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego przepływy pieniężne ujmowane są w innych całkowitych dochodach i prezentowane w odrębnej pozycji kapitałów własnych (Kapitał z wyceny transakcji zabezpieczających) w takiej części, w jakiej dany instrument stanowi efektywne zabezpieczenie związanej z nim pozycji zabezpieczanej. Nieefektywną część zmian wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego ujmuje się w rachunku zysków i strat bieżącego okresu.

W sytuacji, gdy pozycja zabezpieczana jest składnikiem aktywów niefinansowych, skumulowana w kapitałach kwota jest wliczana do wartości bilansowej składnika aktywów, w momencie, gdy składnik aktywów zostaje ujęty. W innych przypadkach skumulowana w kapitałach kwota jest przenoszona do rachunku zysków i strat tego samego okresu, w którym pozycja zabezpieczana wpływa na zysk lub stratę.

Jeśli planowana przyszła transakcja przestaje być wysoce prawdopodobna, zabezpieczenie przestaje spełniać kryteria rachunkowości zabezpieczeń lub instrument zabezpieczający wygasa, zostaje sprzedany, rozwiązany, wykonany, bądź powiązanie zabezpieczające zostaje odwołane, wtedy Grupa zaprzestaje prospektywnie stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń. Jeśli nie przewiduje się wystąpienia planowanej transakcji, kwoty ujęte w kapitałach przenoszone są do rachunku zysków i strat bieżącego okresu.

2.30. Przychody

Przychody ze sprzedaży ujmowane są w wartości godziwej zapłat otrzymanych lub należnych i reprezentują należności za produkty, towary i usługi dostarczone w ramach normalnej działalności gospodarczej, po pomniejszeniu o rabaty, podatek od towarów i usług oraz inne podatki związane ze sprzedażą. Przychody są ujmowane w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że Grupa uzyska korzyści ekonomiczne związane z daną transakcją oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób.

2.30.1. Sprzedaż wyrobów gotowych, towarów i świadczenie usług

Sprzedaż towarów i produktów ujmowana jest w momencie dostarczenia towarów i produktów i przekazania nabywcy znaczącego ryzyka i korzyści wynikających z prawa własności towarów oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób.

Przychody z tytułu świadczenia usług są ujmowane na podstawie stopnia zaawansowania ich realizacji, jeżeli wynik transakcji dotyczącej świadczenia usługi można oszacować w wiarygodny sposób. Procentowy stan zaawansowania realizacji usługi ustalany jest jako stosunek wykonanych prac na dany dzień w stosunku do całości prac, które mają być wykonane. Jeżeli wyniku transakcji dotyczącej świadczenia usługi nie można wiarygodnie oszacować, wówczas przychody uzyskiwane z tytułu tego kontraktu są ujmowane tylko do wysokości poniesionych kosztów, które Grupa spodziewa się odzyskać.

2.30.2. Przychody z tytułu sprzedaży licencji

Przychody z tytułu sprzedaży licencji ujmowane są w momencie, gdy istnieje prawdopodobieństwo, że Grupa uzyska korzyści ekonomiczne z tytułu tej sprzedaży, a kwotę tych przychodów oraz koszty,

które Grupa poniesie można wiarygodnie oszacować. Przychody te ujmowane są w przychodach ze sprzedaży.

2.30.3. Przychody z tytułu sprzedaży świadectw pochodzenia energii czerwonej

Grupa rozpoznaje przychody z tytułu sprzedaży świadectw pochodzenia energii czerwonej w okresie, w którym zostały wygenerowane oraz, gdy istnieje prawdopodobieństwo, że Grupa uzyska korzyści ekonomiczne z tytułu tej sprzedaży.

2.30.4. Przychody z tytułu najmu

Przychody z tytułu wynajmu rzeczowych aktywów trwałych oraz nieruchomości inwestycyjnych ujmowane są w rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres wynajmu na podstawie zawartych umów i prezentowane jako przychody ze sprzedaży (rzeczowe aktywa trwałe) lub pozostałe przychody operacyjne (nieruchomości inwestycyjne).

2.30.5. Przychody finansowe

Przychody finansowe obejmują odsetki należne z tytułu zainwestowanych przez Grupę środków pieniężnych, pożyczek, innych oprocentowanych instrumentów, należne dywidendy, zyski z tytułu zbycia dostępnych do sprzedaży instrumentów finansowych, zyski z tytułu zmiany wartości godziwej instrumentów finansowych wycenianych przez wynik finansowy, zyski z tytułu różnic kursowych oraz zyski dotyczące instrumentów zabezpieczających (za wyjątkiem kontraktów na prawa do emisji CO_2), które ujmowane są w rachunku zysków i strat.

Przychody z tytułu odsetek wykazuje się w rachunku zysków i strat według zasady memoriałowej, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej. Dochód z tytułu dywidend ujmuje się w rachunku zysków i strat w momencie, kiedy Grupa nabywa prawo do jej otrzymania.

2.31. Koszty

2.31.1. Koszt własny sprzedaży

Kosztami własnymi sprzedaży są wszystkie koszty związane z podstawową działalnością Grupy za wyjątkiem kosztów sprzedaży, kosztów ogólnego zarządu, pozostałych kosztów i kosztów finansowych. Koszt wytworzenia produktu obejmuje koszty pozostające w bezpośrednim związku z danym produktem oraz uzasadnioną część stałych kosztów pośrednio związanych z wytworzeniem tego produktu.

2.31.2. Koszty sprzedaży

Koszty sprzedaży są to ewidencjonowane koszty związane ze sprzedażą. Do kosztów tych zalicza się między innymi:

- opakowania wysyłkowe,
- koszty transportu, załadunku, wyładunku,
- opłaty celne i prowizje handlowe,
- ubezpieczenia produktów w czasie transportu,
- utworzenie/rozwiązanie odpisów na należności z tytułu dostaw i usług za wyjątkiem odpisów na należności z tytułu dzierżawy nieruchomości inwestycyjnych (prezentowane w pozostałych przychodach lub kosztach operacyjnych) oraz odsetek od należności (prezentowane w przychodach lub kosztach finansowych).

2.31.3. Koszty ogólnego zarządu

Koszty ogólnego zarządu obejmują koszty:

- koszty ogólno-administracyjne związane z utrzymaniem określonych komórek Zarządu,
- koszty ogólno-produkcyjne (związane z produkcją, które nie dotyczą poszczególnych wydziałów, związane z utrzymaniem i funkcjonowaniem komórek ogólnego przeznaczenia.

2.31.4. Płatności z tytułu leasingu operacyjnego

Płatności z tytułu zawartych przez Grupę umów leasingu operacyjnego ujmowane są w rachunku zysków i strat liniowo przez okres trwania leasingu. Otrzymane specjalne oferty promocyjne ujmowane są w rachunku zysków i strat łącznie z kosztami z tytułu leasingu.

2.31.5. Płatności z tytułu leasingu finansowego

Płatności leasingowe są rozdzielane na część stanowiącą koszt finansowania oraz część zmniejszającą zobowiązanie. Część stanowiąca koszt finansowania jest przypisywana do poszczególnych okresów w czasie trwania umowy leasingu przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej.

2.31.6. Koszty finansowe

Koszty finansowe obejmują odsetki płatne z tytułu zadłużenia, odwracanie dyskonta z tytułu rezerw, straty z tytułu różnic kursowych, straty z tytułu zmiany wartości godziwej instrumentów finansowych wycenianych przez wynik finansowy oraz odpisy z tytułu utraty wartości aktywów finansowych. Wszystkie koszty z tytułu odsetek są ustalane w oparciu o efektywną stopę procentową.

Koszty finansowe, które bezpośrednio można przyporządkować nabyciu, wytworzeniu danego składnika aktywów włącza się do ceny nabycia, wytworzenia tego składnika aktywów. Pozostałe koszty finansowania zewnętrznego Grupa ujmuje jako koszt, w okresie, w którym zostały poniesione.

2.32. Podatek dochodowy

Podatek dochodowy obejmuje część bieżącą i część odroczoną. Bieżący i odroczony podatek dochodowy ujmowany jest w rachunku zysków i strat bieżącego okresu, z wyjątkiem sytuacji, kiedy dotyczy połączenia jednostek oraz pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym lub jako inne całkowite dochody.

Podatek bieżący stanowi zobowiązanie podatkowe z tytułu dochodu do opodatkowania za dany rok, ustalone przy zastosowaniu stawek podatkowych obowiązujących na dzień bilansowy oraz korekty podatku dotyczącego lat ubiegłych. Bieżące obciążenie podatkowe jest obliczane na podstawie wyniku podatkowego (podstawy opodatkowania) danego roku obrotowego. Zysk (strata) podatkowa różni się od księgowego zysku (straty) brutto w związku z wyłączeniem przychodów podlegających opodatkowaniu i kosztów stanowiących koszty uzyskania przychodów w latach następnych oraz pozycji kosztów i przychodów, które nigdy nie będą podlegały opodatkowaniu.

Podatek odroczony wyliczany jest w związku z różnicami przejściowymi pomiędzy wartością aktywów i zobowiązań ustalaną dla celów księgowych a ich wartością ustalaną dla celów podatkowych. Podatek odroczony nie jest ujmowany w przypadku: 1) początkowego ujęcia aktywów lub zobowiązań, które nie wpływają ani na zysk księgowy ani na dochód do opodatkowania pochodzących z transakcji, która nie jest połączeniem jednostek, 2) różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych i współkontrolowanych w zakresie, w którym nie jest prawdopodobne, że zostaną one zrealizowane w dającej się przewidzieć przyszłości, 3) różnic przejściowych powstałych w związku z początkowym ujęciem wartości firmy.

Dochody uzyskiwane z działalności w specjalnych strefach ekonomicznych mogą być zwolnione z podatku dochodowego do wysokości określonej w przepisach dotyczących specjalnych stref ekonomicznych. Przyszłe korzyści z tytułu zwolnienia z podatku dochodowego traktowane są jako ulga inwestycyjna i ujmowane, przez analogię, w oparciu o MSR 12, jako aktywa z tytułu podatku odroczonego.

Ujęta kwota podatku odroczonego opiera się na oczekiwaniach co do sposobu realizacji wartości bilansowej aktywów i pasywów, przy zastosowaniu stawek podatkowych obowiązujących lub uchwalonych na dzień bilansowy.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego są ujmowane do wysokości, do której jest prawdopodobne, iż osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na realizację różnic przejściowych. Aktywa z tytułu podatku odroczonego obniża się w zakresie, w jakim nie jest prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania różnic przejściowych. Takie obniżki koryguje się w górę w zakresie, w jakim uzyskanie wystarczającego dochodu do opodatkowania staje się prawdopodobne.

Rezerwy i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlegają wzajemnej kompensacie, jeżeli Grupa posiada tytuł uprawniający ją do ich jednoczesnego uwzględniania przy obliczaniu kwoty zobowiązania podatkowego oraz gdy dotyczą podatku dochodowego nałożonego przez tę sama władzę podatkową. Aktywa oraz rezerwy z tytułu odroczonego podatku nie są dyskontowane i są prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako aktywa trwałe lub zobowiązania długoterminowe.

2.33. Raportowanie segmentów działalności

Grupa identyfikuje segmenty operacyjne w oparciu o wewnętrzne raporty dotyczące tych elementów. Wyniki operacyjne każdego segmentu operacyjnego są regularnie przeglądane przez główny organ odpowiedzialny za podejmowanie decyzji operacyjnych w Grupie, który decyduje o alokacji zasobów do segmentu i ocenia jego wyniki działalności, przy czym dostępne są oddzielne informacje finansowe o każdym segmencie.

Grupa wyodrębnia następujące segmenty operacyjne:
- Segment Nawozy-Agro,
- Segment Tworzywa,
- Segment Chemia,
- Segment Energetyka,
- Segment Pozostałe obejmujący pozostałą działalność, w tym usługi laboratoryjne, wynajem nieruchomości oraz inną działalność niemożliwą do przypisania do poszczególnych segmentów.

W segmentach operacyjnych Grupa prezentuje koszty zarządu, koszty sprzedaży oraz pozostałe przychody i koszty operacyjne przyporządkowując je do poszczególnych segmentów. Ocena wyników segmentów dokonywana jest na podstawie przychodów ze sprzedaży, EBIT oraz EBITDA.

Grupa wyodrębnia następujące obszary geograficzne:
- Polska,
- Niemcy,
- Pozostałe kraje Unii Europejskiej,
- Kraje Azji,
- Kraje Ameryki Południowej,
- Pozostałe kraje.

2.34. Działalność zaniechana oraz aktywa przeznaczone do sprzedaży

Grupa klasyfikuje składniki aktywów trwałych jako aktywa przeznaczone do sprzedaży, jeżeli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana w drodze transakcji sprzedaży, a nie poprzez ich dalsze wykorzystanie. Warunek zaliczenia aktywów do tej grupy stanowi aktywne poszukiwanie nabywcy przez kierownictwo Grupy oraz wysokie prawdopodobieństwo zbycia tych aktywów w ciągu jednego roku od daty ich zakwalifikowania, a także dostępność tych aktywów do natychmiastowej sprzedaży. Aktywa te wyceniane są w kwocie niższej z: wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży.

Działalność zaniechana jest częścią działalności Grupy, która stanowi odrębną ważną dziedzinę działalności lub geograficzny obszar działalności, którą zbyto lub przeznaczono do sprzedaży lub wydania, albo jest to jednostka zależna nabyta wyłącznie w celu odsprzedaży. Klasyfikacji do działalności zaniechanej dokonuje się na skutek zbycia lub wtedy, gdy działalność spełnia kryteria zaklasyfikowania jako przeznaczonej do sprzedaży. W przypadku, gdy działalność jest zaklasyfikowana jako zaniechana, dane porównawcze do rachunku zysków i strat są przekształcane tak, jakby działalność została zaniechana na początku okresu porównawczego.

3. Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Sprawozdawczość segmentów działalności

Segmenty operacyjne

Grupa Azoty realizuje cele biznesowe w obszarze czterech podstawowych segmentów sprawozdawczych wydzielonych ze względu na odmienne strategie zarządzania (produkcyjna, sprzedażowa, marketingowa) przyjęte w ramach każdego segmentu.

Działalność operacyjna poszczególnych segmentów sprawozdawczych Grupy jest następująca:

- Segment Nawozy-Agro obejmujący wytwarzanie lub sprzedaż następujących produktów:
  - nawozy azotowe (Saletrzak 27 Standard, Saletrzak, Salmag®, Saletrzak z borem 27+B Standard, Salmag z borem®, ZAKsan® (Kędzierzyńska Saletra Amonowa), Saletra Amonowa 30 Makro, mocznik.pl®, Mocznik granulowany 46%, PULGRAN®, PULAN®, RSM®, PULREA®),
  - nawozy azotowe z siarką (Siarczan Amonu AS21, Saletrosan®30, Saletrosan® 26, POLIFOSKA® 21, Salmag z siarką®, Pulgran®S, Pulsar®, Pulaska®, RSM®S),
  - nawozy wieloskładnikowe (POLIFOSKA® 4, POLIFOSKA® 5, POLIFOSKA® 6, POLIFOSKA® 8, POLIFOSKA® 12, POLIFOSKA® M, POLIFOSKA® TYTAN, POLIFOSKA® START, POLIFOSKA® Petroplon, POLIMAG® S, POLIFOSKA®PLUS, Amofoska® NPK 5-10-25 +0,1B, Amofoska® NPK 4-16-18, Amofoska® NPK 4-10-28 +2,5Mg+0,1B, Amofoska® NPK 4-12-20, Amofoska® NPKMg 4-12-12+2,5, Amofoska® NPK 4-14-32, Amofoska® Corn NPK 4-10-22 +2,5Mg+0,2Zn),
  - nawozy azotowo-fosforowe i fosforowe (POLIDAP® TYTAN, POLIDAP®, POLIDAP® light, Super FOS DAR 40™),
  - amoniak,
  - kwas azotowy techniczny i stężony,
  - gazy techniczne;
- Segment Tworzywa obejmujący wytwarzanie i sprzedaż produktów:
  - Tarnamid® (PA6) oraz jego modyfikacje,
  - Tarnoform® (POM) oraz jego modyfikacje,
  - alphalon™ (PA6),
  - Tarnoprop C i H (PPC, PPH modyfikowany),
  - Tarnodur A (PBT modyfikowany),
  - Tarnamid® A (PA66 modyfikowany),
  - kaprolaktam,
  - rurki z poliamidu 11 i 12, rurki z polietylenu, rurki z poliamidu 6,
  - osłonki poliamidowe standard Ż;
- Segment Chemia obejmujący wytwarzanie i sprzedaż produktów:
  - alkohole oxo (2-etyloheksanol, N-butanol, Izobutanol, Oktanol F),
  - plastyfikatory (Oxoplast® O, Oxoviflex®, Oxoplast Medica®, Oxoplast® PH),
  - biel tytanowa (Tytanpol®),
  - melamina,
  - siarczan żelaza (II) (Fespol®),
  - specjalne roztwory na bazie mocznika i amoniaku, w tym: wodny roztwór mocznika (NOXy®), wodny roztwór mocznika o stężeniu 35%, 40% i 45% (PULNOx®), woda amoniakalna (LIKAM®);
- Segment Energetyka obejmujący działalność związaną z wytwarzaniem energii elektrycznej i ciepła na potrzeby instalacji chemicznych, jak również sprzedażą energii dla odbiorców przyłączonych do sieci elektroenergetycznej, z którymi podpisano umowy;
- Segment Pozostałe obejmujący pozostałą działalność, w tym usługi laboratoryjne, wytwórnię katalizatorów (katalizator żelazowo-chromowy, katalizatory miedziowe, katalizatory żelazowe), wynajem nieruchomości oraz inną działalność niemożliwą do przypisania do poszczególnych segmentów. Żaden z tych segmentów nie spełnił wymogów ilościowych wyodrębnienia segmentów sprawozdawczych w 2016 i 2015 roku.

Informacje odnośnie wyników każdego segmentu sprawozdawczego przedstawiono poniżej. Podstawową miarą efektywności każdego segmentu sprawozdawczego są przychody ze sprzedaży, EBIT i EBITDA.

Raz na miesiąc Zarząd Grupy Azoty dokonuje przeglądu wewnętrznych raportów każdego wyodrębnionego segmentu.

Grupa Azoty na potrzeby wewnętrzne operuje informacją zarządczą skupioną wokół następujących segmentów operacyjnych:

- Nawozy azotowe
- Nawozy wieloskładnikowe
- Tworzywa
- OXO
- Melamina
- Pigmenty
- Chemia
- Wydobywczy
- Energetyka
- Pozostałe

Powyższa struktura odzwierciedla obszary biznesowe zarządzane z perspektywy kluczowych spółek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej. Identyfikacja ww. obszarów została zrealizowana w oparciu o główne obszary podstawowego biznesu pozwalające – poprzez dywersyfikacje portfela produktowego minimalizować ryzyka rynkowe i cykli koniunkturalnych a tym samym maksymalizować wynik i przepływy finansowe. Podział ten został dokonany w oparciu o następujące parametry:

- docelowy rynek sprzedaży (segment B2B bądź B2C) w tym w odniesieniu do branż i finalnie klientów,
- charakter produktu i jego finalnego przeznaczenia (konsumpcja bądź dalsze przetworzenie),
- specyfika produkcji i ciągów produkcyjnych w tym wydłużenia łańcucha wartości.

Na potrzeby segmentów sprawozdawczych Grupa dokonała agregacji segmentów operacyjnych opierając się na przesłankach biznesowych oraz formalnych.

Przesłanki biznesowe (handlowe i produkcyjne)

- Nawozy-Agro agregacja nawozów azotowych i nawozów wieloskładnikowych oraz obszaru Wydobywczego (fosforyty). Przesłanki:
  - wspólna polityka handlowa (cenowa, marketingowa) dedykowana na rynek dla produktów opartych na pierwiastkach azot (N), siarka (S), fosfor (P), sól potasowa (K) oraz ich mieszaninach,
  - zarządzanie grupowym procesem produkcji z perspektywy wykorzystania kluczowych półproduktów (amoniak/mocznik),
- Tworzywa - wykorzystanie pełnego łańcucha wartości w ciągu Benzen/Fenol - Kaprolaktam – Poliamid realizowanego przez poszczególne spółki Grupy,
- Chemia - agregacja obszarów Melamina, Chemia, Pigmenty, OXO, Wydobywczy (siarka) jako półprodukty do szerokiego zastosowania w branży chemicznej celem dalszego przetworzenia na produkty finalne,
- Energetyka – podobna specyfika produkcji, produktu i jego przeznaczenia w poszczególnych spółkach Grupy.

Przesłanki formalne (wytyczne standardu MSSF 8)

- Chemia - agregacja chemicznej części działalności tj. Melamina, Chemia, Pigmenty, OXO, Wydobywczy (siarka) również z uwagi na brak spełnienia progów ilościowych wskazanych wymogami standardu przez każdy z wymienionych segmentów operacyjnych z osobna,
- Energetyka - jako segment wsparcia o znaczących parametrach ilościowych.

Pozostałe przesłanki:

- Segment Pozostałe stanowiący element wsparcia działań głównego biznesu i/lub skupiający się na niekluczowych obszarach biznesu

Przychody, koszty i wynik finansowy w podziale na segmenty operacyjne za okres 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2016 roku

	Nawozy-Agro	Tworzywa	Chemia	Energetyka	Pozostałe	Ogółem
Przychody ze sprzedaży zewnętrzne	5 115 652	1 117 842	2 295 327	239 748	187 121	8 955 690
Przychody ze sprzedaży pomiędzy segmentami	1 802 272	314 835	817 784	2 315 050	894 887	6 144 828
Przychody ze sprzedaży razem	6 917 924	1 432 677	3 113 111	2 554 798	1 082 008	15 100 518
Koszty operacyjne, w tym:(-)	(6 461 125)	(1 513 916)	(2 932 664)	(2 539 577)	(1 094 411)	(14 541 693)
koszty sprzedaży(-)	*(437 400)*	*(51 762)*	*(174 605)*	*(243)*	*(5 305)*	*(669 315)*
koszty zarządu(-)	*(372 319)*	*(121 439)*	*(164 169)*	*(19 457)*	*(52 245)*	*(729 629)*
Pozostałe przychody operacyjne	9 399	4 713	5 656	7 612	19 999	47 379
Pozostałe koszty operacyjne(-)	(39 580)	(5 352)	(15 416)	(8 256)	(51 538)	(120 142)
Wynik segmentu na działalności operacyjnej EBIT	**426 618**	**(81 878)**	**170 687**	**14 577**	**(43 942)**	**486 062**
Przychody finansowe	-	-	-	-	-	34 227
Koszty finansowe(-)	-	-	-	-	-	(44 343)
Zysk z udziałów w jednostkach stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności	-	-	-	-	-	15 170
Zysk przed opodatkowaniem	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**491 116**
Podatek dochodowy	-	-	-	-	-	(115 964)
Zysk netto	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**375 152**
EBIT*	426 618	(81 878)	170 687	14 577	(43 942)	486 062
Amortyzacja	173 189	49 345	100 088	80 959	83 624	487 205
Amortyzacja nieprzypisana	-	-	-	-	-	32 516
EBITDA**	**599 807**	**(32 533)**	**270 775**	**95 536**	**39 682**	**1 005 783**

* Wynik EBIT liczony jest jako zysk (strata) z działalności operacyjnej, prezentowany (prezentowana) w rachunku zysków i strat po korekcie o zysk z tytułu okazyjnego nabycia.
** Wynik EBITDA liczony jest jako zysk (strata) z działalności operacyjnej powiększony o amortyzację po korekcie o zysk z tytułu okazyjnego nabycia.

Przychody, koszty i wynik finansowy w podziale na segmenty operacyjne za okres 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2015 roku*, przekształcone

	Nawozy-Agro	Tworzywa	Chemia	Energetyka	Pozostałe	Ogółem
Przychody ze sprzedaży zewnętrzne	6 057 906	1 247 971	2 302 233	209 236	190 550	10 007 896
Przychody ze sprzedaży pomiędzy segmentami	2 190 855	308 990	992 745	2 712 905	903 264	7 108 759
Przychody ze sprzedaży razem	8 248 761	1 556 961	3 294 978	2 922 141	1 093 814	17 116 655
Koszty operacyjne, w tym:(-)	(7 407 674)	(1 603 980)	(3 224 385)	(2 924 792)	(1 056 700)	(16 217 531)
koszty sprzedaży(-)	*(430 162)*	*(52 742)*	*(145 660)*	*(121)*	*(1 563)*	*(630 248)*
koszty zarządu(-)	*(385 839)*	*(114 235)*	*(172 699)*	*(14 137)*	*(49 636)*	*(736 546)*
Pozostałe przychody operacyjne	21 041	4 677	5 902	9 234	18 954	59 808
Pozostałe koszty operacyjne(-)	(23 565)	(16 475)	(37 313)	(2 996)	(54 178)	(134 527)
Wynik segmentu na działalności operacyjnej EBIT	**838 563**	**(58 817)**	**39 182**	**3 587**	**1 890**	**824 405**
Przychody finansowe	-	-	-	-	-	38 294
Koszty finansowe(-)	-	-	-	-	-	(47 576)
Zysk z udziałów w jednostkach stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności	-	-	-	-	-	13 737
Zysk przed opodatkowaniem	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**828 860**
Podatek dochodowy	-	-	-	-	-	(150 641)
Zysk netto	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**678 219**
EBIT**	838 563	(58 817)	39 182	3 587	1 890	824 405
Amortyzacja	149 275	48 417	95 540	74 307	80 839	448 378
Amortyzacja nieprzypisana	-	-	-	-	-	36 432
EBITDA* **	**987 838**	**(10 400)**	**134 722**	**77 894**	**82 729**	**1 309 215**

* Dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją przedstawioną w punkcie 2.3 w Informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.
** Wynik EBIT liczony jest jako zysk (strata) z działalności operacyjnej, prezentowany (prezentowana) w rachunku zysków i strat po korekcie o zysk z tytułu okazyjnego nabycia.
*** Wynik EBITDA liczony jest jako zysk (strata) z działalności operacyjnej powiększony o amortyzację po korekcie o zysk z tytułu okazyjnego nabycia.

Aktywa i zobowiązania segmentów na dzień 31 grudnia 2016 roku

	Nawozy-Agro	Tworzywa	Chemia	Energetyka	Pozostałe	Ogółem
Aktywa segmentu	3 130 384	1 147 474	1 615 253	1 649 428	1 205 425	8 747 964
Nieprzypisane aktywa	-	-	-	-	-	2 193 378
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	-	-	-	-	-	110 578
Aktywa ogółem	**3 130 384**	**1 147 474**	**1 615 253**	**1 649 428**	**1 205 425**	**11 051 920**
Zobowiązania segmentu	854 968	198 673	224 934	577 329	260 887	2 116 791
Nieprzypisane zobowiązania	-	-	-	-	-	1 805 864
Zobowiązania ogółem	**854 968**	**198 673**	**224 934**	**577 329**	**260 887**	**3 922 655**

Aktywa i zobowiązania segmentów na dzień 31 grudnia 2015 roku*, przekształcone

	Nawozy-Agro	Tworzywa	Chemia	Energetyka	Pozostałe	Ogółem
Aktywa segmentu	3 122 615	1 052 338	1 618 678	1 476 292	1 169 255	8 439 178
Nieprzypisane aktywa	-	-	-	-	-	1 948 293
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	-	-	-	-	-	107 603
Aktywa ogółem	**3 122 615**	**1 052 338**	**1 618 678**	**1 476 292**	**1 169 255**	**10 495 074**
Zobowiązania segmentu	898 036	238 205	237 179	515 746	281 806	2 170 972
Nieprzypisane zobowiązania	-	-	-	-	-	1 412 654
Zobowiązania ogółem	**898 036**	**238 205**	**237 179**	**515 746**	**281 806**	**3 583 626**

* Dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją przedstawioną w punkcie 2.3 w Informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Pozostałe informacje o segmentach zakończone 31 grudnia 2016 roku

	Nawozy-Agro	Tworzywa	Chemia	Energetyka	Pozostałe	Ogółem
Nakłady na rzeczowe aktywa trwałe	517 714	172 107	101 049	266 402	143 750	1 201 022
Nakłady na nieruchomości inwestycyjne	694	-	142	-	419	1 255
Nakłady na wartości niematerialne	25 341	400	1 909	204	6 722	34 576
Nakłady nieprzypisane	-	-	-	-	-	21 936
Razem nakłady	**543 749**	**172 507**	**103 100**	**266 606**	**150 891**	**1 258 789**
Amortyzacja segmentu	173 189	49 345	100 088	80 959	83 624	487 205
Amortyzacja nieprzypisana	-	-	-	-	-	32 516
Razem amortyzacja	**173 189**	**49 345**	**100 088**	**80 959**	**83 624**	**519 721**

Pozostałe informacje o segmentach zakończone 31 grudnia 2015 roku

	Nawozy-Agro	Tworzywa	Chemia	Energetyka	Pozostałe	Ogółem
Nakłady na rzeczowe aktywa trwałe	390 173	108 561	109 760	274 652	116 559	999 705
Nakłady na nieruchomości inwestycyjne	-	-	-	-	1 191	1 191
Nakłady na wartości niematerialne	28 371	868	457	165	15 834	45 695
Nakłady nieprzypisane	-	-	-	-	-	23 285
Razem nakłady	**418 544**	**109 429**	**110 217**	**274 817**	**133 584**	**1 069 876**
Amortyzacja segmentu	150 241	48 417	94 574	74 307	80 839	448 378
Amortyzacja nieprzypisana	-	-	-	-	-	36 432
Razem amortyzacja	**150 241**	**48 417**	**94 574**	**74 307**	**80 839**	**484 810**

Opis utworzonych przez Grupę odpisów z tytułu utraty wartości został przedstawiony w notach 10, 12 i 17.

Obszary geograficzne

W przypadku prezentowania informacji w podziale na obszary geograficzne, przychód jest ustalany według kryterium geograficznej lokalizacji klientów. Aktywa przypisane do obszaru są natomiast ustalane według ich geograficznego rozmieszczenia.

Przychody

	za okres od 01.01.2016 do 31.12.2016	za okres od 01.01.2015 do 31.12.2015* przekształcone
Polska	5 100 800	5 558 788
Niemcy	1 017 961	1 152 457
Pozostałe kraje Unii Europejskiej	1 908 674	2 124 332
Kraje Azji	363 657	473 683
Kraje Ameryki Południowej	136 311	343 504
Pozostałe kraje	428 287	355 132
Razem	**8 955 690**	**10 007 896**

* Dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją przedstawioną w punkcie 2.3 w Informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Żaden pojedynczy klient nie odpowiadał za więcej niż 10% przychodów ze sprzedaży, zarówno w roku 2016, jak i 2015.

Aktywa trwałe

	na dzień 31.12.2016	na dzień 31.12.2015* przekształcone
Polska	7 462 720	6 733 598
Niemcy	57 770	74 299
Senegal	66 001	46 901
	7 586 491	**6 854 798**

* Dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją przedstawioną w punkcie 2.3 w Informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Prezentowane aktywa trwałe nie obejmują instrumentów finansowych i aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Nota 1 Przychody ze sprzedaży

	za okres od 01.01.2016 do 31.12.2016	za okres od 01.01.2015 do 31.12.2015* przekształcone
Przychody ze sprzedaży produktów i usług	8 706 641	9 662 466
Przychody ze sprzedaży umów o usługę budowlaną	15 669	49 066
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów	228 925	290 699
Przychody ze sprzedaży praw majątkowych	4 455	3 243
Przychody ze sprzedaży licencji	-	2 398
Pozostałe przychody	-	24
	8 955 690	**10 007 896**

* Dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją przedstawioną w punkcie 2.3 w Informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Nota 2 Koszty działalności operacyjnej

	za okres od 01.01.2016 do 31.12.2016	za okres od 01.01.2015 do 31.12.2015* przekształcone
Amortyzacja	516 996	481 345
Zużycie materiałów i energii	4 980 007	5 598 647
Usługi obce	1 029 390	1 096 937
Podatki i opłaty	323 015	365 670
Wynagrodzenia	1 034 886	999 022
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	271 847	255 914
Pozostałe koszty rodzajowe	171 407	148 180
Koszty według rodzaju	**8 327 548**	**8 945 715**
Zmiana stanu produktów(+/-)	18 831	142 803
Koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki(-)	(159 277)	(255 758)
Koszty sprzedaży(-)	(669 315)	(630 248)
Koszty ogólnego zarządu(-)	(729 629)	(736 546)
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	209 763	276 012
Koszt własny sprzedaży	**6 997 921**	**7 741 978**
w tym podatek akcyzowy	25 599	32 435

* Dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją przedstawioną w punkcie 2.3 w Informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Nota 2.1 Koszt własny sprzedaży

	za okres od 01.01.2016 do 31.12.2016	za okres od 01.01.2015 do 31.12.2015* przekształcone
Koszt własny sprzedanych produktów i usług	6 775 328	7 417 562
Koszt własny sprzedanych umów o roboty budowlane	12 830	46 834
Koszt własny sprzedanych towarów i materiałów	209 763	276 012
Koszt własny sprzedaży licencji	-	1 570
Koszty działalności ogółem	**6 997 921**	**7 741 978**

* Dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją przedstawioną w punkcie 2.3 w Informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Nota 2.2 Koszty świadczeń pracowniczych

	za okres od 01.01.2016 do 31.12.2016	za okres od 01.01.2015 do 31.12.2015* przekształcone
Wynagrodzenia wypłacone i należne	1 037 566	972 757
Ubezpieczenia społeczne	193 724	182 341
Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	35 804	29 499
Szkolenia	5 481	6 771
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu programów określonych świadczeń	4 736	(2 225)
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu innych długoterminowych świadczeń pracowniczych	(8 383)	11 388
Zmiana stanu rezerwy na niewykorzystane urlopy	1 128	2 262
Zmiana stanu rezerwy z tytułu programu dobrowolnych odejść	35	(347)
Zmiana stanu rezerwy na nagrodę roczną i premię motywacyjną	(3 181)	16 627
Zmiana stanu pozostałych rezerw na świadczenia pracownicze	1 948	-
Pozostałe	37 875	35 863
	1 306 733	**1 254 936**
Średnie zatrudnienie	13 935	13 928

* Dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją przedstawioną w punkcie 2.3 w Informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Nota 3 Pozostałe przychody operacyjne

	za okres od 01.01.2016 do 31.12.2016	za okres od 01.01.2015 do 31.12.2015* przekształcone
Rozwiązane odpisy aktualizujące:		
Rzeczowe aktywa trwałe	1 723	-
Pozostałe	236	137
	1 959	**137**
Pozostałe przychody operacyjne:		
Przychody z tytułu dzierżawy nieruchomości inwestycyjnych	12 456	16 509
Otrzymane odszkodowania	5 686	10 632
Rozwiązanie rezerw	16 217	17 462
Dotacje	9 430	5 217
Pozostałe (zagregowane pozycje)	1 631	9 851
	45 420	**59 671**
	47 379	**59 808**

* Dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją przedstawioną w punkcie 2.3 w Informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Jedną z największych pozycji pozostałych przychodów operacyjnych stanowią rozwiązane rezerwy w kwocie 16 217 tys. zł (2015 rok: 17 462 tys. zł) obejmujące m.in.:

- rozwiązanie rezerw na ochronę środowiska w wysokości 8 512 tys. zł (2015 rok: 11 705 tys. zł),
- rozwiązanie rezerw na porządkowanie nieruchomości 810 tys. zł (2015 rok: 1 895 tys. zł).

Przychody z tytułu otrzymania odszkodowania dotyczą w głównej mierze wypłaconego przez ubezpieczyciela odszkodowania z tytułu usuwania skutków awarii w wysokości 5 686 tys. zł (w 2015 roku: 10 632 tys. zł).

Nota 4 Pozostałe koszty operacyjne

	za okres od 01.01.2016 do 31.12.2016	za okres od 01.01.2015 do 31.12.2015* przekształcone
Strata ze zbycia aktywów:		
Strata ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	5 575	5 076
	5 575	**5 076**
Utworzone odpisy aktualizujące:		
Rzeczowe aktywa trwałe i prawo wieczystego użytkowania gruntów	25 651	59 402
Nieruchomości inwestycyjne	-	14
Wartości niematerialne	1 955	11 327
Wartość firmy	2 493	-
Pozostałe należności	1 478	-
Pozostałe	405	1 220
	31 982	**71 963**
Pozostałe koszty operacyjne:		
Koszty utrzymania nieruchomości inwestycyjnych	9 278	13 617
Kary i odszkodowania	5 857	6 356
Przestoje nieczynnych instalacji	2 752	4 590
Koszty usuwania skutków awarii	8 094	13 863
Utworzone rezerwy	17 720	11 416
Strata z tytułu zmiany wartości nieruchomości inwestycyjnych	-	1 035
Spisane zapasy, wartości niematerialne	15 979	-
Pozostałe (zagregowane pozycje nieistotne)	22 905	6 611
	82 585	**57 488**
	120 142	**134 527**

* Dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją przedstawioną w punkcie 2.3 w Informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Najistotniejszą pozycją w pozostałych kosztach operacyjnych stanowią odpisy na rzeczowe aktywa trwałe w kwocie 25 589 tys. zł (2015 rok: 59 226 tys. zł), opisane w nocie 10. Jak opisano szerzej w punkcie 2.3 oraz w nocie 12, w 2015 roku rozpoznano odpis na wartości niematerialne w kwocie 10 222 tys. zł dotyczący poszukiwania i oceny zasobów mineralnych Lam Lam.
W pozycji koszty spisanych wartości zapasów, wartości niematerialnych przedstawione są spisane przez spółkę zależną African Investment Group S.A. poniższe aktywa:

- wartości niematerialne z tytułu poniesionych nakładów na poszukiwanie i ocenę złóż Kayar i St Louis w kwocie 5 141 tys. zł,
- zapasy fosforytów w kwocie 10 838 tys. zł.

Znaczącą pozycją są koszty związane z likwidacją skutków awarii w kwocie 8 094 tys. zł (2015 rok: 13 863 tys. zł). Koszty te częściowo zrekompensowane zostały otrzymanym odszkodowaniem (ujętym w pozostałych przychodach operacyjnych).

Koszty utworzonych rezerw w kwocie 17 720 tys. zł (2015 rok: 11 416 tys. zł) obejmują m. in. utworzenie rezerwy na ochronę środowiska oraz doradztwo techniczne związane z dostawami fosforytów z Senegalu, opisane szerzej w nocie 25.

W pozycji pozostałe koszty operacyjne, pozycje zagregowane, istotną kwotę stanowi kwota 7 000 tys. zł przekazana na fundusz założycielski Polskiej Fundacji Narodowej.

Nota 5 Przychody finansowe

	za okres od 01.01.2016 do 31.12.2016	za okres od 01.01.2015 do 31.12.2015* przekształcone
Przychody odsetkowe:		
Odsetki od lokat bankowych	15 885	12 504
Odsetki od cash poolingu	1 246	1 383
Odsetki od pożyczek	580	1 344
Odsetki od należności z tytułu dostaw i usług	2 202	3 379
Pozostałe przychody odsetkowe	166	825
	20 079	**19 435**
Zyski ze sprzedaży inwestycji finansowych:		
Zyski ze sprzedaży inwestycji finansowych	-	4 472
	-	**4 472**
Zyski z wyceny aktywów i zobowiązań finansowych:		
Zyski z wyceny aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	128	239
Zyski z wyceny zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	-	110
	128	**349**
Pozostałe przychody finansowe:		
Zysk na różnicach kursowych	10 833	11 887
Dywidendy otrzymane	1 266	187
Pozostałe przychody finansowe	1 921	1 964
	14 020	**14 038**
	34 227	**38 294**

* Dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją przedstawioną w punkcie 2.3 w Informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Nota 6 Koszty finansowe

	za okres od 01.01.2016 do 31.12.2016	za okres od 01.01.2015 do 31.12.2015
Koszty odsetkowe:		
Odsetki od kredytów i kredytów w rachunku bieżącym	28 155	28 008
Odsetki od cash poolingu	907	1 290
Odsetki od pożyczek	1 341	64
Odsetki od zobowiązań z tytułu leasingu finansowego	1 711	1 696
Odsetki od faktoringu	327	241
Odsetki od dyskonta wierzytelności	768	1 199
Odsetki od zobowiązań z tytułu dostaw i usług	-	1 192
Odsetki od zobowiązań do budżetu	727	578
Pozostałe koszty odsetkowe	2 683	6 281
	36 619	**40 549**
Straty ze sprzedaży inwestycji finansowych:		
Straty ze sprzedaży inwestycji finansowych	11	4
	11	**4**
Straty z wyceny aktywów i zobowiązań finansowych:		
Straty z wyceny aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	6 717	32
	6 717	**32**
Pozostałe koszty finansowe:		
Odwrócenie dyskonta rezerw	996	2 655
Pozostałe koszty finansowe	-	4 336
	996	**6 991**
	44 343	**47 576**

Nota 7 Podatek dochodowy

Nota 7.1 Podatek dochodowy wykazywany w rachunku zysków i strat

	za okres od 01.01.2016 do 31.12.2016	za okres od 01.01.2015 do 31.12.2015* przekształcone
Bieżący podatek dochodowy:		
Bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego	86 715	131 280
Korekty dotyczące podatku bieżącego z lat ubiegłych	(2 019)	(24 056)
	84 696	**107 224**
Odroczony podatek dochodowy:		
Odroczony podatek dochodowy związany z powstaniem i odwróceniem różnic przejściowych	31 268	43 417
	31 268	**43 417**
Podatek dochodowy wykazany w rachunku zysków i strat	**115 964**	**150 641**

* Dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją przedstawioną w punkcie 2.3 w Informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Nota 7.2 Efektywna stopa podatkowa

	za okres od 01.01.2016 do 31.12.2016	za okres od 01.01.2015 do 31.12.2015* przekształcone
Zysk przed opodatkowaniem	**491 116**	**828 860**
Podatek obliczony według obowiązującej stawki podatkowej	93 312	157 484
Różnice wynikające z zastosowania stawek podatkowych obowiązujących w innych krajach	(4 458)	(243)
Efekt podatkowy przychodów niebędących przychodami według przepisów podatkowych(+/-)	(4 779)	(2 451)
Efekt podatkowy kosztów niestanowiących kosztów uzyskania według przepisów podatkowych(+/-)	15 023	11 717
Efekt podatkowy strat podatkowych odliczonych okresie(+/-)	(604)	(501)
Rozpoznanie pomocy publicznej podlegającej odliczeniu w przyszłych okresach(+/-)	(2 119)	(14 129)
Zmiana rozpoznanych ujemnych różnic przejściowych(+/-)	8 550	4 515
Pozostałe(+/-)	11 039	(5 751)
Podatek dochodowy wykazany w rachunku zysków i strat	**115 964**	**150 641**
Efektywna stopa podatkowa	**23,6 %**	**18,2%**

* Dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją przedstawioną w punkcie 2.3 w Informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Efektywna stopa podatkowa za rok 2016 w wysokości 23,6% wynikała głównie z kosztów niestanowiących kosztów uzyskania przychodów według przepisów podatkowych jak również z nierozpoznania aktywa z tytułu podatku odroczonego od ujemnych różnic przejściowych i strat podatkowych przez te spółki Grupy, w których realizacja różnic i strat podatkowych nie jest wystarczająco prawdopodobna. Efektywna stopa podatkowa za rok 2015 w wysokości 18,2% wynikała głównie z dokonanych korekt podatku z lat ubiegłych oraz rozpoznania aktywa z tytułu podatku odroczonego, dotyczącego pomocy publicznej z tytułu działalności w specjalnej strefie ekonomicznej Grupa Azoty PUŁAWY.

Nota 7.3 Podatek dochodowy wykazany w innych całkowitych dochodach

	za okres od 01.01.2016 do 31.12.2016	za okres od 01.01.2015 do 31.12.2015
Podatek dochodowy odnoszący się do pozycji, które nie będą reklasyfikowane do zysków i strat(+/-)	**(1 937)**	**(1 309)**
Przeszacowanie zobowiązania z tytułu programu określonych świadczeń	(1 937)	(1 309)
Podatek dochodowy odnoszący się do pozycji, które są lub będą reklasyfikowane do zysków i strat(+/-)	**(1 682)**	**-**
Wycena instrumentów zabezpieczających poprzez rachunkowość zabezpieczeń	(1 682)	-
Podatek dochodowy wykazany w innych całkowitych dochodach	**(3 619)**	**(1 309)**

Nota 7.4 Aktywa oraz rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

	Aktywa(-)		Rezerwa(+)	
	31.12.2016	31.12.2015* przekształcone	31.12.2016	31.12.2015* przekształcone
Rzeczowe aktywa trwałe	(110 807)	(83 720)	351 712	347 861
Prawo wieczystego użytkowania gruntów	(62)	(53)	67 084	46 571
Nieruchomości inwestycyjne	(1 099)	(1 056)	8 618	5 811
Wartości niematerialne	(2 029)	(7 213)	79 068	86 588
Aktywa finansowe	(14 780)	(12 870)	19 830	21 315
Zapasy i prawa majątkowe	(1 567)	(11 362)	10 489	31 107
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	(2 583)	(2 663)	1 266	2 986
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	(57 586)	(52 006)	1 525	301
Pozostałe aktywa	(64)	(4 187)	253	89
Świadczenia pracownicze	(75 436)	(75 063)	18	171
Rezerwy	(31 491)	(59 296)	222	-
Kredyty	(62)	-	-	-
Pozostałe zobowiązania finansowe	(442)	(1 101)	1 289	629
Wycena instrumentów zabezpieczających przez rachunkowość zabezpieczeń	(1 682)	-	-	-
Pomoc publiczna podlegająca odliczeniu w przyszłych okresach	(65 314)	(80 502)	-	-
Straty podatkowe	(31 857)	(29 310)	-	-
Pozostałe	(1 748)	(6 067)	8 492	7 297
Aktywa(-)/Rezerwa(+) z tytułu podatku odroczonego(+)	**(398 609)**	**(426 469)**	**549 866**	**550 726**
Kompensata	**353 061**	**362 345**	**(353 061)**	**(362 345)**
Aktywa(-)/Rezerwa(+) z tytułu podatku odroczonego ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	**(45 548)**	**(64 124)**	**196 805**	**188 381**

* Dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją przedstawioną w punkcie 2.3 w Informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku Grupa wykazywała aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego w kwocie 31 857 tys. zł (31 grudnia 2015 roku: 29 310 tys. zł) w odniesieniu do strat podatkowych, które uznano za możliwe do wykorzystania na podstawie prognoz przyszłych dochodów podatkowych. Spółki Grupy będą mogły rozliczyć straty w następujących okresach:

Strata za rok	Wartość	Rozliczenie
2013	11 206	2017 – 2018
2014	16 074	2017 – 2019
2015	2 030	2017 - 2020
2016	2 547	2017 - 2021
	31 857	

W związku z realizacją inwestycji w zakresie budowy Wytwórni Poliamidów II Jednostka Dominująca uzyskała zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej na terenie Specjalnej Strefy Ekonomicznej Krakowski Park Technologiczny. Jednostka Dominująca nie rozpoznała odroczonego podatku z tytułu korzyści jakie może uzyskać w związku z prowadzeniem działalności w Specjalnej Strefie Ekonomicznej ponieważ na dzień bilansowy nie spełniła wszystkich warunków zawartych w posiadanym zezwoleniu. Poniesione przez Jednostkę Dominującą kwalifikowane nakłady inwestycyjne na dzień 31 grudnia 2016 wyniosły 197 834 tys. zł, co w przyszłości może pozwolić na zrealizowanie oszczędności podatkowych na działalności strefowej w wysokości około 99 mln zł (bez uwzględnienia efektu dyskonta).

Nota 7.5 Zmiana różnic przejściowych

	Zmiany różnic przejściowych ujęte w:(+/-)				
	Stan na dzień 01.01.2016* przekształcone	Rachunku zysków i strat	Innych całkowitych dochodach	Różnicach kursowych z przeliczenia ujętych w innych całkowitych dochodach	Stan na dzień 31.12.2016
Rzeczowe aktywa trwałe	264 141	(22 483)	-	(753)	240 905
Prawo wieczystego użytkowania gruntów	46 518	20 504	-	-	67 022
Nieruchomości inwestycyjne	4 755	2 764	-	-	7 519
Wartości niematerialne	79 375	(2 084)	-	(252)	77 039
Aktywa finansowe	8 445	(3 395)	-	-	5 050
Zapasy i prawa majątkowe	19 745	(11 365)	-	542	8 922
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	323	(1 642)	-	2	(1 317)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	(51 705)	(4 326)	-	(30)	(56 061)
Pozostałe aktywa	(4 098)	4 287	-	-	189
Świadczenia pracownicze	(74 892)	1 567	(1 937)	(156)	(75 418)
Rezerwy	(59 296)	28 027	-	-	(31 269)
Kredyty	-	(62)	-	-	(62)
Pozostałe zobowiązania finansowe	(472)	1 319	-	-	847
Wycena instrumentów zabezpieczających przez rachunkowość zabezpieczeń	-	-	(1 682)	-	(1 682)
Pomoc publiczna podlegająca odliczeniu w przyszłych okresach	(80 502)	15 188	-	-	(65 314)
Straty podatkowe	(29 310)	(2 545)	-	(2)	(31 857)
Pozostałe	1 230	5 514	-	-	6 744
Aktywa(-)/Rezerwa(+) z tytułu podatku odroczonego	**124 257**	**31 268**	**(3 619)**	**(649)**	**151 257**

		Zmiany różnic przejściowych ujęte w:(+/-)			
	Stan na dzień 01.01.2015* Przekształcone	Rachunku zysków i strat	Innych całkowitych dochodach	Różnicach kursowych z przeliczenia ujętych w innych całkowitych dochodach	Stan na dzień 31.12.2015* przekształcone
Rzeczowe aktywa trwałe	235 832	27 455	-	854	264 141
Prawo wieczystego użytkowania gruntów	47 672	(1 154)	-	-	46 518
Nieruchomości inwestycyjne	6 108	(1 353)	-	-	4 755
Wartości niematerialne	78 332	1 015	-	28	79 375
Aktywa finansowe	7 249	1 196	-	-	8 445
Zapasy i prawa majątkowe	(98)	19 849	-	(6)	19 745
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	(3 584)	3 911	-	(4)	323
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	(55 644)	3 964	-	(25)	(51 705)
Pozostałe aktywa	(4 098)	-	-	-	(4 098)
Świadczenia pracownicze	(74 569)	1 003	(1 309)	(17)	(74 892)
Rezerwy	(32 607)	(26 593)	-	(96)	(59 296)
Pozostałe zobowiązania finansowe	(709)	237	-	-	(472)
Pomoc publiczna podlegająca odliczeniu w przyszłych okresach	(91 059)	10 557	-	-	(80 502)
Straty podatkowe	(30 428)	1 073	-	45	(29 310)
Pozostałe	(1 031)	2 257	-	4	1 230
Aktywa(-)/Rezerwa(+) z tytułu podatku odroczonego	**81 366**	**43 417**	**(1 309)**	**783**	**124 257**

* Dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją przedstawioną w punkcie 2.3 w Informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Nota 7.6 Nieujęte aktywa z tytułu odroczonego podatku

Grupa nie rozpoznała aktywów z tytułu odroczonego podatku w odniesieniu do następujących tytułów:

	na dzień 31.12.2016	na dzień 31.12.2015
Straty podatkowe	4 350	2 985
Niewykorzystane ulgi podatkowe	-	5 500
Różnice przejściowe	6 062	1 471
	10 412	**9 956**

Nota 8 Działalność zaniechana

W Grupie Azoty w 2016 rok oraz roku 2015 nie wystąpiła działalność zaniechana.

Nota 9 Zysk na jedną akcję

Kalkulacja podstawowego zysku przypadającego na jedną akcję dokonana została w oparciu o zysk netto akcjonariuszy Jednostki Dominującej oraz o średnią ważoną liczbę akcji na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego. Wielkości te zostały ustalone w sposób przedstawiony poniżej:

	za okres od 01.01.2016 do 31.12.2016	za okres od 01.01.2015 do 31.12.2015* przekształcone
Zysk netto akcjonariuszy jednostki dominującej	**343 339**	**604 552**
Liczba akcji na początek okresu	99 195 484	99 195 484
Liczba akcji na koniec okresu	99 195 484	99 195 484
Średnia ważona liczba akcji w okresie	**99 195 484**	**99 195 484**
Zysk na jedną akcję:		
Podstawowy (zł)	3,46	6,09
Rozwodniony (zł)	3,46	6,09

* Dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją przedstawioną w punkcie 2.3 w Informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Rozwodniony zysk przypadający na jedną akcję

Nie występują czynniki powodujące rozwodnienie zysku przypadającego na jedną akcję.

Nota 10 Rzeczowe aktywa trwałe

Wartość bilansowa

	na dzień 31.12.2016	na dzień 31.12.2015* Przekształcone
Grunty	26 297	24 740
Złoża mineralne	52 426	55 534
Budynki i budowle	1 914 397	1 881 080
Maszyny i urządzenia	2 717 988	2 595 316
Środki transportu	123 387	127 669
Pozostałe rzeczowe aktywa trwałe	105 529	109 451
	4 940 024	**4 793 790**
Rzeczowe aktywa trwałe w budowie	1 447 799	870 657
	6 387 823	**5 664 447**

* Dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją przedstawioną w punkcie 2.3 w Informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Zestawienie netto rzeczowych aktywów trwałych

	Grunty	Złoża mineralne	Budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe rzeczowe aktywa trwałe	Rzeczowe aktywa trwałe w budowie	Razem
Wartość bilansowa netto na dzień 01.01.2016 roku*, przekształcone	**24 740**	**55 534**	**1 881 080**	**2 595 316**	**127 669**	**109 451**	**870 657**	**5 664 447**
Zwiększenia, w tym:	***1 862***	***-***	***164 813***	***446 901***	***19 461***	***22 537***	***1 232 682***	***1 888 256***
Zwiększenia z tytułu nabycia, wytworzenia, oddania do eksploatacji	1 790	-	160 020	435 033	13 741	22 299	1 231 785	1 864 668
Zwiększenia z tytułu zawartych umów leasingu finansowego	-	-	-	3 200	4 913	174	799	9 086
Zwiększenia z tytułu odwrócenia i wykorzystania odpisu aktualizującego	-	-	2 455	1 868	256	21	72	4 672
Zwiększenia z tytułu przekwalifikowania z nieruchomości inwestycyjnych	-	-	517	-	-	-	-	517
Różnice kursowe z przeliczenia	72	-	429	2 282	33	26	3	2 845
Zwiększenia pozostałe	-	-	1 392	4 518	518	17	23	6 468
Zmniejszenia, w tym:(-)	***(305)***	***(3 108)***	***(131 496)***	***(324 229)***	***(23 743)***	***(26 459)***	***(655 540)***	***(1 164 880)***
Amortyzacja	-	(3 108)	(116 201)	(313 786)	(21 683)	(26 271)	-	(481 049)
Zmniejszenia stanu z tytułu zbycia	(195)	-	(16)	(451)	(779)	(36)	-	(1 477)
Zmniejszenia stanu z tytułu likwidacji	-	-	(4 284)	(2 087)	(857)	(64)	(702)	(7 994)
Zmniejszenia z tytułu oddania do eksploatacji	-	-	-	-	-	-	(640 067)	(640 067)
Zmniejszenia z tytułu utworzenia odpisu aktualizującego	-	-	(5 419)	(6 116)	(48)	(83)	(13 923)	(25 589)
Zmniejszenia z tytułu przekwalifikowania do nieruchomości inwestycyjnych	-	-	(3 553)	(224)	-	-	-	(3 777)
Zmniejszenia pozostałe	(110)	-	(2 023)	(1 565)	(376)	(5)	(848)	(4 927)
Wartość bilansowa netto na dzień 31.12.2016 roku	**26 297**	**52 426**	**1 914 397**	**2 717 988**	**123 387**	**105 529**	**1 447 799**	**6 387 823**

* Dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją przedstawioną w punkcie 2.3 w Informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Zestawienie netto rzeczowych aktywów trwałych

	Grunty	Złoża mineralne	Budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe rzeczowe aktywa trwałe	Rzeczowe aktywa trwałe w budowie	Razem
Wartość bilansowa netto na dzień 01.01.2015 roku*, przekształcone	**21 708**	**58 319**	**1 815 832**	**2 444 008**	**133 164**	**105 316**	**553 731**	**5 132 078**
Zwiększenia, w tym:	***3 237***	***-***	***195 499***	***476 239***	***27 029***	***28 520***	***1 013 308***	***1 743 832***
Zwiększenia z tytułu nabycia, wytworzenia, oddania do eksploatacji	3 218	-	190 230	455 596	19 395	28 478	1 010 740	1 707 657
Zwiększenia z tytułu zawartych umów leasingu finansowego	-	-	-	1 124	7 617	39	886	9 666
Zwiększenia z tytułu odwrócenia i wykorzystania odpisu aktualizującego	-	-	575	2 682	17	3	150	3 427
Zwiększenia z tytułu przekwalifikowania z nieruchomości inwestycyjnych	-	-	3 054	22	-	-	-	3 076
Zwiększenia pozostałe	19	-	1 640	16 815	-	-	1 532	20 006
Zmniejszenia, w tym:(-)	***(205)***	***(2 785)***	***(130 251)***	***(324 931)***	***(32 524)***	***(24 385)***	***(696 382)***	***(1 211 463)***
Amortyzacja	-	(2 785)	(106 234)	(282 771)	(21 523)	(24 062)	-	(437 375)
Zmniejszenia stanu z tytułu zbycia	(24)	-	(276)	(1 100)	(287)	(34)	(248)	(1 969)
Zmniejszenia stanu z tytułu likwidacji	-	-	(1 500)	(7 380)	(2 019)	(32)	(65)	(10 996)
Zmniejszenia z tytułu oddania do eksploatacji	-	-	-	-	-	-	(687 096)	(687 096)
Zmniejszenia z tytułu utworzenia odpisu aktualizującego	(181)	-	(16 084)	(29 787)	(8 417)	(149)	(4 608)	(59 226)
Zmniejszenia z tytułu przekwalifikowania do nieruchomości inwestycyjnych	-	-	(559)	-	-	-	(1 288)	(1 847)
Różnice kursowe z przeliczenia	-	-	(11)	(85)	(5)	(3)	-	(104)
Zmniejszenia pozostałe	-	-	(5 587)	(3 808)	(273)	(105)	(3 077)	(12 850)
Wartość bilansowa netto na dzień 31.12.2015 roku*, przekształcone	**24 740**	**55 534**	**1 881 080**	**2 595 316**	**127 669**	**109 451**	**870 657**	**5 664 447**

* Dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją przedstawioną w punkcie 2.3 w Informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

.

Zestawienie brutto rzeczowych aktywów trwałych

	Grunty	Złoża mineralne	Budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe rzeczowe aktywa trwałe	Rzeczowe aktywa trwałe w budowie	Razem
Na dzień 31.12.2016 roku								
Wartość bilansowa brutto	27 696	60 916	2 867 195	4 973 188	265 243	242 564	1 517 993	9 954 795
Skumulowane umorzenie(-)	-	(8 490)	(901 459)	(2 143 146)	(97 000)	(136 509)	-	(3 286 604)
Odpisy z tytułu utraty wartości(-)	(1 399)	-	(51 339)	(112 054)	(44 856)	(526)	(70 194)	(280 368)
Wartość bilansowa netto na dzień 31.12.2016 roku	**26 297**	**52 426**	**1 914 397**	**2 717 988**	**123 387**	**105 529**	**1 447 799**	**6 387 823**
Na dzień 31.12.2015 roku*, przekształcone								
Wartość bilansowa brutto	26 139	60 916	2 713 957	4 549 017	255 650	223 629	927 000	8 756 308
Skumulowane umorzenie(-)	-	(5 382)	(784 502)	(1 845 895)	(82 917)	(113 714)	-	(2 832 410)
Odpisy z tytułu utraty wartości(-)	(1 399)	-	(48 375)	(107 806)	(45 064)	(464)	(56 343)	(259 451)
Wartość bilansowa netto na dzień 31.12.2015 roku*, przekształcone	**24 740**	**55 534**	**1 881 080**	**2 595 316**	**127 669**	**109 451**	**870 657**	**5 664 447**

* Dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją przedstawioną w punkcie 2.3 w Informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości i ich wykorzystanie

	Grunty	Budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe rzeczowe aktywa trwałe	Rzeczowe aktywa trwałe w budowie	Razem
Wartość odpisów na dzień 01.01.2016 roku	**1 399**	**48 375**	**107 806**	**45 064**	**464**	**56 343**	**259 451**
Odpis aktualizujący ujęty w rachunku zysków i strat	-	5 419	6 116	48	83	13 923	25 589
Odwrócenie i wykorzystanie odpisu aktualizującego ujęte w rachunku zysków i strat(-)	-	(2 455)	(1 868)	(256)	(21)	(72)	(4 672)
Wartość odpisów na dzień 31.12.2016 roku	**1 399**	**51 339**	**112 054**	**44 856**	**526**	**70 194**	**280 368**
Wartość odpisów na dzień 01.01.2015 roku	**1 218**	**32 866**	**80 701**	**36 664**	**318**	**51 885**	**203 652**
Odpis aktualizujący ujęty w rachunku zysków i strat	181	16 084	29 787	8 417	149	4 608	59 226
Odwrócenie i wykorzystanie odpisu aktualizującego ujęte w rachunku zysków i strat(-)	-	(575)	(2 682)	(17)	(3)	(150)	(3 427)
Wartość odpisów na dzień 31.12.2015 roku*, przekształcone	**1 399**	**48 375**	**107 806**	**45 064**	**464**	**56 343**	**259 451**

* Dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją przedstawioną w punkcie 2.3 w Informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

W 2016 roku aktywowano do rzeczowych aktywów trwałych w budowie koszty finansowania zewnętrznego w kwocie 10 319 tys. zł (w 2015 roku: 5 790 tys. zł).

W okresie sprawozdawczym Grupa utworzyła odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych w wysokości 25 589 tys. zł (w roku 2015: 59 226 tys. zł), które zostały ujęte w pozostałych kosztach operacyjnych. Na kwotę tą składają się w szczególności:

- odpis na rzeczowe aktywa trwałe instalacji przerobu tłuszczów (segment Chemia) w łącznej kwocie 9 443 tys. zł, w tym budynki i budowle 4 379 tys. zł i maszyny i urządzenia 5 064 tys. zł. Odpis został zawiązany w związku z ujemnymi wynikami finansowymi instalacji oraz zmniejszeniem prognozowanych przepływów pieniężnych w przyszłości wynikającym głównie z niepełnego wykorzystania mocy produkcyjnych, dalszego wzrostu cen podstawowego surowca – tłuszczu zwierzęcego oraz wysokiej konkurencji ze strony rynku azjatyckiego wykorzystującego do produkcji olej palmowy. Wartość odzyskiwalna instalacji wynosi 39 647 tys. zł (31.12.2015: 52 740 tys. zł) i została ustalona jako wartość użytkowa, przy zastosowaniu średnioważonego kosztu kapitału w wysokości 8,03% (31.12.2015: 7,85%) wyliczonego w ujęciu nominalnym po opodatkowaniu;
- odpisy aktualizujące dotyczące zaniechanych inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe w budowie w kwocie 13 923 tys. zł (segment Nawozy-Agro: 6 668 tys. zł, segment Tworzywa: 1 181 tys. zł, segment Chemia: 1 424 tys. zł, segment Energetyka: 229 tys. zł, segment Pozostałe: 4 421 tys. zł), gdzie wartość odzyskiwalna została określona w kwocie 0 zł.

W 2015 roku dokonano odpisów na:

- rzeczowe aktywa trwałe instalacji do produkcji dwusiarczku węgla, instalacji do produkcji siarczku sodu, cysterny oraz kontenery do transportu dwusiarczku węgla (segment Chemia) w łącznej kwocie 13 245 tys. zł, w tym głównie budynki i budowle 1 982 tys. zł, maszyny i urządzenia 3 110 tys. zł i środki transportu 8 079 tys. zł,
- rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne wytwórni cykloeksanonu z benzenu (segment Tworzywa) w kwocie 12 125 tys. zł, w tym głównie maszyny i urządzenia w kwocie 11 535 tys. zł,
- na nieczynną instalację bezwodnika kwasu ftalowego (BKF) (pozostałe segmenty) w kwocie 7 876 tys. zł, w tym na budynki i budowle w kwocie 3 204 tys. zł i maszyny i urządzenia w kwocie 4 672 tys. zł,
- rzeczowe aktywa trwałe instalacji przerobu tłuszczów (segment Chemia) w łącznej kwocie 18 405 tys. zł, w tym głównie budynki i budowle 7 858 tys. zł i maszyny i urządzenia 9 493 tys. zł.

Pozostałe odpisy dotyczyły środków trwałych, które nie są użytkowane i w najbliższym czasie zostaną postawione w stan likwidacji lub zostaną fizycznie zlikwidowane. Wykorzystanie odpisu aktualizującego środków trwałych dotyczy środków trwałych, które zostały postawione w stan likwidacji, zlikwidowane lub sprzedane, na które wcześniej utworzony był odpis.

W bieżącym okresie nie zaszły przesłanki wskazujące na możliwość odwrócenia rozpoznanego w ubiegłych latach odpisu z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych instalacji polioksymetylenu (POM) w segmencie Tworzywa.

Nakłady na istotne rzeczowe aktywa trwałe w budowie

Do najistotniejszych nakładów inwestycyjnych składających się na rzeczowe aktywa trwałe w budowie należą:

- budowa nowej Elektrociepłowni w Grupie Azoty ZAK, której celem jest odtworzenie mocy wytwórczych energii cieplnej i elektrycznej elektrociepłowni w oparciu o rozwiązania zgodne z rosnącymi wymaganiami środowiskowymi. Poniesione nakłady na dzień 31 grudnia 2016 roku: 287 162 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2015 roku: 199 651 tys. zł),
- węzeł oczyszczania spalin wraz z modernizacją elektrociepłowni ECII w Grupie Azoty POLICE, którego celem jest dostosowanie pracy instalacji elektrociepłowni do wymagań Dyrektywy Unijnej IED. Poniesione nakłady na dzień 31 grudnia 2016 roku: 55 676 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2015 roku: 117 914 tys. zł),
- budowa Wytwórni Poliamidów II w Jednostce Dominującej. Poniesione nakłady na dzień 31 grudnia 2016 roku wynoszą: 210 010 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2015 roku: 60 948 tys. zł),

- budowa Instalacji Granulacji Mechanicznej II w Jednostce Dominującej. Poniesione nakłady na dzień 31 grudnia 2016 roku wynoszą: 111 988 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2015 roku: 30 336 tys. zł),
- budowa Turbozespołu upustowo kondensacyjnego w Jednostce Dominującej. Poniesione nakłady na dzień 31 grudnia 2016 roku wynoszą 50 081 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2015 roku: 29 704 tys. zł),
- modernizacja instalacji amoniaku w Grupie Azoty POLICE. Poniesione nakłady na dzień 31 grudnia 2016 roku wynoszą 89 031 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2015 roku: 29 497 tys. zł),
- budowa instalacji do produkcji propylenu metodą PDH w PDH Polska S.A. Poniesione nakłady na dzień 31 grudnia 2016 roku wynoszą 57 519 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2015 roku: 21 277 tys. zł).
- budowa wytwórni nawozów granulowanych na bazie saletry amonowej w Grupie Azoty PUŁAWY. Poniesione nakłady na dzień 31 grudnia 2016 roku wynoszą 42 824 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2015 roku: 8 906 tys. zł).

Rzeczowe aktywa trwałe w leasingu finansowym

	na dzień 31.12.2016	na dzień 31.12.2015
Wartość bilansowa rzeczowych aktywów trwałych w leasingu finansowym	33 196	21 890

Grupa użytkuje na podstawie umowy leasingu finansowego głównie sprzęt komputerowy, infrastrukturę informatyczną, katalizatory oraz środki transportu, w skład których wchodzą lokomotywy, wagony, samochody osobowe i wózki widłowe.

Zabezpieczenia
Na dzień 31 grudnia 2016 roku wartość bilansowa netto nieruchomości (budynki i budowle) oraz maszyn i urządzeń stanowiących zabezpieczenie kredytów bankowych wynosiła 20 726 tys. zł (31 grudnia 2015 roku: 26 120 tys. zł).

Tytuł zobowiązania/ograniczenia w dysponowaniu	na dzień 31.12.2016	na dzień 31.12.2015
Kredyt bankowy/hipoteki	14 138	21 184
Kredyt bankowy/zastaw rejestrowy	6 588	4 936
	20 726	**26 120**

Nota 10.1 Rzeczowe aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

	na dzień 31.12.2016	na dzień 31.12.2015
Grunty	95	95
Budynki i budowle	-	245
Maszyny i urządzenia	596	-
Rzeczowe aktywa trwałe w budowie	-	2 783
	691	**3 123**

Nota 11 Prawo wieczystego użytkowania gruntów

	na dzień 31.12.2016	na dzień 31.12.2015* przekształcone
Grunty użytkowane wieczyście	485 396	492 061

* Dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją przedstawioną w punkcie 2.3 w Informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Zestawienie brutto prawa wieczystego użytkowania gruntów

	Prawo wieczystego użytkowania gruntów
Na dzień 31.12.2016 roku	
Wartość bilansowa brutto	513 847
Skumulowane umorzenie(-)	(28 389)
Odpisy z tytułu utraty wartości(-)	(62)
Wartość bilansowa netto na dzień 31.12.2016 roku	**485 396**
Na dzień 31.12.2015* roku, przekształcone	
Wartość bilansowa brutto	515 334
Skumulowane umorzenie(-)	(23 035)
Odpisy z tytułu utraty wartości(-)	(238)
Wartość bilansowa netto na dzień 31.12.2015* roku, przekształcone	**492 061**

* Dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją przedstawioną w punkcie 2.3 w Informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Nota 12 Wartości niematerialne

Wartość bilansowa

	na dzień 31.12.2016	na dzień 31.12.2015* przekształcone
Znaki towarowe	88 788	88 788
Znak korporacyjny	130 547	130 545
Portfel klientów	71 157	84 729
Patenty i licencje	96 088	98 169
Oprogramowanie komputerowe	32 864	33 549
Koszty prac rozwojowych	9 611	7 848
Pozostałe wartości niematerialne	8 482	7 375
	437 537	**451 003**
Wartości niematerialne w budowie	28 830	27 212
Poszukiwanie i ocena złóż mineralnych	64 210	44 227
	530 577	**522 442**

* Dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją przedstawioną w punkcie 2.3 w Informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku wartość bilansowa znaków towarowych rozpoznanych przy nabyciu spółki Grupa Azoty POLICE wynosi 55 688 tys. zł (31 grudnia 2015 roku: 55 688 tys. zł), a wartość bilansowa znaków towarowych rozpoznanych przy nabyciu spółki Grupa Azoty PUŁAWY wynosi 33 100 tys. zł (31 grudnia 2015 roku: 33 100 tys. zł) Znaki towarowe nie są amortyzowane. Przyjęto nieokreślony okres użytkowania znaków towarowych ze względu na wieloletnią dotychczasową obecność znaków towarowych na rynku oraz brak planów ich zmiany lub zastąpienia w przyszłości.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku wartość bilansowa znaku korporacyjnego POLICE wynosi 25 545 tys. zł (31 grudnia 2015 roku: 25 545 tys. zł), natomiast znaku korporacyjnego PUŁAWY 105 000 tys. zł (31 grudnia 2015 roku: 105 000 tys. zł). Znaki korporacyjne, podobnie jak znaki towarowe, nie są amortyzowane.

Informacje dotyczące przeprowadzonych testów na utratę wartości w stosunku do wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania zostały przedstawione w nocie 12.1.
Na dzień 31 grudnia 2016 roku wartość portfela klientów dotyczy przede wszystkim klientów segmentu Nawozy-Agro. Portfele klientów zostały rozpoznane przy nabyciu spółek Grupa Azoty POLICE i Grupa Azoty PUŁAWY. Na dzień 31 grudnia 2016 roku wartość bilansowa portfela klientów rozpoznana przy nabyciu Grupy Azoty PUŁAWY wynosi 70 130 tys. zł (31 grudnia 2015 roku: 83 630 tys. zł), a jego pozostały okres amortyzacji wynosi 3 lata. Pozostała wartość portfela klientów została rozpoznana przy nabyciu Grupy Azoty POLICE i wynosi 549 tys. zł (31 grudnia 2015 roku: 1 099 tys. zł).
Na dzień 31 grudnia 2016 roku największe licencje stanowią: licencja do produkcji alkoholi OXO w kwocie 23 188 tys. zł (31 grudnia 2015 roku: 24 971 tys. zł), licencja do produkcji kwasu azotowego w kwocie 9 039 tys. zł (31 grudnia 2015 roku: 9 408 tys. zł) oraz licencja SAP w kwocie 33 950 tys. zł (31 grudnia 2015: 31 605 tys. zł).

W pozycji Poszukiwanie i ocena zasobów mineralnych wykazano głównie nakłady związane z obszarem koncesji poszukiwawczej Kebemer (na dzień 31 grudnia 2016 roku w kwocie 63 224 tys. zł, na dzień 31 grudnia 2015 roku w kwocie 38 873 tys. zł). Niepewność jaka występuje co do wartości tego aktywa wynika między innymi ze specyfiki geologii złóż mineralnych. Równocześnie kontynuowane są prace dotyczące weryfikacji dokumentacji geologicznej oraz nad wprowadzoną, w ramach wdrożonej polityki raportowania Grupy Kapitałowej, koniecznością uzyskania studium wykonalności według standardów międzynarodowych. Przewiduje się, że prace zakończą się w drugiej połowie 2017 roku. Wówczas zostaną podjęte stosowne decyzje w sprawie realizacji tej inwestycji.

W Grupie nie występują wartości niematerialne, do których tytuł prawny podlega ograniczeniom lub które stanowią zabezpieczenie zobowiązań.

Odpisy amortyzacyjne wartości niematerialnych co do zasady obciążają koszty ogólnego zarządu.

Zestawienie netto wartości niematerialnych

	Znaki towarowe	Znak korporacyjny	Portfel klientów	Patenty i licencje	Oprogramowanie komputerowe	Koszty prac rozwojowych	Pozostałe wartości niematerialne	Wartości niematerialne w budowie	Poszukiwanie i ocena złóż mineralnych	Razem
Wartość bilansowa netto na dzień 01.01.2016 roku*, przekształcone	**88 788**	**130 545**	**84 729**	**98 169**	**33 549**	**7 848**	**7 375**	**27 212**	**44 227**	**522 442**
Zwiększenia, w tym:	***-***	***2***	***-***	***7 255***	***5 360***	***2 011***	***1 978***	***15 567***	***35 756***	***67 929***
Zwiększenia z tytułu nabycia, wytworzenia, oddania do eksploatacji	-	2	-	7 241	4 977	1 252	790	15 112	23 275	52 649
Zwiększenia z tytułu zawartych umów leasingu finansowego	-	-	-	-	361	-	-	-	-	361
Zwiększenia z tytułu wykorzystania odpisu aktualizującego	-	-	-	-	-	-	-	-	10 632	10 632
Różnice kursowe z przeliczenia	-	-	-	-	21	1	41	-	1 849	1 912
Zwiększenia pozostałe	-	-	-	14	1	758	1 147	455	-	2 375
Zmniejszenia, w tym:(-)	***-***	***-***	***(13 572)***	***(9 336)***	***(6 045)***	***(248)***	***(871)***	***(13 949)***	***(15 773)***	***(59 794)***
Amortyzacja	-	-	(13 572)	(9 314)	(5 572)	(248)	(850)	-	-	(29 556)
Zmniejszenia stanu z tytułu zbycia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zmniejszenia stanu z tytułu likwidacji	-	-	-	-	(3)	-	-	-	-	(3)
Zmniejszenia z tytułu oddania do eksploatacji	-	-	-	-	-	-	-	(8 967)	-	(8 967)
Zmniejszenia z tytułu utworzenia odpisu aktualizującego	-	-	-	-	(459)	-	-	(1 496)	-	(1 955)
Różnice kursowe z przeliczenia	-	-	-	(22)	-	-	-	-	-	(22)
Zmniejszenia pozostałe	-	-	-	-	(11)	-	(21)	(3 486)	(15 773)	(19 291)
Wartość bilansowa netto na dzień 31.12.2016 roku	**88 788**	**130 547**	**71 157**	**96 088**	**32 864**	**9 611**	**8 482**	**28 830**	**64 210**	**530 577**

* Dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją przedstawioną w punkcie 2.3 w Informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

	Znaki towarowe	Znak korporacyjny	Portfel klientów	Patenty i licencje	Oprogramowanie komputerowe	Koszty prac rozwojowych	Pozostałe wartości niematerialne	Wartości niematerialne w budowie	Poszukiwanie i ocena złóż mineralnych	Razem
Wartość bilansowa netto na dzień 01.01.2015 roku*, przekształcone	**88 788**	**130 545**	**105 020**	**98 724**	**31 945**	**2 209**	**6 269**	**17 728**	**28 736**	**509 964**
Zwiększenia, w tym:	***-***	***-***	***-***	***8 177***	***7 922***	***5 873***	***2 030***	***26 169***	***25 713***	***75 884***
Zwiększenia z tytułu nabycia, wytworzenia, oddania do eksploatacji	-	-	-	8 171	7 922	2 829	2 030	26 040	25 642	72 634
Różnice kursowe z przeliczenia	-	-	-	-	-	-	-	-	71	71
Zwiększenia pozostałe	-	-	-	6	-	3 044	-	129	-	3 179
Zmniejszenia, w tym:(-)	***-***	***-***	***(20 291)***	***(8 732)***	***(6 318)***	***(234)***	***(924)***	***(16 685)***	***(10 222)***	***(63 406)***
Amortyzacja	-	-	(20 291)	(8 691)	(5 420)	(233)	(704)	-	-	(35 339)
Zmniejszenia stanu z tytułu zbycia	-	-	-	(41)	-	-	-	-	-	(41)
Zmniejszenia stanu z tytułu likwidacji	-	-	-	-	(10)	-	-	-	-	(10)
Zmniejszenia z tytułu oddania do eksploatacji	-	-	-	-	-	-	-	(16 685)	-	(16 685)
Zmniejszenia z tytułu utworzenia odpisu aktualizującego	-	-	-	-	(886)	-	(219)	-	(10 222)	(11 327)
Różnice kursowe z przeliczenia					(1)	(1)	(1)			(3)
Zmniejszenia pozostałe	-	-	-	-	(1)	-	-	-	-	(1)
Wartość bilansowa netto na dzień 31.12.2015 roku*, przekształcone	**88 788**	**130 545**	**84 729**	**98 169**	**33 549**	**7 848**	**7 375**	**27 212**	**44 227**	**522 442**

* Dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją przedstawioną w punkcie 2.3 w Informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Zestawienie netto wartości niematerialnych

	Znaki towarowe	Znak korporacyjny	Portfel klientów	Patenty i licencje	Oprogramowanie komputerowe	Koszty prac rozwojowych	Pozostałe wartości niematerialne	Wartości niematerialne w budowie	Poszukiwanie i ocena złóż mineralnych	Razem
Na dzień 31.12.2016 roku										
Wartość bilansowa brutto	88 788	130 547	204 748	154 818	62 565	12 469	79 458	30 400	64 210	828 003
Skumulowane umorzenie(-)	-	-	(133 591)	(52 030)	(28 348)	(2 703)	(70 275)	(4)	-	(286 951)
Odpisy z tytułu utraty wartości(-)	-	-	-	(6 700)	(1 353)	(155)	(701)	(1 566)	-	(10 475)
Wartość bilansowa netto na dzień 31.12.2016 roku	**88 788**	**130 547**	**71 157**	**96 088**	**32 864**	**9 611**	**8 482**	**28 830**	**64 210**	**530 577**
Na dzień 31.12.2015 roku										
Wartość bilansowa brutto	88 788	130 545	204 748	147 569	56 766	10 489	10 876	27 282	54 449	731 512
Skumulowane umorzenie(-)	-	-	(120 019)	(42 700)	(22 321)	(2 486)	(2 823)	-	-	(190 349)
Odpisy z tytułu utraty wartości(-)	-	-	-	(6 700)	(896)	(155)	(678)	(70)	(10 222)	(18 721)
Wartość bilansowa netto na dzień 31.12.2015 roku	**88 788**	**130 545**	**84 729**	**98 169**	**33 549**	**7 848**	**7 375**	**27 212**	**44 227**	**522 442**

Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości i ich wykorzystanie

	Patenty i licencje	Oprogramowanie komputerowe	Koszty prac rozwojowych	Pozostałe wartości niematerialne	Wartości niematerialne w budowie	Poszukiwanie i ocena złóż mineralnych	Razem
Wartość odpisów na dzień 01.01.2016 roku*, przekształcone	**6 700**	**894**	**155**	**701**	**70**	**10 357**	**18 877**
Odpis aktualizujący ujęty w rachunku zysków i strat	-	459	-	-	1 496	-	1 955
Wykorzystanie odpisu aktualizującego ujęte w rachunku zysków i strat(-)	-	-	-	-	-	(10 357)	(10 357)
Wartość odpisów na dzień 31.12.2016 roku	**6 700**	**1 353**	**155**	**701**	**1 566**	**-**	**10 475**
Na dzień 01.01.2015 roku*, przekształcone	**6 700**	**8**	**155**	**482**	**70**	**-**	**7 415**
Odpis aktualizujący ujęty w rachunku zysków i strat	-	886	-	219	-	10 222	11 327
Różnice kursowe z przeliczenia	-	-	-	-	-	135	135
Wartość odpisów na dzień 31.12.2015 roku*, przekształcone	**6 700**	**894**	**155**	**701**	**70**	**10 357**	**18 877**

Nakłady na istotne wartości niematerialne w budowie
Do największych nakładów na wartości niematerialne w budowie należą:

- licencja Instalacji Granulacji Mechanicznej II w Jednostce Dominującej. Poniesione nakłady na dzień 31 grudnia 2016 roku wynoszą 1 000 tys. zł (na 31 grudnia 2015 roku: 1 000 tys. zł),
- licencja OLEFLEX i SHP instalacji do produkcji propylenu metodą mokrą PDH. Poniesiono nakłady w kwocie 11 315 tys. zł (na 31 grudnia 2015: 11 315 tys.zł),
- licencja dla technologii odsiarczania spalin, poniesiono nakłady w kwocie 1 282 tys. zł (na 31 grudnia 2015 roku: 1 240 tys. zł),
- poniesione nakłady na wykonanie systemu Financial Dashboard (FDB) w wysokości 1 143 tys. zł.

Wartości niematerialne w leasingu finansowym
Wartość bilansowa wartości niematerialnych w leasingu finansowym w 2016 roku wyniosła 349 tys. zł (w 2015 roku: 0 zł).

Nota 12.1 Wartość firmy

	na dzień 31.12.2016	na dzień 31.12.2015
Z tytułu nabycia Grupy Azoty POLICE	9 124	9 124
Z tytułu objęcia kontroli w spółce ZAKSA S.A.	-	2 493
Z tytułu objęcia kontroli w spółce Unibaltic Agro Sp. z o.o.	933	933
	10 057	**12 550**

Wartość odzyskiwalna OWSP zawierających wartość firmy i wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania

Grupa Azoty POLICE
Dla celów testu na utratę wartości, wartość firmy oraz wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania zostały przypisane do grupy OWSP zawierającej OWSP Nawozy i OWSP Pigmenty w spółce Grupa Azoty POLICE. Pozycje bilansowe użytkowane wspólnie przez segmenty ewidencjonowane w ramach Obszarów Wsparcia oraz Administrację zostały przypisane do segmentów działalności w sposób pośredni. Za najbardziej racjonalny sposób alokacji majątku wspólnego uznano dla pozycji Obszarów Wsparcia klucz kosztowy, w przypadku podziału administracji posłużono się kluczem przychodowym.

Łączna wartość bilansowa wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania oraz wartości firmy przypisanych do grupy OWSP w Grupie Azoty POLICE na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosi 90 357 tys. zł i (31 grudnia 2015 roku: 90 357 tys. zł).

Wartość odzyskiwalna została ustalona jako wartość użytkowa. Określenie wartości użytkowej zostało przeprowadzone na poziomie grupy OWSP, tj. Nawozów oraz Pigmentów, do których zostały alokowane wartość firmy i wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania. Wartość użytkowa w 2016 roku została ustalona w sposób podobny jak w 2015 roku.

Szacunkowa prognoza przyszłych przepływów pieniężnych została przygotowana przy uwzględnieniu szczegółowych projekcji finansowych na lata 2017-2021. Prognozę ograniczono do oszacowania wyniku ze sprzedaży, bez uwzględniania przychodów i kosztów z tytułu działalności pozaoperacyjnej i finansowej oraz podatku dochodowego. Plan przygotowano w ujęciu realnym, tj. bez uwzględnienia wpływu inflacji. Do prognozy przyjęte zostały stałe kursy walutowe z dnia bilansowego wynoszące dla USD 4,1793 i dla EUR 4,4240 (w 2015 roku: USD 3,9011 zł i dla EUR 4,2615 zł).

Wartość końcowa została oszacowana poprzez ekstrapolację prognozy wolnych przepływów środków pieniężnych poza okres planu pięcioletniego, z wykorzystaniem adekwatnej dla danego ośrodka stopy wzrostu.

W wycenie wykorzystano średnioważony koszt kapitału w wysokości 7,81% (2015 rok: 7,59%) wyliczony w ujęciu realnym przed opodatkowaniem.

Wartość użytkowa OWSP na dzień testu, tj. 31 grudnia 2016 roku kształtuje się następująco:

- OWSP Nawozy 1 064 097 tys. zł (31 grudnia 2015 roku: 879 948 tys. zł),
- OWSP Pigmenty 238 418 tys. zł (31 grudnia 2015 roku: 215 865 tys. zł),

Suma 1 302 514 tys. zł (31 grudnia 2015 roku: 1 095 813 tys. zł).

Szacowana wartość odzyskiwalna przewyższa wartość bilansową aktywów.

Grupa Azoty PUŁAWY
Dla celów testu na utratę wartości, wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania zostały przypisane do OWSP Nawozy-Agro w spółce Grupa Azoty PUŁAWY. Łączna wartość bilansowa wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosi: 138 100 tys. zł (31 grudnia 2015 roku: 138 100 tys. zł). Wartość odzyskiwalna została ustalona jako wartość użytkowa.

Prognozy przepływów zostały przeprowadzone w oparciu o projekcję finansową spółki Grupa Azoty PUŁAWY obejmującą okres 5 lat.

Do testu na utratę wartości aktywów przyjęto następujące istotne założenia:

- nieograniczony okres funkcjonowania biznesu w przyszłości,
- poziom marży EBITDA dla OWSP Nawozy-Agro założono w pierwszym roku prognozy na poziomie 8,4% (w 2015 roku: 15,5%), w kolejnych latach w przedziale od 11,5% do 14,3% (w 2015 roku: w przedziale od 11,7% do 15,0%),
- łączny wolumen sprzedaży nawozów będzie zbliżony do tego obserwowanego w przeszłości,
- aktywa Grupy Azoty PUŁAWY użytkowane wspólnie zostały przypisane do jej segmentów w sposób pośredni. Za najbardziej racjonalny sposób alokacji majątku wspólnego uznano dla większości aktywów wspólnych klucze kosztowe,
- stopa wzrostu w okresie rezydualnym wyniesie 1,6 % (w 2015 roku: 1,6%).

Dla celów testu została przyjęta stopa dyskontowa odzwierciedlająca średnioważony koszt kapitału (WACC) na poziomie 8,03% (w 2016 roku: 7,85%), obliczona w ujęciu nominalnym po opodatkowaniu.

Wartość użytkowa OWSP Nawozy-Agro na dzień 31 grudnia 2016 oraz 31 grudnia 2015 roku przekraczała wartość bilansową testowanych aktywów.

African Investment Group S.A.
W związku z dokonaną korektą rozliczenia nabycia spółki African Investment Group S.A., powstała wartość firmy, która została poddana testowi na utratę wartości na dzień 31 grudzień 2013 roku. Oszacowana wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych sporządzona przy założeniach przyjętych na podstawie dostępnych w tamtym okresie danych wykazały wartość ujemną. W związku z tym całość ujawnionej wartości firmy została objęta odpisem.
Szczegółowy opis założeń został opisany w punkcie 2.3.2 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Nota 13 Nieruchomości inwestycyjne

	na dzień 31.12.2016	na dzień 31.12.2015
Wartość bilansowa na początek okresu	**52 204**	**54 968**
Zwiększenia, w tym:	***11 845***	***6 373***
Zwiększenia z tytułu nabycia, wytworzenia, późniejszych nakładów	7 588	1 024
Zwiększenia z tytułu odwrócenia odpisu aktualizującego	-	14
Zwiększenia z tytułu reklasyfikacji z innej kategorii aktywów	3 777	1 847
Zwiększenia pozostałe	480	3 488
Zmniejszenia, w tym:(-)	***(4 545)***	***(9 137)***
Amortyzacja(-)	(2 636)	(5 527)
Zmniejszenia stanu z tytułu zbycia, likwidacji	-	(20)
Zmniejszenia z tytułu reklasyfikacji do innej kategorii aktywów	(517)	(3 432)
Zmniejszenia z tytułu utworzenia odpisu aktualizującego	-	(14)
Zmniejszenia pozostałe	(1 392)	(144)
Wartość bilansowa na koniec okresu	**59 504**	**52 204**

Przychody z tytułu dzierżawy nieruchomości inwestycyjnych zostały ujawnione w nocie 3.

Nota 14 Aktywa finansowe

Nota 14.1 Inwestycje w jednostkach podporządkowanych

	na dzień 31.12.2016	na dzień 31.12.2015
Udziały/akcje w jednostkach stowarzyszonych	110 578	107 603
Udziały/akcje w pozostałych jednostkach nieobjętych konsolidacją	2 357	3 492
	112 935	**111 095**
Przypadające na:		
Długoterminowe	112 935	111 095
	112 935	**111 095**

Grupa posiada udziały w czterech indywidualnie nieistotnych jednostkach stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności.

Udział w zysku z udziałów w jednostkach stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności wynosi 15 170 tys. zł (w 2015 roku: 13 737 tys. zł), a udział w innych całkowitych dochodach wynosi 0 zł (w 2015 roku: 0 zł). W 2016 roku Grupa otrzymała dywidendy od jednostek stowarzyszonych w wysokości 12 448 tys. zł (2015 rok: 12 711 tys. zł).

Nota 14.2 Inwestycje dostępne do sprzedaży

	na dzień 31.12.2016	na dzień 31.12.2015
Udziały/akcje w pozostałych jednostkach	12 345	12 370
Przypadające na:		
Długoterminowe	12 345	12 370

Nota 14.3 Odpisy aktualizujące wartość udziałów/akcji

	za okres od 01.01.2016 do 31.12.2016	za okres od 01.01.2015 do 31.12.2015
Stan na początek okresu	**10 490**	**19 321**
Wykorzystanie odpisu aktualizującego	-	(8 831)
Utworzenie odpisu aktualizującego	67	-
Stan na koniec okresu	**10 557**	**10 490**

Nota 14.4 Pozostałe aktywa finansowe

	na dzień 31.12.2016	na dzień 31.12.2015* przekształcone
Lokaty bankowe powyżej 3 miesięcy	579 066	487 573
Pożyczki	12 598	14 260
Pozostałe	834	1 225
	592 498	**503 058**
Przypadające na:		
Długoterminowe	837	4 347
Krótkoterminowe	591 661	498 711
	592 498	**503 058**

* Dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją przedstawioną w punkcie 2.3 w Informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Nota 15 Zapasy

	na dzień 31.12.2016	na dzień 31.12.2015* przekształcone
Produkty gotowe	205 433	222 906
Półprodukty, produkcja w toku	139 164	146 671
Materiały	500 555	560 811
Towary	12 877	28 381
Zapasy ogółem, w tym	**858 029**	**958 769**
wartość bilansowa zapasów wykazywanych w cenie sprzedaży pomniejszonej o koszty sprzedaży	*22 783*	*66 611*

* Dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją przedstawioną w punkcie 2.3 w Informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

	za okres od 01.01.2016 do 31.12.2016	za okres od 01.01.2015 do 31.12.2015
Odpisy wartości zapasów ujęte jako koszt w okresie	28 309	50 357
Odpisy wartości zapasów wykorzystanie/rozwiązanie w okresie	(35 713)	(45 088)
	(7 404)	**5 269**

Wartość zapasów ujęta jako koszt w okresie

	za okres od 01.01.2016 do 31.12.2016	za okres od 01.01.2015 do 31.12.2015* przekształcone
Zużycie materiałów i energii	4 980 007	5 598 647
Zmiana stanu produktów(+/-)	18 831	142 803
4 998 838	**5 741 450**	

* Dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją przedstawioną w punkcie 2.3 w Informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

	na dzień 31.12.2016	na dzień 31.12.2015
Wartość odpisów aktualizujących	43 028	50 432

Dokonane w 2016 roku odpisy aktualizujące wartość zapasów dotyczą wyrobów gotowych i półproduktów, materiałów, których koszt wytworzenia (cena nabycia) jest wyższy od ceny sprzedaży netto lub okres ich zalegania na magazynie był dłuższy niż rok. Zmiany wartości odpisów aktualizujących wynikają ze sprzedaży, wykorzystania lub likwidacji odpowiednich pozycji asortymentowych i są ujmowane w rachunku zysków i strat w pozycji koszt własny sprzedaży.

Nota 16 Prawa majątkowe

Prawa majątkowe ogółem, w tym:

	na dzień 31.12.2016	na dzień 31.12.2015* przekształcone
Prawa do emisji	200 935	218 124
Świadectwa pochodzenia energii	13 420	8 807
Pozostałe	320	-
214 675	**226 931**	

* Dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją przedstawioną w punkcie 2.3 w Informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Nota 16.1 Prawa do emisji CO_2

Posiadane prawa do emisji CO_2 (ilość jednostek)

	na dzień 31.12.2016	na dzień 31.12.2015
Stan praw na początek okresu (jednostki posiadane)	**7 752 159**	**8 882 174**
Rozliczone	(7 895 411)	(7 883 176)
Przyznane	5 544 478	4 829 503
Zakupione	3 591 821	1 923 658
Stan praw na koniec okresu (jednostki posiadane)	**8 993 047**	**7 752 159**
Emisja w okresie sprawozdawczym	7 550 474	7 892 470

Nota 17 Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe

	na dzień 31.12.2016	na dzień 31.12.2015* przekształcone
Należności z tytułu dostaw i usług -podmioty powiązane	3	278
Należności z tytułu dostaw i usług - pozostałe podmioty	762 616	719 876
Należności budżetowe oprócz podatku dochodowego	194 628	242 305
Należności z tytułu umów o roboty budowlane – podmioty pozostałe	1 797	2 619
Zaliczki na dostawy rzeczowych aktywów trwałych - podmioty pozostałe	51 186	52 512
Zaliczki na dostawy materiałów, towarów i usług - podmioty pozostałe	17 616	36 426
Rozliczenia międzyokresowe kosztów - podmioty pozostałe	29 425	28 156
Pozostałe należności - podmioty powiązane	935	29
Pozostałe należności - podmioty pozostałe	21 449	21 108
	1 079 655	**1 103 309**
Przypadające na:		
Długoterminowe	6 259	7 023
Krótkoterminowe	1 073 396	1 096 286
	1 079 655	**1 103 309**

* Dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją przedstawioną w punkcie 2.3 w Informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Odpisy aktualizujące należności

	za okres od 01.01.2016 do 31.12.2016	za okres od 01.01.2015 do 31.12.2015
Stan na początek okresu	**63 479**	**74 324**
Utworzenie - ujęte w rachunku zysków i strat	32 544	8 057
Rozwiązanie - ujęte w rachunku zysków i strat	(6 962)	(10 117)
Wykorzystanie	(8 556)	(8 785)
Stan na koniec okresu	**80 505**	**63 479**
Przypadające na:		
Długoterminowe	513	1 856
Krótkoterminowe	79 992	61 623
	80 505	**63 479**

Odpisy aktualizujące wartość należności utworzono w związku z uprawdopodobnionym brakiem ich ściągalności. Zmiany wartości odpisów aktualizujących wartość należności z tytułu dostaw i usług zostały ujęte w kosztach sprzedaży (utworzenie, rozwiązanie) oraz jako pozostałe koszty rodzajowe. Zmiany wartości odpisów aktualizujących na należności pozostałe i z tytułu dzierżawy zostały ujęte w rachunku zysków i strat w pozycji pozostałe przychody i koszty operacyjne (należność główna) oraz przychody i koszty finansowe (odsetki).

Istotną pozycję w ramach utworzenia odpisów na należności stanowi odpis na przeterminowaną należność ze sprzedaży w 2014 roku nawozów do odbiorcy senegalskiego w kwocie 3 021 228 tys. XOF, co odpowiada na dzień 31 grudnia 2016 roku kwocie 20 191 tys. zł.

Analiza wiekowa należności z tytułu dostaw i usług, które nie utraciły wartości

	na dzień 31.12.2016	na dzień 31.12.2015* przekształcone
Nieprzeterminowane	715 567	639 773
Przeterminowane do 60 dni	36 485	55 825
Przeterminowane od 60-180 dni	7 424	23 522
Przeterminowane od 180-360 dni	1 432	741
Przeterminowane powyżej 360 dni	1 711	293
	762 619	**720 154**

* Dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją przedstawioną w punkcie 2.3 w Informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Analiza wiekowa należności z tytułu dostaw i usług i pozostałych, które utraciły wartość

	na dzień 31.12.2016	na dzień 31.12.2015
Nieprzeterminowane	1 502	1 263
Przeterminowane do 60 dni	676	409
Przeterminowane od 60-180 dni	3 051	1 801
Przeterminowane od 180-360 dni	4 159	1 669
Przeterminowane powyżej 360 dni	71 117	58 337
	80 505	**63 479**

Struktura walutowa należności

	na dzień 31.12.2016	na dzień 31.12.2015* przekształcone
PLN	636 071	670 986
EUR w przeliczeniu na PLN	320 145	295 525
USD w przeliczeniu na PLN	114 595	108 193
XOF w przeliczeniu na PLN	8 793	28 605
Pozostałe	51	-
	1 079 655	**1 103 309**
Przypadające na:		
Długoterminowe	6 259	7 023
Krótkoterminowe	1 073 396	1 096 286
	1 079 655	**1 103 309**

* Dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją przedstawioną w punkcie 2.3 w Informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Zarówno należności z tytułu dostaw i usług jak i należności z pozostałych tytułów oraz podatków nie są oprocentowane.

Należności handlowe o wartości 6 712 tys. zł (31 grudnia 2015 roku: 10 763 tys. zł) są przedmiotem cesji jako zabezpieczenie umów o finansowanie.

Nota 17.1 Rozliczenia międzyokresowe kosztów

	na dzień 31.12.2016	na dzień 31.12.2015
Ubezpieczenia	17 580	16 424
Prenumeraty	808	1 047
Opłaty prawo wieczystego użytkowania gruntów	429	3
Reklama	1 720	1 243
Pozostałe	8 888	9 439
	29 425	**28 156**
Przypadające na:		
Długoterminowe	4 216	5 226
Krótkoterminowe	25 209	22 930
	29 425	**28 156**

Nota 18 Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

	na dzień 31.12.2016	na dzień 31.12.2015
Środki pieniężne w kasie	590	543
Środki pieniężne na rachunkach bankowych (PLN)	174 054	186 064
Środki pieniężne na rachunkach walutowych (po przeliczeniu na PLN)	285 440	112 387
Lokaty bankowe terminowe do 3 miesięcy	179 001	452 637
Lokaty bankowe pozostałe	2 588	1 513
Pozostałe	38	-
	641 711	**753 144**
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty, wartości wykazywane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	**641 711**	**753 144**
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty, wartości wykazywane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	**641 711**	**753 144**

Grupa na dzień 31 grudnia 2016 roku posiadała saldo środków o ograniczonej możliwości dysponowania w kwocie 4 024 tys. zł (31 grudnia 2015 roku: 5 506 tys. zł).

Na środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania składają się w szczególności środki zdeponowane w banku w formie oprocentowanej kaucji na zabezpieczenie realizacji otwartych akredytyw oraz blokady środków pieniężnych na rachunku bankowym.

Nota 19 Pozostałe aktywa

	na dzień 31.12.2016	na dzień 31.12.2015* przekształcone
Koszty odwiertów i eksploatacji	8 092	9 117
Pozostałe	199	-
	8 291	**9 117**
Przypadające na:		
Długoterminowe	199	-
Krótkoterminowe	8 092	9 117
	8 291	**9 117**

* Dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją przedstawioną w punkcie 2.3 w Informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Nota 20 Kapitał własny

Nota 20.1 Kapitał zakładowy

Wartość kapitału zakładowego

	na dzień 31.12.2016	na dzień 31.12.2015
Wartość nominalna akcji AA	120 000	120 000
Wartość nominalna emisji akcji B	75 582	75 582
Wartość nominalna emisji akcji C	124 995	124 995
Wartość nominalna emisji akcji D	175 400	175 400
	495 977	**495 977**

Liczba akcji

	na dzień 31.12.2016	na dzień 31.12.2015
Ilość akcji na początek okresu (szt.)	**99 195 484**	**99 195 484**
Ilość akcji na koniec okresu (szt.)	**99 195 484**	**99 195 484**
Wartości nominalna 1 akcji (zł/akcję)	5	5

Posiadacze akcji zwykłych są uprawnieni do otrzymywania uchwalonych dywidend oraz mają prawo do jednego głosu na akcję podczas Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy. Wszystkie akcje uprawniają w jednakowym stopniu do majątku Jednostki Dominującej w przypadku podziału majątku.

Ograniczenie prawa głosu

Tak długo, jak Skarb Państwa lub podmioty zależne od Skarbu Państwa są właścicielami akcji Jednostki Dominującej uprawniających do co najmniej jednej piątej ogólnej liczby głosów istniejących w Jednostce Dominującej, prawo głosu innych akcjonariuszy Jednostki Dominującej zostaje ograniczone w ten sposób, że żaden z nich nie może wykonywać na Walnym Zgromadzeniu więcej niż jednej piątej ogólnej liczby głosów istniejących w Jednostce Dominującej w dniu odbywania Walnego Zgromadzenia.

Nota 20.2 Kapitał z emisji akcji powyżej wartość nominalną

	na dzień 31.12.2016	na dzień 31.12.2015
Emisja akcji	2 445 409	2 445 409
Koszty emisji(-)	(30 713)	(30 713)
Podatek dochodowy(+/-)	3 574	3 574
	2 418 270	**2 418 270**

Nota 20.3 Kapitał z wyceny transakcji zabezpieczających

Kapitał z wyceny transakcji zabezpieczających zawiera efektywną część skumulowanych zmian wartości instrumentu zabezpieczającego, którym jest kredyt zaciągnięty w EUR, wykorzystywanych do zabezpieczenia przepływów pieniężnych. Ujęte w tym kapitale skumulowane zmiany wartości instrumentu zabezpieczającego zostaną ujęte w rachunku zysków i strat w momencie, w którym wystąpią zabezpieczane przepływy pieniężne.

Nota 20.4 Kapitał udziałowców niesprawujących kontroli

31 grudnia 2016 roku	Grupa Azoty POLICE	Grupa Azoty PUŁAWY	Grupa Azoty KĘDZIERZYN
Procentowy udział w kapitale własnym udziałowców niesprawujących kontroli	34,00 %	4,02 %	6,52 %
Aktywa trwałe	1 539 009	2 814 672	1 434 704
Aktywa obrotowe	483 581	1 444 807	476 068
Zobowiązania długoterminowe	(397 834)	(214 707)	(326 070)
Zobowiązania krótkoterminowe	(565 101)	(547 028)	(353 828)
Aktywa netto	**1 059 655**	**3 497 744**	**1 230 874**
Kapitał udziałowców niesprawujących kontroli	**360 283**	**140 609**	**80 253**
Przychody ze sprzedaży	2 385 094	2 857 820	1 696 395
Zysk netto	71 343	223 807	100 195
Inne całkowite dochody	(1 729)	(3 824)	(422)
Zyski i straty oraz inne całkowite dochody ogółem	**69 614**	**219 983**	**99 773**
Zysk netto przypadający na udziałowców niesprawujących kontroli	**24 257**	**8 997**	**6 533**
Inne całkowite dochody przypadające na udziałowców niesprawujących kontroli	**(588)**	**(154)**	**(28)**
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej	267 453	548 892	219 215
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej	(314 416)	(385 065)	(230 282)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej	29 421	(199 382)	5 820
Przepływy pieniężne netto, razem	**(17 542)**	**(35 555)**	**(5 247)**
Dywidenda przypadająca na udziałowców niesprawujących kontroli	**-**	**8 068**	**4 052**

31 grudnia 2015 roku *, przekształcone	Grupa Azoty POLICE	Grupa Azoty PUŁAWY	Grupa Azoty KĘDZIERZYN	Grupa Azoty SIARKOPOL
Procentowy udział w kapitale własnym udziałowców niesprawujących kontroli	34,00%	4,02%	6,52%	11,80%
Aktywa trwałe	1 387 066	2 822 899	1 328 809	262 691
Aktywa obrotowe	620 251	1 357 899	484 414	215 958
Zobowiązania długoterminowe	(322 771)	(206 000)	(277 036)	(37 919)
Zobowiązania krótkoterminowe	(543 945)	(496 330)	(342 941)	(36 542)
Aktywa netto	**1 140 601**	**3 478 468**	**1 193 246**	**404 188**
Kapitał udziałowców niesprawujących kontroli	**387 804**	**139 834**	**77 800**	**47 343**
Przychody ze sprzedaży	2 719 273	3 448 155	1 815 634	302 621
Zysk netto	100 665	417 868	124 204	18 260
Inne całkowite dochody	(694)	(2 529)	(627)	(727)
Zyski i straty oraz inne całkowite dochody ogółem	**99 971**	**415 339**	**123 577**	**17 533**
Zysk netto przypadający na udziałowców niesprawujących kontroli	**34 226**	**16 798**	**8 098**	**2 155**
Inne całkowite dochody przypadające na udziałowców niesprawujących kontroli	**(236)**	**(102)**	**(41)**	**(86)**
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej	364 652	687 787	285 532	58 489
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej	(316 818)	(650 064)	(205 511)	(26 223)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej	(22 538)	(136 876)	27 166	(11 342)
Przepływy pieniężne netto, razem	**25 296**	**-99 153**	**107 187**	**20 924**
Dywidenda przypadająca na udziałowców niesprawujących kontroli	**14 280**	**5 411**	**3 829**	**1 650**

W sprawozdaniu finansowym za rok 2015 Grupa prezentowała informacje o kapitale udziałowców niesprawujących kontroli na poziomie subgrup kapitałowych Grupy Azoty Police, Grupy Azoty Puławy oraz Grupy Azoty Kędzierzyn. Obecnie dane te są prezentowane na poziomie poszczególnych spółek, w których kapitał udziałowców niesprawujących kontroli jest istotny.

W związku z przekroczeniem udziału Grupy w kapitale spółki Grupa Azoty SIARKOPOL powyżej poziomu 95%, Grupa przeklasyfikowała kapitał udziałowców niesprawujących kontroli dotyczący tej spółki w wysokości 7 259 tys. zł z kapitałów własnych do pozostałych zobowiązań, ponieważ zgodnie z art. 418[1] Kodeksu Spółek Handlowych akcjonariusze mniejszościowi reprezentujący nie więcej niż 5% kapitału zakładowego mogą żądać przymusowego wykupu ich akcji przez Jednostkę Dominującą.

Nota 20.5 Nabycie udziałów niekontrolujących

W 2016 roku Jednostka Dominująca kontynuowała program wykupu akcji należących do pracowników spółki Grupa Azoty SIARKOPOL i ich spadkobierców, w ramach którego nabyła 562 029 akcji po cenie 68,45 zł za sztukę, tj. za łączną kwotę 38 471 tys. zł. Nabyte akcje stanowią 10,22% kapitału zakładowego spółki, a udział Grupy w jej kapitale zwiększył się z 88,20% do 98,42%. W wyniku wykupu akcji Grupy Azoty SIARKOPOL Grupa pomniejszyła udziały niekontrolujące o kwotę 40 253 tys. zł oraz powiększyła zyski zatrzymane o kwotę 1 782 tys. zł. Łącznie, w wyniku tej i pozostałych transakcji opisywanych w punkcie 1.2 Informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego, Grupa pomniejszyła udziały niekontrolujące o kwotę 39 671 tys. zł oraz powiększyła zyski zatrzymane o kwotę 480 tys. zł.

Po dniu bilansowym, Jednostka Dominująca nabyła za kwotę 928 tys. zł 14 378 akcji Grupa Azoty SIARKOPOL stanowiących 0,22% kapitału zakładowego tej spółki. Tym samym udział Grupy w tej jednostce wynosi obecnie 98,68%.

Nota 20.6 Dywidenda

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Jednostki Dominującej podjęło w dniu 6 czerwca 2016 roku uchwałę o wypłacie dywidendy z zysku za rok 2015 w wysokości 83 324 tys. zł, tj. 0,84 zł na 1 akcję. Dniem ustalenia prawa do dywidendy był 20 czerwca 2016 roku, natomiast dzień wypłaty dywidendy przypadał na 11 lipca 2016 roku. W 2015 roku Spółka nie wypłacała dywidendy.

Nota 21 Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek

	na dzień 31.12.2016	na dzień 31.12.2015
Kredyty	1 269 300	1 017 375
Pożyczki	154 781	148 955
	1 424 081	**1 166 330**
Przypadające na:		
Długoterminowe	1 372 047	1 047 450
Krótkoterminowe	52 034	118 880
	1 424 081	**1 166 330**

Zapadalność kredytów i pożyczek oraz struktura walutowa

Na dzień 31 grudnia 2016 roku

Waluta kredytu	Stopa referencyjna	Wartość kredytu na dzień bilansowy		do roku	1-2 lat	3-5 lat	>5 lat
		w walucie	w PLN				
PLN	zmienna/stała	899 911	899 911	52 016	22 875	787 351	37 669
EUR	zmienna/stała	118 478	524 170	18	31 600	271 352	221 200
			1 424 081	**52 034**	**54 475**	**1 058 703**	**258 869**

Na dzień 31 grudnia 2015 roku

Waluta kredytu	Stopa referencyjna	Wartość kredytu na dzień bilansowy		do roku	1-2 lat	3-5 lat	>5 lat
		w walucie	w PLN				
PLN	zmienna	893 368	893 368	63 699	1 641	784 210	43 818
EUR	zmienna/stała	64 130	272 962	55 181	-	80 804	136 977
			1 166 330	**118 880**	**1 641**	**865 014**	**180 795**

Grupa opiera swoje finansowanie o zmienne i stałe stopy procentowe. W zależności od waluty finansowania oprocentowanie według stóp zmiennych oparte jest o WIBOR lub EURIBOR.
Grupa Azoty posiada wolne limity o charakterze parasolowym w ramach kredytu bieżącego powiązanego ze strukturą cash-poolingu rzeczywistego oraz w ramach kredytu wielocelowego, którymi Jednostka Dominująca może zarządzać w sytuacji zmieniającego się zapotrzebowania na środki poszczególnych spółek z Grupy. Uzupełniająco Grupa posiada wolne limity bilateralnych kredytów bieżących i wielocelowych w spółkach Grupy.

Łączna wartość wolnych limitów kredytów bieżących i wielocelowych Grupy na 31 grudnia 2016 roku wynosiła 476 mln zł.
Ponadto, na dzień 31 grudnia 2016 roku Grupa, dysponuje wolnymi limitami kredytowymi w wysokości około 1 030 mln zł oraz wolnymi limitami pożyczek inwestycyjnych w kwocie 4,5 mln zł.

Łącznie na dzień 31 grudnia 2016 roku Grupa dysponuje wolnymi limitami kredytowymi wynikającymi z wyżej wymienionych umów w wysokości około 1 511 mln zł (na 31 grudnia 2015 roku: 1 934 mln zł).

Zabezpieczenia kredytów i pożyczek
Pakiet umów o finansowanie Grupy jest zabezpieczony w formie zharmonizowanych ze sobą poręczeń i gwarancji udzielonych przez wybrane spółki zależne, tj. Grupę Azoty PUŁAWY, Grupę Azoty POLICE oraz Grupę Azoty ZAK, tj. każda z wyżej wymienionych spółek udzieliła poręczeń/gwarancji do 1/3 ze 120% kwoty poszczególnych umów kredytowych, w tym:

- kredyt odnawialny w kwocie 1 500 mln zł (łączne poręczenia do kwoty 1 800 mln zł),
- kredyt w rachunku bieżącym z PKO BP w kwocie 310 mln zł (łączne poręczenia do kwoty 372 mln zł),
- limit kredytu wielocelowego z PKO BP w kwocie 240 mln zł (łączne poręczenia do kwoty 288 mln zł),
- kredyt z EBI w kwocie 550 mln zł (łączne gwarancje do kwoty 660 mln zł),
- kredyt z EBOIR w kwocie 150 mln zł (łączne gwarancje do kwoty 180 mln zł).

Ponadto występują zabezpieczenia w formie hipotek i zastawów rejestrowych wybranych umów kredytów i pożyczek spółek zależnych Grupy, zaprezentowane w nocie 10, które nie naruszają kowenantów w/w pakietu umów o finansowanie Grupy.

Nota 22 Pozostałe zobowiązania finansowe

	na dzień 31.12.2016	na dzień 31.12.2015* przekształcone
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	25 050	27 050
Zobowiązania z tytułu dyskonta wierzytelności	57 531	45 731
Pozostałe zobowiązania finansowe	6	3
	82 587	**72 784**
Przypadające na:		
Długoterminowe	15 102	16 112
Krótkoterminowe	67 485	56 672
	82 587	**72 784**

* Dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją przedstawioną w punkcie 2.3 w Informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Harmonogram spłat zobowiązań z tytułu leasingu finansowego

	Minimalne płatności z tytułu leasingu	Odsetki	Kapitał	Minimalne płatności z tytułu leasingu	Odsetki	Kapitał
	31 grudnia 2016 roku			*31 grudnia 2015 roku*		
Do roku	11 398	1 479	9 919	12 378	1 440	10 938
1 do 3 lat	12 841	1 527	11 314	12 689	1 520	11 169
3 do 5 lat	2 579	361	2 218	1 692	352	1 340
Powyżej 5 lat	3 344	1 745	1 599	7 799	4 196	3 603
	30 162	**5 112**	**25 050**	**34 558**	**7 508**	**27 050**

Nota 23 Leasing operacyjny

Umowy leasingu operacyjnego, w którym Grupa jest leasingodawcą
Przyszłe minimalne płatności leasingowe

	na dzień 31.12.2016	na dzień 31.12.2015
Płatne w okresie do 1 roku	10 515	15 234
Płatne w okresie od 1 roku do 5 lat	24 034	31 910
Płatne powyżej 5 lat	9 760	12 334
	44 309	**59 478**

Umowy leasingu operacyjnego, w którym Grupa jest leasingobiorcą
Przyszłe minimalne płatności leasingowe

	na dzień 31.12.2016	na dzień 31.12.2015
Płatne w okresie do 1 roku	73 536	77 351
Płatne w okresie od 1 roku do 5 lat	166 853	183 400
Płatne powyżej 5 lat	373 733	39 796
	614 122	**300 547**

Grupa jest stroną umowy o dostawy tlenu i azotu z instalacji rozdziału powietrza wybudowanej i eksploatowanej przez podmiot zewnętrzny. W świetle zapisów interpretacji KIMSF 4 oraz MSR 17 umowa zawiera leasing operacyjny. W związku z podpisaniem w 2016 roku aneksu przedłużającego okres obowiązywania umowy do roku 2035 zwiększyła się znacząco wartość minimalnych płatności leasingowych.

Płatności ujęte w kosztach

	za okres od 01.01.2016 do 31.12.2016	za okres od 01.01.2015 do 31.12.2015
Płatności ujęte w kosztach	90 899	88 760

Nota 24 Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych

	na dzień 31.12.2016	na dzień 31.12.2015
Zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych, rentowych	129 650	110 781
Zobowiązania z tytułu nagród jubileuszowych	194 409	209 311
Zobowiązania z tytułu odpisów na ZFŚS dla emerytów	15 980	14 284
Pozostałe zobowiązania	21 087	25 759
	361 126	**360 135**
Przypadające na:		
Długoterminowe	321 209	326 968
Krótkoterminowe	39 917	33 167
	361 126	**360 135**

Zmiany zobowiązań z tytułu programów określonych świadczeń

	za okres od 01.01.2016 do 31.12.2016	za okres od 01.01.2015 do 31.12.2015
Stan na początek okresu	**150 824**	**143 585**
Koszty bieżącego zatrudnienia(+)	8 862	6 671
Koszty odsetek(+)	4 308	4 011
Przeszacowanie zobowiązania z tytułu programu określonych świadczeń, wynikające z:	10 333	6 987
- zmian szacunków demograficznych(+/-)	9 715	7 056
- zmian szacunków finansowych(+/-)	618	(69)
Koszty przeszłego zatrudnienia(+/-)	2 905	-
Różnice kursowe z przeliczenia(+/-)	36	(1)
Wypłacone świadczenia(-)	(10 551)	(10 429)
Stan na koniec okresu	**166 717**	**150 824**

Zmiany zobowiązań z tytułu innych długoterminowych świadczeń pracowniczych

	za okres od 01.01.2016 do 31.12.2016	za okres od 01.01.2015 do 31.12.2015
Stan na początek okresu	**209 311**	**199 328**
Koszty bieżącego zatrudnienia(+)	10 934	10 209
Koszty odsetek(+)	5 939	5 655
Zyski i straty aktuarialne rozpoznane w zysku lub stracie okresu(+/-)	15 955	12 888
Koszty przeszłego zatrudnienia(+/-)	(26 527)	-
Wypłacone świadczenia(-)	(21 203)	(18 769)
Stan na koniec okresu	**194 409**	**209 311**

Podstawowe szacunki aktuarialne

	na dzień 31.12.2016	na dzień 31.12.2015
Stopa dyskontowa	3,6%	3,0%
Przyszły wzrost minimalnego wynagrodzenia	4,0%	4,0%
Przyszły wzrost przeciętnego wynagrodzenia	3,5%	3,0%

Analiza wrażliwości
Analiza wrażliwości wysokości rezerw (zmiana w stosunku do standardowych założeń) w przypadku zmiany założeń: współczynników odejść z pracy, stopy dyskonta oraz stopy wzrostu wynagrodzeń.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku

	Rezerwa na nagrody jubileuszowe	Rezerwa na odprawy emerytalne	Rezerwa na odprawy rentowe	Rezerwa na odprawy pośmiertne	Rezerwa na ZFŚS
Współczynniki odejść z pracy x 90%	7 828	3 518	182	899	312
Stopa dyskonta x 90%	9 773	5 182	251	1 057	992
Stopa wzrostu wynagrodzeń x 110%	9 306	5 034	237	1 022	919

Nota 25 Rezerwy

	na dzień 31.12.2016	na dzień 31.12.2015* przekształcone
Rezerwa na sprawy sądowe	2 849	4 313
Rezerwa na ochronę środowiska, w tym: rekultywacja	91 826	99 849
Rezerwa na wyburzenia elektrolizy rtęciowej	8 161	7 479
Rezerwy na gwarancje, poręczenia	-	3 999
Pozostałe rezerwy, w tym:	34 180	30 747
rezerwa na porządkowanie nieruchomości	9 304	12 210
pozostałe	24 876	18 537
	137 016	**146 387**
Przypadające na:		
Długoterminowe	97 692	100 740
Krótkoterminowe	39 324	45 647
	137 016	**146 387**

* Dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją przedstawioną w punkcie 2.3 w Informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Przy wyliczaniu wartości bieżącej rezerw długoterminowych zastosowano realną, wolną od ryzyka stopę dyskonta w wysokości 2,2% (2015 rok: 2,0%) lub odpowiadającą im stopę nominalną.

Jednostka Dominująca
Rezerwa na ochronę środowiska
W związku ze stwierdzonym, w wyniku przeprowadzonych badań, zanieczyszczeniem należących do Jednostki Dominującej terenów oraz dwóch hal wydziału elektrolizy substancjami chemicznymi (głównie rtęcią), utworzono rezerwę na rekultywację tych terenów oraz na koszty obniżenia zawartości rtęci w murach tych budynków.

Dokonując szacunku kwoty rezerwy przyjęto założenie, że prace rekultywacyjne zostaną przeprowadzone do roku 2031. Rezerwę na rekultywację terenów oszacowano w wysokości bezpośrednich kosztów wybrania zanieczyszczonego gruntu, transportu na składowisko oraz opłat środowiskowych za złożenie odpadów na składowisko. Szacunków dokonano biorąc pod uwagę wielkość terenu zanieczyszczonego, głębokość występowania skażenia oraz szacowany stopień zanieczyszczenia gruntów. Rezerwę na oczyszczenie hal oszacowano w wysokości kosztów niezbędnych do oczyszczenia murów w takim stopniu, aby ilość rtęci nie przekraczała poziomów dopuszczalnych, dzięki czemu gruz z późniejszego wyburzenia obiektów będzie można składować jako odpady obojętne i inne niż niebezpieczne.

Wartość bieżąca rezerwy na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosi 16 946 tys. zł (31 grudnia 2015 roku: 16 126 tys. zł).

W 2016 roku Jednostka Dominująca poniosła wydatki związane z rekultywacją w kwocie 203 tys. zł (w 2015 roku: 218 tys. zł).

Grupa Azoty PUŁAWY
Rezerwa na ochronę środowiska
Rezerwy te obejmują:
- rezerwę na zobowiązania związane z rekultywacją składowiska odpadów,
- rezerwę na zobowiązania związane z wycofaniem z używania wyrobów zawierających azbest,
- rezerwę na zobowiązania związane z opróżnieniem instalacji produkcyjnych i zagospodarowaniem usuniętych odpadów.

Dla rezerwy dotyczącej rekultywacji składowiska odpadów przyjęto 21,5 letni okres dalszego użytkowania oraz 30 letni monitorowania zamkniętego składowiska odpadów. Dla rezerwy dotyczącej wycofania z używania wyrobów zawierających azbest przyjęto proporcjonalne ponoszenie kosztów w 15,5 letnim okresie ich wycofywania. Dla rezerwy dotyczącej opróżnienia instalacji produkcyjnych i zagospodarowania usuniętych odpadów przyjęto 21,5 letni okres dalszego użytkowania instalacji.

Obowiązki rekultywacji składowisk i ich monitorowania, wycofania z używania wyrobów zawierających azbest oraz opróżnienia instalacji produkcyjnych i zagospodarowania usuniętych odpadów wynikają z przepisów prawa.

Wartość bieżąca rezerw na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosi 3 047 tys. zł (31 grudnia 2015 roku: 3 040 tys. zł).

Grupa Azoty POLICE
Rezerwa na ochronę środowiska
Rezerwa na rekultywację została utworzona na pokrycie przyszłych kosztów rekultywacji, monitoringu i ochrony wód powierzchniowych dla składowisk siarczanu żelaza i fosfogipsu. Przyjęto, że do rekultywacji składowisk fosfogipsu w części zostaną wykorzystane osady ze zbiorników ziemnych znajdujących się na terenie zakładowej oczyszczalni ścieków, co znacznie ograniczy koszty rekultywacji terenu składowiska fosfogipsu pozostałego do zrekultywowania po zakończeniu ewakuacji fosfogipsu. Koszty ich wydobycia i transportu oszacowano na podstawie wyceny prac z nimi związanych. Koszty monitorowania i ochrony wód gruntowych oszacowano na podstawie średnich kosztów ponoszonych w ostatnich latach przy uwzględnieniu ich redukcji związanej z upływem czasu. Wartość rezerwy na rekultywację wynika z przewidywanych kosztów do poniesienia po zamknięciu składowisk, z uwzględnieniem czasu, jaki upłynął od rozpoczęcia eksploatacji składowisk do dnia jej zakończenia. Na dzień 31 grudnia 2016 roku wysokość rezerwy wynosi 38 247 tys. zł (31 grudnia 2015 roku: 42 900 tys. zł). Zmniejszenie rezerwy było spowodowane zwiększeniem stopy dyskonta oraz rozwiązaniem części rezerwy w związku ze zmianą szacunku kosztów do poniesienia.

Rezerwa na czyszczenie instalacji z substancji chemicznych została utworzona na podjęcie działań w przypadku zakończenia eksploatacji poszczególnych instalacji produkcyjnych. Wartość rezerwy została oszacowana na podstawie kosztorysów sporządzonych przez poszczególne zakłady produkcyjne, osobno dla każdej linii produkcyjnej. Na dzień 31 grudnia 2016 roku wysokość rezerwy wynosi 3 516 tys. zł (31 grudnia 2015 roku: 3 318 tys. zł).

Pozostałe rezerwy
W 2016 roku została utworzona rezerwa w kwocie 9 411 tys. zł na wątpliwe co do wysokości i zasadności realizacji zobowiązania na doradztwo techniczne związane z dostawami fosforytów z Senegalu.

Grupa Azoty KĘDZIERZYN
Rezerwa na ochronę środowiska
Na podstawie wyników badań jakości gruntów stwierdzono, iż zostały przekroczone dopuszczalne wartości zanieczyszczeń niektórymi substancjami chemicznymi. Dokonując szacunku kwoty rezerwy na remediację terenów zanieczyszczonych substancjami chemicznymi przyjęto założenie, że prace te zostaną przeprowadzone do 2030 r. Wysokość rezerwy na rekultywację terenów jest

aktualizowana w związku z prowadzonymi w niektórych lokalizacjach pracami. Wartość bieżąca rezerwy na remediację terenów na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosi 12 551 tys. zł (31 grudnia 2015 roku: 11 894 tys. zł). Wzrost wartości rezerwy wynika głównie z proponowanego zwiększenia zakresu prac do wykonania niż zakładano wcześniej.

Spółka utworzyła w ubiegłych latach rezerwę na rekultywację składowiska osadów ściekowych. Wartość bieżąca rezerwy wynosi 899 tys. zł (31 grudnia 2015 roku: 4 380 tys. zł). W 2016 roku Spółka poniosła koszty rekultywacji w wysokości 3 577 tys. zł wykorzystując częściowo utworzoną rezerwę. Zakończenie prac rekultywacyjnych jest planowane w 2017 roku.

Zmiana stanu rezerw

	Rezerwa na sprawy sądowe	Rezerwa na ochronę środowiska w tym: rekultywacja	Rezerwa na wyburzenia elektrolizy rtęciowej	Rezerwy na gwarancje, poręczenia	Pozostałe rezerwy	Razem
Stan na 01.01.2016 roku	**4 313**	**99 849**	**7 479**	**3 999**	**30 747**	**146 387**
Zwiększenia, w tym:	***303***	***4 916***	***1 239***	***88***	***23 748***	***30 294***
Zwiększenia z tytułu utworzenia	282	3 973	1 239	-	20 358	25 852
Różnice kursowe z przeliczenia	21	-	-	78	142	241
Zwiększenia pozostałe	-	943	-	10	3 248	4 201
Zmniejszenia, w tym:(-)	***(1 767)***	***(12 939)***	***(557)***	***(4 087)***	***(20 315)***	***(39 665)***
Zmniejszenia z tytułu wykorzystania	(287)	(4 427)	(557)	(20)	(8 879)	(14 170)
Zmniejszenia z tytułu rozwiązania	(1 480)	(8 512)	-	(1 078)	(7 725)	(18 795)
Zmniejszenia pozostałe	-	-	-	(2 989)	(3 711)	(6 700)
Stan na 31.12.2016 roku	**2 849**	**91 826**	**8 161**	**-**	**34 180**	**137 016**

	Rezerwa na sprawy sądowe	Rezerwa na ochronę środowiska w tym: rekultywacja	Rezerwa na wyburzenia elektrolizy rtęciowej	Rezerwy na gwarancje, poręczenia	Pozostałe rezerwy	Razem
Stan na 01.01.2015 roku* przekształcone	**4 192**	**109 866**	**7 613**	**1 886**	**26 238**	**149 795**
Zwiększenia, w tym:	***3 602***	***6 366***	***127***	***2 113***	***12 307***	***24 515***
Zwiększenia z tytułu utworzenia	3 593	4 903	127	2 113	12 307	23 043
Różnice kursowe z przeliczenia	9	-	-	-	-	9
Zwiększenia z tytułu dyskonta	-	1 463	-	-	-	1 463
Zmniejszenia, w tym:(-)	***(3 481)***	***(16 383)***	***(261)***	***-***	***(7 798)***	***(27 923)***
Zmniejszenia z tytułu wykorzystania	(3 333)	(4 678)	(261)	-	(1 714)	(9 986)
Zmniejszenia z tytułu rozwiązania	(148)	(11 705)	-	-	(6 084)	(17 937)
Stan na 31.12.2015 roku*, przekształcone	**4 313**	**99 849**	**7 479**	**3 999**	**30 747**	**146 387**

* Dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją przedstawioną w punkcie 2.3 w Informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Nota 26 Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe

	na dzień 31.12.2016	na dzień 31.12.2015* przekształcone
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług - podmioty powiązane	4 746	3 472
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług - pozostałe podmioty	829 271	795 403
Zobowiązania budżetowe oprócz podatku dochodowego	144 642	139 360
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	49 287	45 349
Zobowiązania z tytułu zakupu rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych, nieruchomości inwestycyjnych – podmioty powiązane	-	1
Zobowiązania z tytułu zakupu rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych, nieruchomości inwestycyjnych – podmioty pozostałe	132 599	109 250
Zaliczki na dostawy - podmioty powiązane	-	180
Zaliczki na dostawy - podmioty pozostałe	7 387	13 177
Pozostałe zobowiązania - podmioty powiązane	932	211
Pozostałe zobowiązania - podmioty pozostałe	53 532	23 949
Rozliczenia międzyokresowe kosztów - podmioty powiązane	2 595	-
Rozliczenia międzyokresowe kosztów - podmioty pozostałe	377 121	445 812
Przychody przyszłych okresów	1 899	1 346
	1 604 011	**1 577 510**
Przypadające na:		
Długoterminowe	1 082	972
Krótkoterminowe	1 602 929	1 576 538
	1 604 011	**1 577 510**

* Dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją przedstawioną w punkcie 2.3 w Informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Analiza wiekowa zobowiązań z tytułu dostaw i usług

	na dzień 31.12.2016	na dzień 31.12.2015
Nieprzeterminowane	816 065	768 985
Przeterminowane do 60 dni	12 556	29 135
Przeterminowane od 60-180 dni	927	37
Przeterminowane od 180-360 dni	4 299	196
Przeterminowane powyżej 360 dni	170	522
	834 017	**798 875**

Struktura walutowa zobowiązań

	na dzień 31.12.2016	na dzień 31.12.2015* przekształcone
PLN	1 289 530	1 291 813
EUR w przeliczeniu na PLN	234 009	213 147
USD w przeliczeniu na PLN	73 244	44 830
XOF w przeliczeniu na PLN	6 797	26 727
Pozostałe	431	993
	1 604 011	**1 577 510**

* Dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją przedstawioną w punkcie 2.3 w Informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Nota 26.1 Rozliczenia międzyokresowe kosztów

	na dzień 31.12.2016	na dzień 31.12.2015
Nagroda roczna	71 831	71 035
Niewykorzystane urlopy	35 662	34 409
Nagroda motywacyjna	12 329	14 752
Pozostałe rezerwy pracownicze	5475	5 216
Koszty związane ze sprzedażą licencji	149	1 960
Certyfikaty energii	25 329	9 199
Prawa do emisji CO_2	167 028	222 864
Niezafakturowane koszty	32 174	40 950
Pozostałe	29 739	45 427
	379 716	**445 812**
Przypadające na:		
Długoterminowe	-	-
Krótkoterminowe	379 716	445 812
	379 716	**445 812**

Nota 27 Dotacje

	na dzień 31.12.2016	na dzień 31.12.2015
Dotacje rządowe	19 374	4 483
Dotacje unijne	37 099	35 684
Dotacje pozostałe	21 790	11 960
	78 263	**52 127**
Przypadające na:		
Długoterminowe	68 431	47 036
Krótkoterminowe	9 832	5 091
	78 263	**52 127**

W 2016 roku Grupa otrzymała 6 760 tys. zł (w roku 2015: 1 170 tys. zł) dofinansowania na realizację instalacji oczyszczania spalin. Ponadto została zwiększona dotacja na budowę instalacji redukcji NOx w wysokości 3 479 tysięcy złotych.

Grupa otrzymała i rozliczyła dotacje z tytułu darmowych praw do emisji CO_2 w wysokości 108 502tys. zł (w 2015 roku: 140 638 tys. zł) oraz otrzymała również prawa do emisji CO_2 z tytułu realizacji zadań inwestycyjnych ujętych w KPI o wartości 12 191 tys. zł

Nota 28 Instrumenty finansowe

Nota 28.1 Zarządzanie kapitałami

Podstawowym założeniem polityki Grupy w zakresie zarządzania kapitałami jest utrzymanie silnej bazy kapitałowej, która będzie podstawą zaufania ze strony inwestorów, kredytodawców oraz rynku i która zapewni przyszły rozwój Grupy. Grupa monitoruje zmiany w akcjonariacie, wskaźniki rentowności kapitału oraz wskaźniki relacji kapitału własnego do zobowiązań.
Grupa zarządza kapitałem, aby zagwarantować zdolność do kontynuacji działalności przy jednoczesnej maksymalizacji rentowności dla akcjonariuszy dzięki optymalnej relacji zadłużenia do kapitału własnego.
Struktura kapitałowa Grupy obejmuje zobowiązania, na które składają się kredyty i pożyczki ujawnione w nocie 21, pozostałe zobowiązania finansowe ujawnione w nocie 26 oraz kapitał własny ujawniony w nocie 18.
Jednostka Dominująca jako spółka akcyjna podlega regulacji wynikającej z art. 396. § 1 Kodeksu spółek handlowych, który wymaga przekazania na kapitał zapasowy spółki akcyjnej co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej kapitału zakładowego.

Nota 28.2 Kategorie instrumentów finansowych

Klasyfikacja instrumentów finansowych

Aktywa finansowe

	na dzień 31.12.2016	na dzień 31.12.2015 * przekształcone
Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	8 435	4 174
Pożyczki i należności	1 376 667	1 248 060
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	641 711	753 144
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	13 179	13 204
	2 039 992	**2 018 582**
Wykazywane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako:		
Inwestycje dostępne do sprzedaży	12 345	12 370
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	785 003	745 837
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	641 711	753 144
Instrumenty pochodne	8 435	4 174
Pozostałe aktywa finansowe	592 498	503 057
	2 039 992	**2 018 582**

* Dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją przedstawioną w punkcie 2.3 w Informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Zobowiązania finansowe

	na dzień 31.12.2016	na dzień 31.12.2015 * przekształcone
Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	8 213	986
Wyceniane metodą zamortyzowanego kosztu	2 577 035	2 216 749
	2 585 248	**2 217 735**
Wykazywane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako:		
Zobowiązania długoterminowe z tytułu kredytów i pożyczek	1 372 047	1 047 450
Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu kredytów i pożyczek	52 034	118 880
Instrumenty pochodne	8 213	986
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	1 070 367	977 635
Pozostałe długoterminowe zobowiązania finansowe	15 102	16 112
Pozostałe krótkoterminowe zobowiązania finansowe	67 485	56 672
	2 585 248	**2 217 735**

* Dane finansowe przekształcone zgodnie z informacją przedstawioną w punkcie 2.3 w Informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Zyski/(Straty) dotyczące poszczególnych kategorii(+/-)

	za okres od 01.01.2016 do 31.12.2016	za okres od 01.01.2015 do 31.12.2015
Aktywa finansowe		
Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	5 085	396
Pożyczki i należności	1 476	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	656	-
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	-	4 472
Zobowiązania finansowe		
Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	(7 387)	78
Wyceniane metodą zamortyzowanego kosztu	(104)	-
	(274)	**4 946**

Powyższe zestawienie nie obejmuje zysków i strat z tytułu odsetek oraz różnic kursowych.

W uzupełnieniu danych finansowych informujemy, że:

- Grupa Kapitałowa nie posiada aktywów finansowych zaprezentowanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2016 roku i 31 grudnia 2015 roku, których warunki zostały renegocjowane,
- oprócz odpisów aktualizujących wartość należności opisanych w nocie 17 Grupa Kapitałowa nie tworzyła innych odpisów dotyczących instrumentów finansowych,
- w Grupie Kapitałowej w roku 2016 i 2015 wystąpiły przypadki przekwalifikowania składników aktywów finansowych, wynikające z terminu ich zapadalności na dzień bilansowy,
- w 2016 roku i w 2015 roku Grupa Kapitałowa nie emitowała instrumentów zawierających składnik zobowiązaniowy i składnik kapitałowy a także mieszczących w sobie złożenie cech wbudowanych instrumentów pochodnych, których wartości są współzależne,
- w 2016 roku i 2015 roku Grupa Kapitałowa nie przejmowała w posiadanie ustanowionego na jej rzecz zabezpieczenia.

Nota 28.3 Zarządzanie ryzykiem finansowym

Ryzyko finansowe, na które narażona jest Grupa Azoty obejmuje ryzyka: kredytowe, płynności oraz rynkowe (obejmujące przede wszystkim ryzyko walutowe oraz ryzyko stopy procentowej). Ryzyka te powstają w normalnym toku działalności Grupy Azoty. Celem zarządzania ryzykiem finansowym w Grupie Azoty jest zminimalizowanie wpływu czynników rynkowych, takich jak kursy walutowe i stopy procentowe, na zatwierdzone w budżecie Grupy Azoty na dany rok podstawowe parametry finansowe (wynik finansowy, wielkość przepływów pieniężnych) z wykorzystaniem hedgingu naturalnego i instrumentów pochodnych.

Nota 28.3.1 Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe jest to ryzyko poniesienia przez Grupę strat finansowych na skutek niewypełnienia przez klienta lub kontrahenta będącego stroną instrumentu finansowego swoich kontraktowych zobowiązań. Ryzyko kredytowe w Grupie dotyczy głównie instrumentów pochodnych, należności z tytułu dostaw i usług, lokat bankowych oraz środków na rachunkach bankowych.

Poniższa tabela przedstawia maksymalną ekspozycję Grupy na ryzyko kredytowe:

	na dzień 31.12.2016	na dzień 31.12.2015
Aktywa wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	8 435	4 174
Pożyczki i należności	1 376 667	1 248 060
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	641 711	753 144
	2 026 813	**2 005 378**

Struktura ryzyka kredytowego należności z tytułu dostaw i usług według segmentów jest przedstawiona w poniższej tabeli:

Należności z tytułu dostaw i usług

	na dzień 31.12.2016	na dzień 31.12.2015
Segment Nawozy-Agro	271 062	258 432
Segment Tworzywa	168 489	188 751
Segment Chemia	262 516	217 604
Segment Energetyka	32 286	24 957
Segment Pozostałe	28 266	35 346
	762 619	**725 090**

Przeterminowane należności z tytułu dostaw i usług, które nie utraciły wartości

	na dzień 31.12.2016	na dzień 31.12.2015
Przeterminowane do 60 dni	36 485	55 825
Przeterminowane od 60-180 dni	7 424	23 522
Przeterminowane od 180-360 dni	1 432	741
Przeterminowane powyżej 360 dni	1 711	293
	47 052	**80 381**

Zmianę stanu odpisów aktualizujących należności przedstawia nota nr 17.

Należności Grupy Azoty z tytułu dostaw i usług, stanowiące ponad 45% łącznych należności z tytułu dostaw i usług Grupy od jednostek niepowiązanych (31 grudnia 2015 roku: 61%), są objęte ochroną w ramach polis ubezpieczenia kredytu kupieckiego, które ograniczają ryzyko kredytowe do poziomu udziału własnego w szkodzie (5% do 10% wartości ubezpieczonych należności). Polisy te zapewniają

bieżący monitoring sytuacji finansowej kontrahentów oraz ich windykację w uzasadnionych przypadkach, natomiast z chwilą faktycznej lub prawnej niewypłacalności kontrahenta, wypłatę odszkodowania w wysokości od 90% do 95% kwoty należności objętych ubezpieczeniem. Ponadto ponad 32% należności z tytułu dostaw i usług Grupy Azoty od jednostek niepowiązanych (31 grudnia 2015 roku: 11%), jest zabezpieczone akredytywami, gwarancjami, które są wyłączone z ubezpieczenia, a dodatkowo 10% (31 grudnia 2015 roku: 5%) jest zabezpieczone hipotekami i zastawami.

Grupa Azoty prowadzi jednolitą politykę zarządzania ryzykiem kredytowym, dokonując bieżącej oceny zdolności kredytowej odbiorców wraz z ich stałym monitoringiem, wykorzystując do tego raporty wywiadowni gospodarczych, rejestry dłużników oraz historię kredytową, a w uzasadnionych przypadkach wymaga stosownych zabezpieczeń. Grupa Azoty udziela odroczonego terminu płatności do wartości rynkowej ustanowionego przez kontrahentów zabezpieczenia, co dotyczy przede wszystkim kontrahentów krajowych z segmentu nawozów.

Kontrahenci, w stosunku do których Grupa nie posiada pozytywnej historii współpracy lub sprzedaż następuje sporadycznie, a nie jest możliwe uzyskanie dla nich ubezpieczonego limitu kredytowego, dokonują zakupów w formie przedpłaty. Natomiast limit kredytu kupieckiego jest przyznawany kontrahentom w pierwszej kolejności na podstawie decyzji towarzystwa ubezpieczeniowego oraz uzupełniająco w oparciu o pozytywną historię współpracy i zdolność kredytową, określaną na podstawie raportów wywiadowni gospodarczych, sprawozdań finansowych oraz historii płatniczej klienta.

Ekspozycja na ryzyko kredytowe zdefiniowana jest jako całość nierozliczonych należności, które są na bieżąco monitorowane przez wewnętrzne służby finansowe Grupy (indywidualnie w stosunku do każdego klienta), a w przypadku należności objętych ubezpieczeniem, równocześnie przez analityków ryzyka kredytowego towarzystw ubezpieczeniowych. Uwzględniając obowiązujące w Grupie procedury oraz zdywersyfikowany portfel klientów ocenia się, że koncentracja ryzyka kredytowego nie jest znacząca.

Około 56% (31 grudnia 2015 roku: 53%) to należności z tytułu dostaw i usług od odbiorów krajowych, natomiast pozostałe 44% (31 grudnia 2015 roku: 47%) salda należności to należności Grupy Azoty od klientów mających siedzibę poza Polską.

Obroty Grupy Azoty koncentrują się w trzech głównych segmentach, związanych z profilem działalności. Największy udział w należnościach z tytułu dostaw i usług Grupy mają należności odbiorców z Segmentu Nawozy–Agro 36% (31 grudnia 2015 roku: 35,6%), Chemia 34% (31 grudnia 2015 roku: 30%) oraz Tworzyw 22% (31 grudnia 2015 roku: 26%). W segmentach Tworzyw oraz Chemii przeważają odbiorcy zagraniczni, do których sprzedaż odbywa się z odroczonym terminem płatności, w większości w ramach ubezpieczonych limitów kredytowych, a w pozostałych przypadkach w ramach otwartych akredytyw i gwarancji. Natomiast w grupie odbiorców z Segmentu Nawozy-Agro przeważają odbiorcy krajowi, do których sprzedaż w przypadku kontrahentów o sprawdzonej wiarygodności kredytowej, odbywa się z odroczonym terminem płatności w ramach ubezpieczonych limitów kredytowych lub ustanowionych zabezpieczeń, a w pozostałych przypadkach w formie przedpłat.

Środki pieniężne i lokaty
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty są lokowane w instytucjach finansowych o wysokiej wiarygodności finansowej, których współczynniki wypłacalności są utrzymywane na bezpiecznym poziomie.
Nadwyżka krajowych środków pieniężnych spółek z Grupy Azoty jest w pierwszej kolejności konsolidowana na rachunku bieżącym Jednostki Dominującej z ujemnymi saldami kredytów w rachunku bieżącym spółek z Grupy Azoty, w ramach usługi cash-poolingu rzeczywistego świadczonego przez PKO BP S.A.

Nota 28.3.2 Ryzyko płynności

Ryzyko utraty płynności finansowej jest to ryzyko wystąpienia braku możliwości spłaty przez Grupę jej zobowiązań finansowych w momencie ich wymagalności. Działania mające na celu ograniczenie przedmiotowego ryzyka obejmują właściwe zarządzanie płynnością finansową, realizowane są

poprzez poprawną ocenę poziomu zasobów środków pieniężnych w oparciu o plany przepływów środków pieniężnych w różnych horyzontach czasowych. Jednostka Dominująca, optymalizuje zarządzanie nadwyżkami środków finansowych Grupy przy wykorzystaniu usługi cash-poolingu, pożyczek odnawialnych udzielanych w ramach Umowy o Finansowanie Wewnątrzgrupowe oraz polityki dywidendowej w ramach spółek z Grupy.

W ramach scentralizowanego modelu finansowania Grupy Kapitałowej Grupa Azoty, Jednostka Dominująca posiada umowy o finansowanie korporacyjne na łączną kwotę 2,2 mld PLN, opisane szerzej w nocie 21, pozwalające na długoterminowe zapewnienie płynności finansowej, z uwzględnieniem finansowania zarówno długoterminowej strategii jak i bieżących celów operacyjnych. Grupa Azoty posiada ponadto, opisane szerzej w nocie 21, wolne limity w ramach kredytu bieżącego powiązanego ze strukturą cash-poolingu rzeczywistego i kredytu wielocelowego w PKO BP, którymi Jednostka Dominująca może zarządzać w sytuacji zmieniającego się zapotrzebowania na środki poszczególnych spółek z Grupy.

Grupa zaciągnęła kredyty i pożyczki, które zawierają jednolite i zharmonizowane kowenanty. Złamanie tych kowenantów w przyszłości mogłoby skutkować koniecznością spłaty tych kredytów i pożyczek wcześniej niż przedstawiono w tabeli poniżej. W 2016 i 2015 roku w Grupie nie występowały naruszenia w terminach spłat zobowiązań lub innych warunków zobowiązań, które mogłyby skutkować żądaniem wcześniejszej spłaty tych zobowiązań.

Płatności odsetek od kredytów, pożyczek i innych instrumentów finansowych oprocentowanych według zmiennej stopy procentowej zostały oszacowane na bazie stóp procentowych na dzień bilansowy, które mogą się zmienić w przyszłości.

Poniższa tabela przedstawia wartość zakontraktowanych przepływów pieniężnych dotyczących zobowiązań finansowych na dzień bilansowy.

Ryzyko płynności

31 grudnia 2016

		zakontraktowane przepływy			
	Wartość bilansowa	Razem	Do 1 roku	1 do 5 lat	Powyżej 5 lat
Wycenione w wartości godziwej przez wynik finansowy	8 213	8 213	8 213	-	-
Wycena metodą zamortyzowanego kosztu, w tym:	2 577 035	2 689 789	1 219 995	1 202 303	267 491
kredyty i pożyczki	1 424 081	1 531 723	81 775	1 185 801	264 147
leasing	25 050	30 162	11 398	15 420	3 344
faktoring i dyskonto wierzytelności	57 531	57 531	57 531	-	-
pozostałe zobowiązania finansowe	6	6	6	-	-
zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	1 070 367	1 070 367	1 069 285	1 082	-
	2 585 248	**2 698 002**	**1 228 208**	**1 202 303**	**267 491**

31 grudnia 2015

		zakontraktowane przepływy			
	Wartość bilansowa	Razem	Do 1 roku	1 do 5 lat	Powyżej 5 lat
Wycenione w wartości godziwej przez wynik finansowy	986	986	986	-	-
Wycena metodą zamortyzowanego kosztu, w tym:	2 216 749	2 352 693	1 158 948	997 284	196 461
kredyty i pożyczki	1 166 330	1 294 766	124 173	981 931	188 662
leasing	27 050	34 558	12 378	14 381	7 799
faktoring i dyskonto wierzytelności	45 731	45 731	45 731	-	-
pozostałe zobowiązania finansowe	3	3	3	-	-
zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	977 635	977 635	976 663	972	-
	2 217 735	**2 353 679**	**1 159 934**	**997 284**	**196 461**

Nota 28.3.3 Ryzyko rynkowe

Ryzyko stopy procentowej
Ekspozycja Grupy Azoty na zmiany stóp procentowych dotyczy głównie kredytów bankowych, pożyczek, faktoringu oraz leasingu, opartych na zmiennej stopie procentowej bazującej na WIBOR + marża i odpowiednio EURIBOR + marża w przypadku kredytów i faktoringu, a ponadto środków pieniężnych, ekwiwalentów środków pieniężnych i aktywów finansowych, których oprocentowanie jest ustalane w oparciu o wyżej wskazane stopy rynkowe.

Poniższa tabela przedstawia profil podatności (maksymalną ekspozycję) Grupy na ryzyko zmiany stóp procentowych poprzez prezentację instrumentów finansowych w podziale według stałych i zmiennych stóp procentowych:

Ryzyko stopy procentowej

	Wartość bieżąca 31.12.2016	Wartość bieżąca 31.12.2015
Instrumenty o stałej stopie procentowej		
Aktywa finansowe	680 192	646 962
Zobowiązania finansowe(-)	(446 971)	(218 957)
	233 221	**428 005**
Instrumenty o zmiennej stopie procentowej		
Aktywa finansowe	554 017	608 014
Zobowiązania finansowe(-)	(1 059 697)	(974 700)
	(505 680)	**(366 686)**

Grupa nie zabezpiecza ryzyka zmian stopy procentowej, natomiast w celu dywersyfikacji wpływu ryzyka zmian stóp procentowych cześć kredytów bankowych zaciągnęła w 2015 i 2016 roku według stałej stopy procentowej.

Pozostałe działania dotyczące ograniczenia ryzyka zmian stóp procentowych obejmują bieżące monitorowanie sytuacji na rynku pieniężnym. Występujące w 2016 roku nadwyżki środków finansowych Grupy były w większości objęte usługą cash-poolingu wirtualnego do końca września 2016 roku, a następnie od początku października 2016 roku - usługą cash-poolingu rzeczywistego i oprocentowane wg stopy WIBOR 1M, a w pozostałej części krótkoterminowymi lokatami bankowymi oprocentowanymi według stóp rynkowych, na podstawie kwotowań rynkowych z dnia ich zawarcia.

Grupa przeprowadziła analizę wrażliwości instrumentów finansowych o zmiennej stopie procentowej na zmianę rynkowych stóp procentowych. W poniższej tabeli zaprezentowano wpływ, jaki miałoby zwiększenie i zmniejszenie stopy procentowej o 100 bp na wynik finansowy i na kapitały własne. Analiza została przeprowadzona przy założeniu, że wszystkie inne zmienne jak np. kursy wymiany walut pozostają niezmienione.

Analiza wrażliwości:(+/-)

	Rachunek zysków i strat		Inne całkowite dochody	
	zwiększenia 100bp	zmniejszenia 100bp	zwiększenia 100bp	zmniejszenia 100bp
31 grudnia 2016	(5 057)	5 057	-	-
31 grudnia 2015	(3 667)	3 667	-	-

Ryzyko kursowe
Ryzyko kursowe Grupy Azoty związane jest z transakcjami rozliczanymi przez Grupę w walutach obcych, obejmującymi ponad 1/2 przychodów oraz około 1/3 jej kosztów. Wahania kursowe mają wpływ na wielkość przychodów ze sprzedaży i koszty zakupu surowców. Umocnienie waluty krajowej ma negatywny wpływ na rentowność eksportu oraz sprzedaż krajową denominowaną w walutach obcych, a z kolei osłabienie waluty krajowej ma pozytywny wpływ na rentowność. Spowodowane wahaniami kursowymi zmiany przychodów z eksportu oraz ze sprzedaży krajowej wycenianej na bazie notowań rynkowych, częściowo są kompensowane poprzez zmiany kosztów importu surowcowego, zmniejszając w dużej mierze ekspozycję Grupy Azoty na ryzyko zmian kursów walutowych.

Grupa Azoty ogranicza istniejące ryzyko wynikające z ekspozycji walutowej netto poprzez stosowanie wybranych instrumentów i działań związanych z zabezpieczeniem przed ryzykiem kursowym w oparciu o bieżącą i planowaną ekspozycję walutową netto. Grupa wykorzystywała do zabezpieczenia pozycji walutowej w okresie sprawozdawczym w pierwszej kolejności hedging naturalny, transakcje faktoringu i dyskonta wierzytelności walutowych oraz uzupełniająco transakcje terminowe forward i korytarz walutowy. W 2016 roku Grupa posiadała przede wszystkim otwartą ekspozycję walutową netto w EUR stanowiącą 77 % (2015 rok: 71 %) całej ekspozycji oraz w pozostałej części 23 % (2015 rok: 29 %) ekspozycję w USD, które były częściowo zabezpieczane (maksymalnie do poziomu 80 % planowanej ekspozycji netto).

Poniższa tabela przedstawia profil podatności Grupy na dzień bilansowy na ryzyko zmiany kursów walutowych poprzez prezentację instrumentów finansowych w podziale według walut, w których są one denominowane:

Ekspozycja bilansowa na ryzyko kursowe:

31 grudnia 2016 roku	EUR	USD	GBP	XOF
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	91 912	24 332	3	-
Środki pieniężne w walutach obcych	61 767	9 722	1	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe(-)	(52 111)	(16 254)	(73)	(99 000)
Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek(-)	(101 104)	-	-	-
Instrumenty pochodne	(108 982)	(34 447)	-	-
Zobowiązania z tytułu leasingu i factoringu i dyskonta(-)	(13 393)	-	-	-
Razem w danej walucie	**(121 911)**	**(16 647)**	**(69)**	**(99 000)**
Wpływ wzrostu waluty o 5% na rachunek zysków i strat (w tys. PLN)	(4 847)	(3 479)	(18)	(33)
Wpływ spadku waluty o 5% na rachunek zysków i strat (w tys. PLN)	4 847	3 479	18	33
Wpływ wzrostu waluty o 5% na inne całkowite dochody (w tys. PLN)	(22 120)	-	-	-
Wpływ spadku waluty o 5% na inne całkowite dochody (w tys. PLN)	22 120	-	-	-

31 grudnia 2015 roku	EUR	USD	GBP
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	75 567	27 734	-
Środki pieniężne w walutach obcych	26 105	17 331	1
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe(-)	(51 354)	(11 492)	(177)
Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek(-)	(64 130)	-	-
Instrumenty pochodne	(98 661)	(12 374)	-
Zobowiązania z tytułu leasingu i factoringu i dyskonta(-)	(10 731)	-	-
Razem w danej walucie	**(123 204)**	**21 199**	**(176)**
Wpływ wzrostu waluty o 5% na rachunek zysków i strat (w tys. PLN)	(15 598)	4 135	(51)
Wpływ spadku waluty o 5% na rachunek zysków i strat (w tys. PLN)	15 598	(4 135)	51
Wpływ wzrostu waluty o 5% na inne całkowite dochody (w tys. PLN)	(10 654)	-	-
Wpływ spadku waluty o 5% na inne całkowite dochody (w tys. PLN)	10 654	-	-

Analiza wrażliwości:(+/-)

	Rachunek zysków i strat		Inne całkowite dochody	
	wzrost kursów walut obcych 5%	spadek kursów walut obcych 5%	wzrost kursów walut obcych 5%	spadek kursów walut obcych 5%
31 grudnia 2016	(8 377)	8 377	(22 120)	22 120
31 grudnia 2015	(11 514)	11 514	(10 654)	10 654

Ryzyko zmian cen surowców, wyrobów, usług
W celu ograniczenia ryzyka w tym zakresie, podejmowane są działania mające na celu zawieranie w kontraktach sprzedaży zapisów „symetrycznych" do zawartych w kontraktach zaopatrzenia (np. zapisy odwołujące się do notowań ICIS-LOR).

Nota 28.4 Wartość godziwa instrumentów finansowych

Poniżej przedstawiono szczegóły dotyczące wartości godziwych instrumentów finansowych, dla których jest możliwe ich oszacowanie:

- środki pieniężne i ich ekwiwalenty, krótkoterminowe depozyty bankowe oraz krótkoterminowe kredyty bankowe. Wartość bilansowa wyżej wymienionych instrumentów jest zbliżona do ich wartości godziwej z uwagi na szybką zapadalność tych instrumentów,
- należności handlowe, pozostałe należności, zobowiązania handlowe. Wartość bilansowa wyżej wymienionych instrumentów jest zbliżona do ich wartości godziwej z uwagi na ich krótkoterminowy charakter,
- długoterminowe pożyczki i kredyty bankowe o zmiennym oprocentowaniu. Wartość bilansowa wyżej wymienionych instrumentów jest zbliżona do ich wartości godziwej z uwagi na głównie zmienny charakter ich oprocentowania,
- długoterminowe pożyczki i kredyty bankowe o stałym oprocentowaniu. Wartość bilansowa wyżej wymienionych instrumentów wynosi 441 957 tys. zł, a ich wartość godziwa ok. 444 874 tys. zł (poziom 2 klasyfikacji wartości godziwej).
- instrumenty pochodne walutowe, na stopę procentową. Wartość bilansowa wyżej wymienionych instrumentów jest równa ich wartości godziwej,
- aktywa finansowe dostępne do sprzedaży. Wartość bilansowa wyżej wymienionych instrumentów jest równa ich wartości godziwej.

W Grupie Azoty nie wystąpiły w 2016 i 2015 roku instrumenty, dla których wartość początkowa z transakcji różniłaby się od jej wartości godziwej na ten dzień przy użyciu stosowanej techniki wyceny.
Wartość godziwa instrumentów finansowych Grupy wycenianych w wartości godziwej w podziale na poziomy klasyfikacji kształtowała się następująco:

31 grudnia 2016 roku

Poziomy klasyfikacji	**Poziom I**	**Poziom II**	**Poziom III**
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej, w tym:			
akcje/udziały sklasyfikowane jako dostępne do sprzedaży	-	-	13 182
terminowe kontrakty walutowe	-	1 010	-
kontrakty na zakup uprawnień do emisji CO_2	-	7 425	-
	-	**8 435**	**13 182**
Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej, w tym:			
terminowe kontrakty walutowe	-	(7 130)	-
kontrakty na zakup uprawnień do emisji CO_2	-	(1 083)	-
	-	**(8 213)**	**-**

31 grudnia 2015 roku

Poziomy klasyfikacji	Poziom I	Poziom II	Poziom III
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej, w tym:			
akcje/udziały sklasyfikowane jako dostępne do sprzedaży	-	-	13 204
terminowe kontrakty walutowe	-	1 283	-
kontrakty na zakup uprawnień do emisji CO_2	-	2 891	-
	-	**4 174**	**13 204**
Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej, w tym:			
terminowe kontrakty walutowe	-	(927)	-
kontakty na stopę procentową	-	(59)	-
	-	**(986)**	**-**

Przyjęta w tabeli hierarchia wartości godziwej jest następująca:
Poziom 1 – cena notowana na aktywnym rynku dla tych samych składników aktywów lub zobowiązań,
Poziom 2 – wartości ustalone w oparciu o dane wejściowe inne niż notowane ceny poziomu 1, które są pośrednio lub bezpośrednio możliwe do zaobserwowania lub ustalenia na podstawie danych rynkowych,
Poziom 3 – wartości ustalone w oparciu o dane wejściowe, które nie opierają się na danych rynkowych możliwych do zaobserwowania.

Wartość godziwa kontraktów walutowych oraz na uprawnienia do emisji typu forward zaprezentowanych w poziomie II jest ustalana na podstawie wyceny przeprowadzonej przez brokerów lub banki, z którymi zawarto odpowiednie kontrakty. Wyceny te są sprawdzane poprzez dyskontowanie spodziewanych przepływów pieniężnych z kontraktów za pomocą rynkowych stóp procentowych obowiązujących na dzień bilansowy.

Grupa posiada inwestycje o wartości 13 182 tys. zł (31 grudnia 2015 roku: 13 204 tys. zł) w udziały spółek, które zostały zakwalifikowane do poziomu III, ponieważ udziały te nie są notowane na aktywnym rynku oraz nie wystąpiły transakcje dotyczące tych udziałów. Wartość godziwa udziałów została oszacowana przez rzeczoznawcę za pomocą technik wyceny zawierających istotne nieobserwowane dane wsadowe, tj. prognozy przepływów pieniężnych oraz stopy dyskonta.

Nota 28.5 Instrumenty pochodne

Walutowe instrumenty pochodne
Według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku wartość nominalna niezrealizowanych walutowych instrumentów pochodnych (forwardów) Grupy Azoty wynosiła łącznie 110,4 mln EUR (z terminami zapadalności na 2017 rok: styczeń – 7,9 mln EUR, luty – 9,4 mln EUR, marzec – 9,9 mln EUR, kwiecień – 11,3 mln EUR, maj – 12,8 mln EUR, czerwiec – 12,4 mln EUR, lipiec – 11,3 mln EUR, sierpień – 9,7 mln EUR, wrzesień – 9,7 mln EUR, październik – 8,1 mln EUR, listopad – 7,4 mln EUR, grudzień – 0,5 mln EUR) oraz 34,4 mln USD (z terminami zapadalności na 2017 rok: styczeń – 3,6 mln USD, luty – 5,9 mln USD, marzec – 4,5 mln USD, kwiecień – 6,3 mln USD, maj – 3,8 mln USD, czerwiec – 3,4 mln USD, lipiec – 0,6 mln USD, sierpień – 0,8 mln USD, wrzesień – 1,3 mln USD, październik – 1,9 mln USD, listopad – 2,3 mln USD). Na dzień 31 grudnia 2015 roku wartość nominalna niezrealizowanych walutowych instrumentów pochodnych (forwardów) Grupy Azoty wynosiła 99,3 mln EUR oraz 12,4 mln USD.
Transakcje są zawierane wyłącznie z wiarygodnymi bankami w ramach umów ramowych. Wszystkie zawarte transakcje mają odzwierciedlenie w transakcjach fizycznych wynikających z walutowych przepływów pieniężnych. Walutowe transakcje terminowe i pochodne zawierane są zgodnie z walutową ekspozycją Grupy Azoty i mają na celu ograniczenie wpływu na wynik finansowy, zmienności kursu walutowego.

Instrumenty pochodne na prawa do emisji
Według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku wartość nominalna otwartych kontraktów forward i futures na prawa do emisji (1 190 tys. jednostek EUA) wynosiła 6,86 mln EUR (z terminami zapadalności na grudzień 2017 roku – 863 tys. jednostek o wartości 4,93 mln EUR, na marzec 2018 roku – 10 tys. jednostek o wartości 0,05 mln EUR oraz na grudzień 2018 roku – 317 tys. jednostek o wartości 1,88 mln EUR). Na dzień 31 grudnia 2015 roku Grupa posiadała otwarte kontrakty futures na zakup praw do emisji w wysokości 848 tys. jednostek EUA.

Wszystkie zawarte transakcje mają odzwierciedlenie w transakcjach fizycznych wynikających z faktycznej emisji gazów cieplarnianych. Kontrakty futures na prawa do emisji zawierane są zgodnie z ekspozycją Grupy w zakresie niedoboru uprawnień do emisji (EUA) i mają na celu ograniczenie wpływu na wynik finansowy zmienności ceny rynkowej tych uprawnień.

Nota 28.6 Rachunkowość zabezpieczeń

Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń przepływów środków pieniężnych. Pozycją zabezpieczaną są przyszłe wysoce prawdopodobne wpływy ze sprzedaży w EUR, które w okresie od grudnia 2018 roku do czerwca 2025 roku zostaną ujęte w rachunku zysków i strat. Zabezpieczanym ryzykiem jest ryzyko walutowe. Pozycją zabezpieczającą jest kredyt walutowy w EUR o wartości wynoszącej na dzień 31 grudnia 2016 roku 100 mln EUR (31 grudnia 2015 roku: 50 mln EUR), którego spłata nastąpi od grudnia 2018 do czerwca 2025 roku w 14 równych półrocznych ratach o wartości 7 143 tys. EUR każda. Wartość godziwa kredytu na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosi 444 874 tys. zł (31 grudnia 2015 roku: 213 394 tys. zł). W kapitale z wyceny transakcji zabezpieczających ujęto w 2016 roku kwotę (8 788) tys. zł (w 2015 roku: 65 tys. zł) stanowiącą w całości efektywne zabezpieczenie.
W 2016 i 2015 roku Grupa nie przekwalifikowywała z innych całkowitych dochodów do rachunku zysków i strat żadnych kwot związanych z rachunkowością zabezpieczeń.

Nota 29 Zobowiązania, aktywa warunkowe oraz poręczenia i gwarancje

Aktywa warunkowe

	na dzień 31.12.2016	na dzień 31.12.2015
Należności warunkowe	27 033	22 149

Zobowiązania warunkowe oraz poręczenia i gwarancje

	na dzień 31.12.2016	na dzień 31.12.2015
Gwarancje	366	987
Inne zobowiązania warunkowe	27 344	26 381
	27 710	**27 368**

Należności warunkowe na dzień 31 grudnia 2016 roku dotyczą przede wszystkim zgłoszonego do Ciech S.A. roszczenia o zapłatę kwoty 18 864 tys. zł z tytułu naruszenia przez Ciech S.A. zapewnień wynikających z umowy sprzedaży udziałów w GZNF „Fosfory" S.A. (spółka zależna Grupy Azoty PUŁAWY). W dniu 30 października 2012 roku Grupa Azoty PUŁAWY złożyła w tej sprawie pozew do Sądu Okręgowego w Warszawie. Sprawa jest w toku.

Inne zobowiązania warunkowe na dzień 31 grudnia 2016 roku dotyczą głównie złożonego w dniu 12 lutego 2013 roku do Sądu Okręgowego w Gdańsku pozwu Ciech S.A. o zasądzenie od GZNF „Fosfory" Sp. z o.o. kwoty 18 864 tys. zł tytułem naprawienia wyrządzonej Ciech S.A. szkody z tytułu złożenia przez pozwanego nieprawdziwych oświadczeń co do stanu prawnego i finansowego pozwanego i jego spółek zależnych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Szacowana na dzień bilansowy kwota zobowiązania to 26 323 tysięcy złotych.

Nota 30 Transakcje z podmiotami powiązanymi

Transakcje handlowe z jednostkami podporządkowanymi

Transakcje handlowe

	Przychody ze sprzedaży	Należności	Zakupy	Zobowiązania
Stan na dzień 31 grudnia 2016 roku				
Podmioty powiązane Grupa Azoty KĘDZIERZYN	1 527	416	19 934	2 711
Podmioty powiązane Grupa Azoty PKCh Sp. z o.o.	305	17	12	-
Podmioty powiązane Grupa Azoty POLICE	5 769	-	10 950	1 726
Podmioty powiązane Grupa Azoty PUŁAWY	4 415	505	39 931	3 836
	12 016	**938**	**70 827**	**8 273**

	Przychody ze sprzedaży	Należności	Zakupy	Zobowiązania
Stan na dzień 31 grudnia 2015 roku				
Podmioty powiązane Grupa Azoty KĘDZIERZYN	3 760	-	26 327	2 223
Podmioty powiązane Grupa Azoty POLICE	5 590	307	13 122	1 488
Podmioty powiązane Grupa Azoty PUŁAWY	985	-	31 907	109
Podmioty powiązane pozostałe	-	-	2 219	44
	10 335	**307**	**73 575**	**3 864**

Pozostałe transakcje

	Pozostałe przychody	Pozostałe koszty	Przychody finansowe	Koszty finansowe
Stan na dzień 31 grudnia 2016 roku				
Podmioty powiązane Grupa Azoty KĘDZIERZYN	2 258	-	640	-
Podmioty powiązane Grupa Azoty PKCh Sp. z o.o.	70	-	-	-
Podmioty powiązane Grupa Azoty POLICE	-	-	23	-
Podmioty powiązane Grupa Azoty PUŁAWY	351	-	74	-
	2 679	**-**	**737**	**-**

	Pozostałe przychody	Pozostałe koszty	Przychody finansowe	Koszty finansowe
Stan na dzień 31 grudnia 2015 roku				
Podmioty powiązane Grupa Azoty KĘDZIERZYN	10	-	491	-
Podmioty powiązane Grupa Azoty PKCh Sp. z o.o.	91	-	45	-
Podmioty powiązane Grupa Azoty POLICE	2 909	-	296	-
Podmioty powiązane Grupa Azoty PUŁAWY	11	-	-	-
Podmioty powiązane pozostałe	13	-	42	-
	3 034	**-**	**874**	**-**

Kredyty, pożyczki udzielone podmiotom powiązanym

Grupa udzieliła następujących pożyczek podmiotom powiązanym:

	na dzień 31.12.2016	na dzień 31.12.2015
Jednostki stowarzyszone	1 336	4 000
Pozostałe podmioty	11 262	10 260
	12 598	**14 260**

Wynagrodzenia członków Zarządu Jednostki Dominującej z tytułu i za okres pełnienia funkcji w Grupie Kapitałowej

	za okres od 01.01.2016 do 31.12.2016	za okres od 01.01.2015 do 31.12.2015
Świadczenia krótkoterminowe	5 240	9 113
Świadczenia po okresie zatrudnienia	(6)	7
Świadczenia w związku z przerwaniem zatrudnienia	2 178	-
Inne świadczenia długoterminowe	-	5
	7 412	**9 125**

Wynagrodzenie Członków Zarządu składa się z:
- stałego miesięcznego wynagrodzenia,
- części zmiennej wynagrodzenia uzależnionej od wyników, zgodnie z regulaminem zatwierdzonym przez Radę Nadzorczą,
- świadczeń dodatkowych z tytułu zatrudnienia przyznawanych każdorazowo przez Radę Nadzorczą.

Stałe miesięczne wynagrodzenie obejmuje wszystkie składniki i elementy wynagrodzenia płatne miesięcznie, w tym również wynagrodzenie za pełnienie funkcji Członka Zarządu lub Członka Rady Nadzorczej w Spółce zależnej Grupy Kapitałowej Grupy Azoty S.A.

Zasady premiowania Członków Zarządu

Zgodnie z uchwałą Rady Nadzorczej z dnia 20 października 2011 roku w sprawie ustalenia zasad i wysokości wynagrodzenia dla Członków Zarządu Spółki, Członkowie Zarządu mogą otrzymać tzw. część zmienną wynagrodzenia uzależnioną od wyników (nagrodę roczną) lub „nagrodę specjalną".

Nagroda roczna liczona jest w oparciu o ocenę poziomu realizacji zadań określonych w karcie celów, indywidualnie dla każdego Członka Zarządu. Rada Nadzorcza może na podstawie szczegółowej oceny realizacji wyznaczonych zadań dla Członków Zarządu na dany rok obrotowy

przyznać nagrodę specjalną, odstępując od kryteriów wyznaczonych w regulaminie nagrody rocznej. Regulamin nagrody rocznej został zatwierdzony przez Radę Nadzorczą w dniu 13 lutego 2014 roku.

W dniu 6 lutego 2017 roku zmienione zostały zasady wynagradzania Członków Zarządu. Wynagrodzenie całkowite Członków Zarządu składa się z części stałej, stanowiącej wynagrodzenie miesięczne podstawowe (wynagrodzenie stałe) oraz części zmiennej, stanowiącej wynagrodzenie uzupełniające za rok obrotowy Spółki (wynagrodzenie zmienne). Kwota miesięcznego wynagrodzenia stałego ustalona jest jako krotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego ogłoszonego przez Prezesa GUS. Począwszy od miesiąca kalendarzowego następującego po miesiącu, w którym Prezes GUS ogłosił wysokość przeciętnego wynagrodzenia kwota wynagrodzenia stałego ulega automatycznej, odpowiedniej zmianie.
Wynagrodzenie stałe zostaje pomniejszone o kwotę przypadającą na dni, w które Członek Zarządu nie świadczył usług.
Wynagrodzenie zmienne (uzupełniające) uzależnione jest od poziomu realizacji celów zarządczych oraz zgodne z zasadami określonymi w Uchwale nr 8 Walnego Zgromadzenia Spółki z dnia 2 grudnia 2016 roku, a także w ustawie z dnia 9 czerwca 2016 roku o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami z (Dz.U. z 2016 roku, poz. 1202).
Wynagrodzenie Zmienne przysługuje po:

- zatwierdzeniu sprawozdania Zarządu z działalności Spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły za rok obrotowy,
- udzieleniu Członkowi Zarządu przez Walne Zgromadzenie absolutorium z wykonania przez niego obowiązków w danym roku obrotowym,
- przedłożeniu przez Członka Zarządu sprawozdania z wykonania celów zarządczych,
- zatwierdzeniu przez Radę Nadzorczą stopnia realizacji przez Członka Zarządu celów zarządczych na dany rok,
- podjęciu przez Radę Nadzorczą uchwały w sprawie wykonania celów zarządczych i ustalenia wysokości należnej wypłaty wynagrodzenia zmiennego

Wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej z tytułu i za okres pełnienia funkcji w Grupie Kapitałowej

	za okres od 01.01.2016 do 31.12.2016	za okres od 01.01.2015 do 31.12.2015
Świadczenia krótkoterminowe	2 012	1 440

Wynagrodzenia członków zarządów spółek wiodących Grupy (bez Jednostki Dominującej) *

	za okres od 01.01.2016 do 31.12.2016	za okres od 01.01.2015 do 31.12.2015
Świadczenia krótkoterminowe	11 203	11 064
Świadczenia po okresie zatrudnienia	192	18
Świadczenia w związku z przerwaniem zatrudnienia	6 983	356
Inne świadczenia długoterminowe	105	155
	18 483	**11 593**

* Grupa Azoty PUŁAWY, Grupa Azoty POLICE, Grupa Azoty KĘDZIERZYN, Grupa Azoty SIARKOPOL, Grupa Azoty ATT Polymers

Pożyczki
W 2016 roku i 2015 roku grupa nie udzielała pożyczek członkom Zarządu oraz Rady Nadzorczej.

Transakcje z Właścicielami
Według stanu na 31 grudnia 2016 i 2015 roku Grupa posiadała kredyt zaciągnięty w EBOIR na kwotę 10 018 tys. zł.

Transakcje z podmiotami powiązanymi przez Skarb Państwa
Stan na dzień 31 grudnia 2016 roku

Nazwa podmiotu	Wartość	Treść operacji
PGNiG	1 008 315	zakup gazu ziemnego
PKN Orlen	252 970	zakup surowców
PKP Cargo	124 936	zakup usług transportowych
PGE	111 241	zakup energii elektrycznej
Enea S.A.	100 490	zakup energii elektrycznej
Tauron	58 365	zakup energii elektrycznej
PSE S.A.	56 550	zakup usługi przesyłu
Polska Grupa Górnicza	49 199	zakup miału węglowego
Katowicki Holding Węglowy	41 015	zakup miału węglowego
Kompania Węglowa S.A.	30 685	zakup miału węglowego
LOTOS	26 559	zakup surowców
PZU S.A.	19 829	ubezpieczenia rzeczowe
KGHM Polska Miedź S.A.	15 251	zakup surowców
PKO BP	7 482	spłata odsetek i prowizji
Polska Fundacja Narodowa	7 000	wpłata na fundusz założycielski
BGK	6 387	spłata kredytu
PZU Życie	604	spłata kredytu
	1 916 878	

Stan na dzień 31 grudnia 2015 roku

Nazwa podmiotu	Wartość	Treść operacji
PGNiG	1 346 188	zakup gazu ziemnego
PKO BP	455 109	zaciągnięcie kredytu
PKN Orlen	260 685	zakup surowców
PZU Życie	239 429	zaciągnięcie kredytu
BGK	219 271	zaciągnięcie kredytu
Kompania Węglowa	117 965	zakup miału węglowego
PKP Cargo	106 249	zakup usług transportowych
PGE	72 506	zakup energii i sprzedaż energii elektrycznej
Tauron	64 972	zakup energii i sprzedaż energii elektrycznej
PSE S.A.	54 589	zakup usługi przesyłu
LOTOS	23 353	zakup surowców
PZU S.A.	20 410	ubezpieczenia rzeczowe
KGHM Polska Miedź S.A.	17 029	zakup surowców
Enea	13 614	zakup energii i sprzedaż energii elektrycznej
	3 011 369	

Nota 31 Zobowiązania inwestycyjne

W okresie kończącym się 31 grudnia 2016 roku Grupa Azoty podpisała umowy dotyczące nowych oraz kontynuacji rozpoczętych zadań inwestycyjnych. Umowy zawarte na realizację tych zadań obejmują głównie usługi branży chemicznej, budowlanej, mechanicznej, elektrycznej, projektowej oraz nadzoru inwestorskiego.

Do największych zakontraktowanych zobowiązań inwestycyjnych zaliczają się:

	na dzień 31.12.2016	na dzień 31.12.2015
Budowa Wytwórni Poliamidów II	66 980	74 128
Budowa nowej elektrociepłowni	59 824	138 870
Budowa węzła oczyszczania spalin wraz z modernizacją	49 485	2 232
Kompresor gazu surowego	17 246	-
Modernizacja turbozespołu oraz urządzeń pomocniczych turbozespołu	12 710	-

Łączna wartość zobowiązań z tytułu podpisanych umów na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosi 366 394 tys. zł (31 grudnia 2015 roku: 581 773 tys. zł).

Ponadto w umowie nabycia Grupa Azoty SIARKOPOL (wraz z późniejszymi aneksami) Grupa zobowiązała się do zrealizowania inwestycji w tej jednostce o wartości co najmniej 30 mln zł do 2019 roku.

Sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Grupa Azoty S.A. za okres 12 miesięcy kończących się 31 grudnia 2016 roku zawiera 115 stron.